

ARKEOLOGISK UNDERSÖKNING

Simon Karlsson & Mats Nilsson

ÅLED Boplatslämningar från brons- och järnålder

UNDERSÖKNINGEN UTFÖRD 2015

Halland, Enslövs socken, Halmstad kommun, Djäknebol 1:1, RAÄ 344

ARKEOLOGISKA RAPPORTER FRÅN HALLANDS LÄNSMUSEER 2016:3

KULTURMILJÖ
HALLAND

Simon Karlsson & Mats Nilsson

Åled Boplatslämningar från brons- och järnålder

ARKEOLOGISK UNDERSÖKNING 2015

Halland, Enslövs socken, Halmstad kommun, Djäknebol 1:1, RAÄ 344

ARKEOLOGISKA RAPPORTER FRÅN HALLANDS LÄNSMUSEER 2016:3

KULTURMILJÖ
HALLAND

Hallands Länsmuseum, Kulturmiljö Halland

Uppdragsverksamheten, Halmstad 2016.

Arkeologisk undersökning 2015.

Framsida: Hålväg intill Prästhög (Enslöv sn RAÄ 37) mot N. Foto: Simon Karlsson. (Fotonr. 2015-55-53).

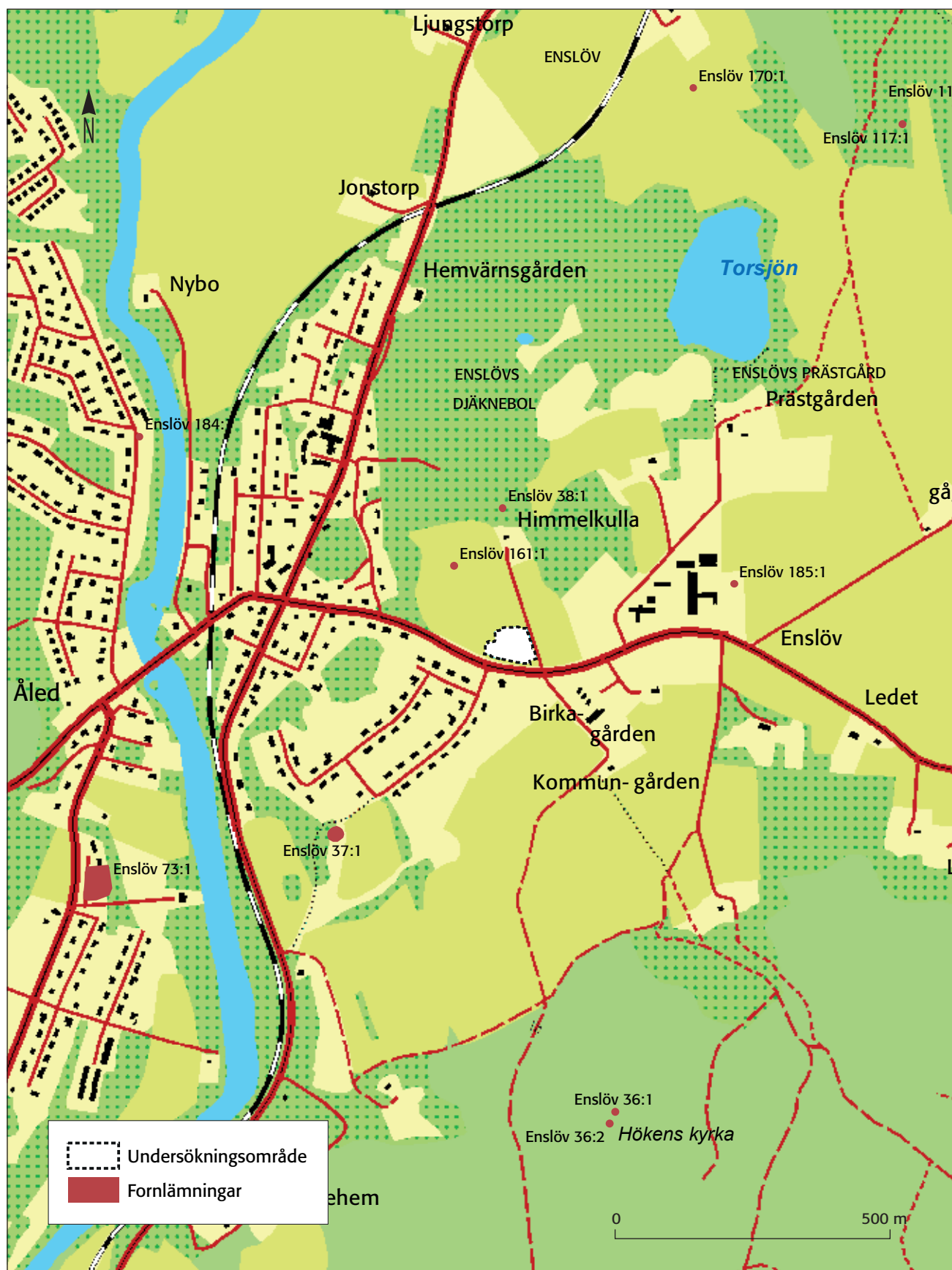
Layout: A. Andersson.

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet.

Ärende nr ms2006/02316.

Innehåll

INLEDNING/BAKGRUND	5	Fynd	45
TOPOGRAFI OCH FORNLÄMNINGSMILJÖ	5	Keramik	45
FRÅGESTÄLLNING	7	<i>Bränd lera</i>	45
METOD	7	Bergart och kvarts	46
Undersökningsplanens måluppfyllelse	9	Metall	46
RESULTAT	9	<i>Silver</i>	46
Härdar	9	<i>Brons</i>	47
Gropar	11	<i>Järn</i>	47
Hålväg	11	Brända ben	48
Lager	12	VIDARE BEARBETNING AV FYNDMATERIALET	48
<i>Odlingslager</i>	12	TOLKNING	48
<i>Tramplager</i>	12	Fas 1 <i>Mellersta bronsålder 1405–1220 f. Kr. och 1260–1010 f. Kr.</i>	48
Byggnadslämningar	14	Fas 2 <i>Yngre förromersk järnålder, 360–290, 230–50 f. Kr.</i>	49
<i>Hus 1</i>	14	Fas 3 <i>Yngre romersk järnålder, 230–400 e. Kr.</i>	49
<i>Hus 2</i>	16	Fas 4a och b <i>Yngre vendeltid–vikingatid cirka 660–800 och cirka 800–1030</i>	49
<i>Hus 3</i>	17	SAMMANFATTNING	55
<i>Hus 4</i>	19	REFERENSER	56
<i>Hus 5</i>	22	TEKNISKA OCH ADMINISTRATIVA UPPGIFTER	58
<i>Hus 6</i>	24	BILAGOR	59
<i>Hus 7</i>	26	Bilaga 1 Anläggningslista	
<i>Hus 8</i>	28	Bilaga 2 Fyndtabell	
<i>Hus 9</i>	30	Bilaga 3 Metalldetekteringsrapport <i>Jonas Paulsson</i>	
<i>Hus 10</i>	32	Bilaga 4 ¹⁴ C-datering <i>Göran Possnert, Ångströmlaboratoriet</i>	
<i>Hus 11</i>	34	Bilaga 5 Osteologisk rapport <i>Emma Maltin, Bohusläns museum</i>	
<i>Hus 12</i>	36	Bilaga 6 Vedartsanalys <i>Thomas Bartholin</i>	
<i>Hus 13</i>	38	Bilaga 7 Vedartsanalys <i>Stefan Gustafsson, Arkeologikon-sult</i>	
<i>Grophus 1</i>	40	Bilaga 8 Fosfatkartering <i>Arendus AB</i>	
<i>Grophus 2</i>	42	Bilaga 9 Ritningsförteckning	
Hägnader	44	Rapporter utgivna under 2015 och hittills 2016	
<i>Hägnad 1</i>	44		
<i>Hägnad 2</i>	44		
<i>Hägnad 3</i>	45		
<i>Hägnad 4</i>	45		
<i>Hägnad 5</i>	45		
<i>Hägnad 6</i>	45		

Figur 1. Översiktskarta med omgivande fornlämningar runt undersökningsområdet.
Skala 1:10 000.

INLEDNING/BAKGRUND

Med anledning av att Halmstads kommun planerar detaljplanläggning av fastigheten Enslövs Djäknebol 1:1, vilken innehåller fornlämningarna Enslöv RAÄ 161, 342, 343 samt 344 har personal från Kulturmiljö Halland utfört en arkeologisk slutundersökning på den yta som omfattas av fornlämning RAÄ 344, inom fastigheten. Arbetet utfördes under sex veckor våren 2015 i april och maj månad under ömsom solsken ömsom regn. Uppdragsgivare var Samhällsbyggnadskontoret, Halmstads kommun.

Tidigare arkeologiska insatser på fastigheten har bestått i en arkeologisk utredning, utförd av Kulturmiljö Halland hösten 2013, då fyra fornlämningar identifierades. Dessa var en fossil åker (RAÄ 343), en hålväg (RAÄ 342), ett boplatssområde (RAÄ 344) samt fynd av flinta (RAÄ 161), (Nordvall 2013). Efter den arkeologiska utredningen utförde Kulturmiljö Halland en arkeologisk förundersökning av fornlämningarna våren 2014. Förundersökningens resultat bedömdes tillräckliga gällande den fossila åkermarken (RAÄ 343) och hålvägen (RAÄ 342). Boplatssområdet RAÄ 344 påvisade däremot högtintressanta lämningar efter stolphus, grophus, kokgropar och härdar med dateringar från äldre bronsålder, vendeltid och äldsta vikingatid. Den vendel - vikingatida dateringen är relativt ovan-

lig i Halland, inte minst som den ligger i ett inlandslandskap, gränsande till Västsveriges höglänta inland, längs färdleder vid Nissan, som är ett av landskapets större vattendrag. Förundersökningsresultatet medförde därför att Kulturmiljö Halland förordade en slutundersökning av boplatssområde RAÄ 344 (Aulin & Häggström 2014). Fornlämningens yta på ca 4800 m² har därpå genom beslut av Länsstyrelsen i Halland, beslutats slutundersökas före exploatering.

TOPOGRAFI OCH FORNLÄMNINGSMILJÖ

Idag brukas marken i undersökningsområdet som åker. Topografiskt ligger platsen på en sydligt sluttande höjdplatå cirka 35 meter över havet. I väster sänker sig landskapet ner till Nissan. De dominerande jordarterna utgörs av isälvsediment med partier av silt, sand samt områden med grov stenig grus. Öster om undersökningsområdet vidtar skogbevuxen morän, där det småländska höglandet möter det sandiga Halländska landskapet. Fornlämningslandskapet präglas av en kupe-rad terräng.

Inom en radie av 2 km runt undersökningsområdet finns fyra registrerade boplatser. Det finns inom samma avstånd till förundersökningsområdet inte mindre än 47 objekt som antingen är gravfält, högar eller

stensättningar, vilket speglar att bygden torde vara brukad i förhistorisk tid, i långt större omfattning än vad den ringa mängden kända boplatser visar. Två av boplatserna, RAÄ 73:1, på västra sidan om Nissan och RAÄ 313, strax norr om Åleds samhälle är undersökta och borttagna. Vid RAÄ 313 gjordes bl.a. fynd av mikrospånkärnor, slipade avslag, en tvärpil och tunnväggig keramik. Två ¹⁴C-dateringar av anläggningar gav även dateringar till äldre bronsålder och förromersk järnålder. Vidare påträffades här en halv väg som möjligen är en föregångare till dagens väg mellan Åled och Sennan. Undersökningen av RAÄ 313 visar att flera förhistoriska ske den med stora tidsdjup kan finnas representerade på samma plats. I trakten finns också ett stort antal gravar såsom högar, stensättningar och stenkretsar, varav en gravhög RAÄ 38:1 är belägen strax norr om undersökningsområdet. I nordväst och i öst finns fyndplatser för flinta RAÄ 161:1, 184:1 och 185:1. Ungefär 300 meter sydväst om undersökningsområdet finns en hög, RAÄ 37:1 och ca 10 meter nordväst om denna går en halv väg som ännu används som gångstig (se bild framsida). Yt-

terligare stensättningar finns cirka en kilometer söder om slutundersökningsområdet, RAÄ 36:1 och 2. I sammanhanget bör också en vapengrav från romersk järnålder, anlagd på en hållkista vid Klockaregården, cirka 340 meter nordost om undersökningsområdet nämnas. Graven innehöll ett böjt svärd, en spjutspets samt en sköldbuckla med en lång spets (Arbman 1954:137; Fig.64). Det är också värt att påpeka att det finns två offerlokaler från järnåldern, Käringsjön och Hune hall, i undersökningsområdets geografiska närhet.

Historiskt har marken i slutundersökningsområdet utgjorts av långsmala inägor som löpt i NV-SÖ riktning, vilket framgår av historiska kartöverlägg som förvaras på Kulturmiljö Halland (se karta). De mindre parcellerna har succesivt uppgått i större enheter och på den Häradsekonomiska kartan som är cirka 100 år gammal syns marken som en enda sammanhängande enhet. Äldre spår av jordbruksaktiviteter som crop marks går inte att identifiera via satellitfoton från Google Earth. I figur 2 framträder i den vänstra delen av storskifteskartan halv väg RAÄ 342 som undersökts i förundersökningen.

Figur 2. Storskifte på inägor, Enslöv 1–9, 1790. Lantmäteristyrelsens arkiv akt M10–12:3. Undersökningsområdets läge och utbredning här markerat med blått samt den inom undersökningsområdet påträffade hålvägen.

FRÅGESTÄLLNING

I jämförelse med övriga järnåldersperioder så har ytterst få boplatser från vendeltid eller äldre vikingatid undersökts i Halland. Dessutom har inga av dessa varit belägna i inlandet. Insatserna vid slutundersökningen fokuseras därför på de yngre järnålderslämningarna på platsen. Resultaten skall sättas i jämförande perspektiv med såväl tidigare undersökta samtida bosättningar i kust- och slättbygden, men i viss mån även med föregående och efterföljande perioder i syfte att tydliggöra eventuella typiskt vendeltida företeelser såsom byggnadstraditioner, val av grödor etcetera. En viktig pusselbit att föra till diskussionen kring den yngre järnålderns bosättningar i kust- och slättbygd kontra i kuperat inland är sannolikt även de nyligen undersökta boplatslämningarna i Alered, Asige och Abilds socknar, där omfattande röjnings- och odlingsverksamhet under yngre järnålder kunnat beläggas (Kadefors 2014).

På platsen finns anläggningar efter flera stolpbyggda hus och grophus inom området. Att reda ut dessa byggnadslämningars rumsliga struktur och interna kronologi är en initial frågeställning. Hur platsen – den yngre järnåldersgården – varit organiserad, hur länge den varit i bruk och hur den förändrats över tid, såväl rent fysiskt som ekonomiskt, har också varit viktiga frågor att försöka besvara.

Makrofossilanalyser från förundersökningen visar att bevarandeförhållandena för makrofossil är goda, vilket således indikerar att det finns såväl en hög potential för kunskapsuppbyggnad kring gårdens ekonomi med hjälp av ytterligare makrofossilprover som dessutom sett i ett större perspektiv kan ge en inblick

i den yngre järnålderns vegetationshistoria i södra Hallands inland.

Ytterligare en aspekt av boplatsens ekonomi som eventuellt kan belysas är vad som konsumerats och därmed i viss mån även spegla hur sammansättningen av gårdens husdjur såg ut. Vid förundersökningen hittades brända ben i vissa av de undersökta anläggningarna, vilket indikerar goda möjligheter för intressanta och relevanta osteologiska analyser. Befynd som samlas in under slutundersökningen bör kunna bidra till kunskap om gårdens djurbesättning.

METOD

Boplatsen avbanades med bandgående grävare med en skopbredd på 1,7 meter. Den västligaste delen av undersökningsområdet undersöktes extensivt, baserat på de glest förekommande anläggningarna i det västligaste utredningsschaktet. Således totalavbanades endast cirka 4500 m². Avbaningsmomentet tog 6 dagar att genomföra. En dumper användes för att forsla bort matjorden från undersökningsområdet. Under avbaningen var två arkeologer sysselsatta med att rensa fram och markera påträffade anläggningar, medan en tredje arkeolog mätte in anläggningarna digitalt med totalstation. Inmätningarna efterbehandlades i registreringsprogrammet Intrasis 2.0 med projektnummer Enslöv2014394S. Före avbaning söktes undersökningsområdet av med metalldetektor av Jonas Paulsson, Kula HB, för att fånga upp eventuella metallfynd liggande i matjordsfyllningen. När området var avbanat skedde en ytterligare metalldetektering på de anläggningar som framkommit. Syftet med detta var dels att hitta informa-

tionsbärande föremål och dels att kunna välja anläggningar med metall när ett undersökningsurval gjordes. Efter den första fältarbetsveckan anslöt en fjärde arkeolog och utvalda anläggningar undersöktes. Totalt undersöktes cirka 30 % av sammanlagt 1692 stycken påträffade anläggningar. Urvalet av anläggningar som grävdes skedde utifrån en prioritering på lämningar från yngre järnåldern, samt med fokus på att undersöka exempelvis de stolphål som ingått i takbärande konstruktioner, vägglinjer, ingångar eller dörrposter i byggnaderna. Detta urval baseras dels på att dessa anläggningar kan anses vara mest relevanta för provtagning, men även för att det är i dessa partier eventuella husoffer generellt oftast har deponerats (Carlie, A 2004). Anläggningarna snittades och dokumenterades i profil. I utvalda anläggningar användes den andra halvan till provtagning och endast i undantagsfall grävdes denna. Ett antal fosfatprover togs i den västra delen av undersökningsområdet där eventuella spår av djurhållning

kunde tydas. På platsen framträdde ett gråfärgat, cirka femton kvadratmeter stort område som ett lager i marken. Sammanlagt analyserades 26 stycken prover i två linjer löpande i nord-sydlig riktning genom lagret.

Samtliga fynd och prover mättes in och kopplades till respektive kontext direkt i fält. Fynd från yngre järnålder har prioriterats men fynd från andra perioder har samlats in och registrerats samt magasinerats. Ett noggrant urval prover har efter avslutat fältarbete valts ut för vedarts-, makrofossil-, fosfat- och osteologisk analys samt för ^{14}C -dateringar. Vedartsanalys har utförts av Thomas Bartholin på Scandianavian Dendro Dating i Hamburg, Tyskland. Makrofossilanalys har gjorts av Stefan Gustafsson, Arkeologikonsult. Den osteologiska analysen är utförd av Emma Malthin, Bohusläns Museum. Fosfatprover har analyserats av Arenus AB i Visby och ^{14}C -dateringar har Göran Possnert, Ångströmlaboratoriet i Uppsala utfört. Konservering av metallfynd görs av SVK, Studio Västsvensk Konservering i Göteborg.

Figur 3. Ola Kadefors visar grävytan för mellanstadieelever från Enslövsskolan. Foto: Ida Feltzin. (Fotonr. 2015–55–18).

Boplatsen var belägen ca 100 meter väster om Enslövsskolan och direkt norr om Kyrkvägen varför undersökningsområdet lätt uppmärksammades av förbipasserande allmänhet som gjorde spontana besök. Utgrävningens lättåtkomliga läge ansågs därför vara utmärkt för organiserade visningar. Sammanlagt hölls fem visningar av de arkeologiska lämningarna för skolbarn i olika klasser i Enslövsskolan. I socknen finns också en aktiv och intresserad hembygdsförening som inbjöds till en kvällsvisning. Till kvällsvisningen kom ett fyrtiotal intresserade medlemmar.

Undersökningsplanens måluppfyllelse

Undersökningsplanens mål har till stor del kunnat uppfyllas. Planerade metoder kunde genomföras och en del av frågeställningarna har besvarats. Efter prov- och fyndinsamling samt analysresultat av makrofossil har en omprioritering vad gäller ^{14}C -analyser gjorts. Primärt har kolprover använts i stället för brända ben eller artbestämda fröer vid datering. Kolproverna påträffades i slutet kontext som takbärare till långhus och ur en härd från brukningsfasen i ett av grophusen. Det reducerade antal makrofossilprover som analyserades togs från de byggnader som relativt säkert kunde kopplas till yngre järnålder samt där provresultatet bedömdes kunna ge en god bild av gårdens ekonomi, exempelvis i ett av grophusen, ett eventuellt hus för djur och en förmodad förrådsbyggnad. Ett av de två grophusen var dock möjliga att datera med hjälp av skalkorn efter makrofossilanalys. Orsaken till att brända ben inte användes vid datering var att den ringa mängd ben som hit-

tats vid varje fyndtillfälle bedömdes vara för liten. Till ytterligare markprover skall också den fosfatanalys läggas som utförts i den västra delen av undersökningsområdet, där ett gråfärgat lager framträtt. Syftet med dessa prover var att undersöka om fosfatvärdena kan kopplas till djurhållning i denna del av undersökningsområdet.

RESULTAT

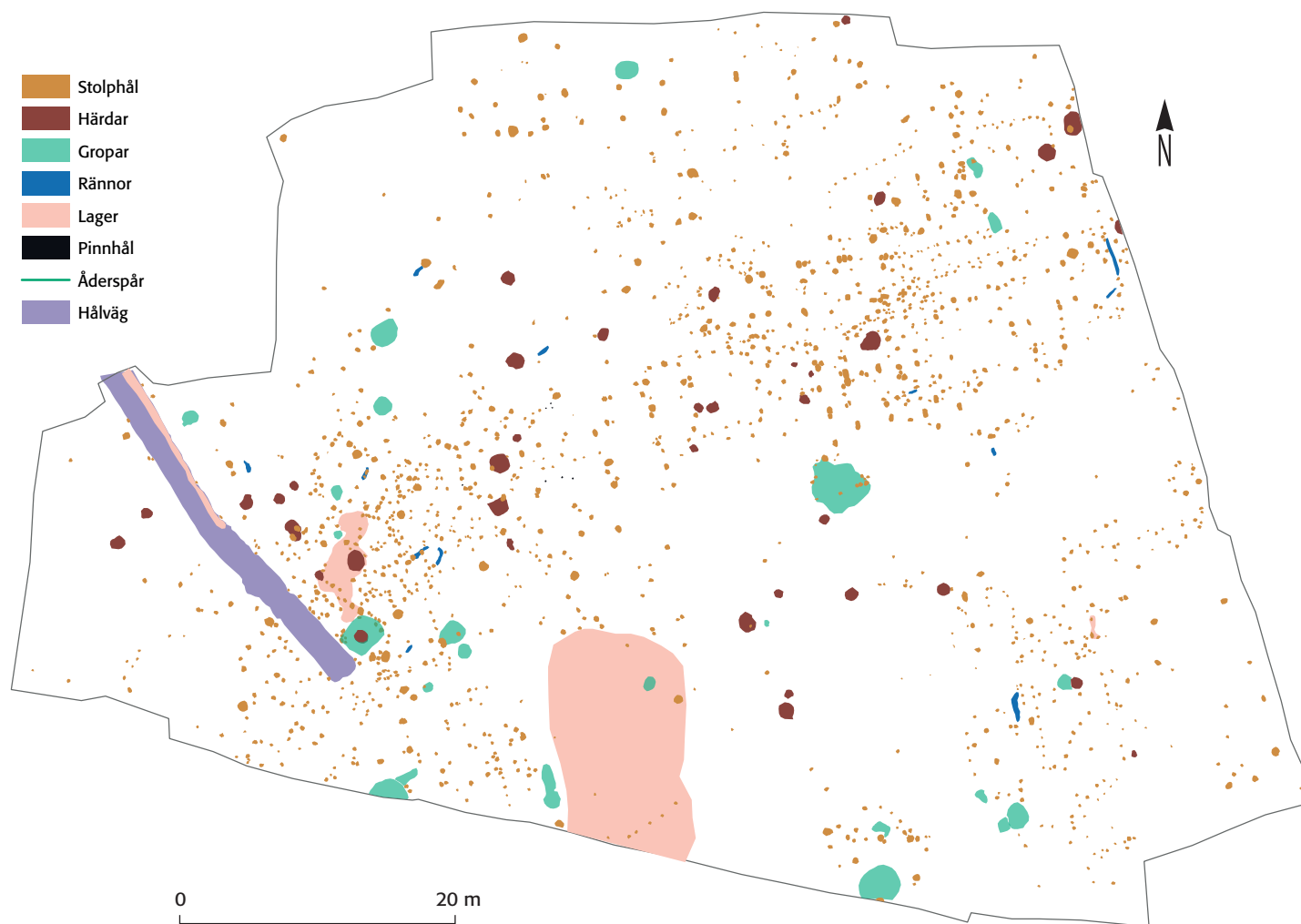
Antal påträffade anläggningar i slutundersökningen blev 1692 stycken, ungefär 35 % fler än det förväntade antalet i undersökningsplanen. Sammanlagt blev cirka 30 % av det totala antalet anläggningar undersökta som bestod av stolphål, pinnhål, gropar, härdar, lager, rännor, hålväg och årderspår se tabell 1. Utgångna anläggningar har raderats ur databasen.

Anläggningstyp	Antal inmätta	Antal undersökta
Stolphål	1599	474
Pinnhål	7	3
Gropar	23	12
Härdar	38	10
Lager	4	2
Rännor	12	2
Hålväg	1	1
Årderspår	8	8
Totalt	1692	512

Tabell 1. Antal arkeologiska objekt.

Härdar

Sammanlagt undersöktes 10 härdar av totalt 38 inmätta. Storleken på dessa varierade mellan 0,5 meter till 1,7 meter i diameter. Deras djup var mellan 0,06 meter till 0,44 meter. En av härdarna har daterats till mellan 810 – 990 tal e. Kr., Kal. 2σ och ingår i gropus två. I den västra delen av undersöknings-

Figur 4. Slutundersökningsområdet med samtliga anläggningar. Skala 1:500.

tan grävdes härd 16328 som hade en diameter på cirka 1,7 meter. Intill härden kunde tre stolphål ses som kunde utgjort en ställning, eventuellt för matlagning. I den östra delen av undersökningsytan grävdes en rektangulär härd AH1158, som var belägen direkt intill schaktkanten. Den var orienterad i nord-sydlig riktning och dess yttre kant bestod av rundade stenar med av en storlek på cirka

0,2 meter. Dessa var inte skärviga eller eldpåverkade vilka de stenar var som låg centralt i härden. Under härden framträdde ett stolphål. Det är möjligt att den här härden ingått i en huskonstruktion och att de större stenarna utgjort härdens yttre kanter. Det gick däremot inte att påvisa att härden ingick i en huskonstruktion.

Gropar

Av 23 inmätta gropar har 12 stycken undersökts varav två stycken kunde identifieras som grophus. I den nordvästra delen av undersökningsområdet grävdes en grop A10627 som var cirka 2 meter i diameter och 0,35 meter djup. I den västra delen av gropen hittades flintavslag (Fnr 57). I den nordöstra delen av gropen hittades keramik (Fnr 68). Fem meter öster om grophus 2 undersöktes en grop (A13506), cirka 2 meter i diameter. I dess fyllning hittades stolphålsliknande fördjupningar samt ett metallfynd av en remsölja i järn (Fnr 75). I den södra delen av undersökningsområdet påträffades en avlång grop cirka 3 meter lång och 0,2 meter bred. Gropen låg drygt en meter väster om oldlingslager (A17001). I gropen hittades både skörbränd sten och sten som var opåverkad av eld till

en storlek av 0,1 till 0,2 meter. Gropen innehöll också enstaka fragment av bränd lera och brända ben.

Hålväg

I den västra delen av undersökningsområdet påträffades en cirka 2,5 meter bred och cirka 0,4 meter djup hålväg, väster om grophus 2 (markerad med lila färg i fig. 4). Vid undersökningen kunde 28 meter av hålvägen friläggas som troligen fortsatte i nordlig riktning utanför undersökningsområdet. I riktning mot hålväg (RAÄ 342), vilken tidigare undersökts i samband med förundersökningen. I den östra kanten av hålvägen kunde ett antal stolphål på cirka 4 meters avstånd från varandra ses. Dessa kan möjligen tolkas som ett hägn eller rester av en gärdesgård. I jämnhöjd med grophus 2 föreföll det som att hålvägen tog slut.

Figur 5. Profil i hålväg mot SÖ. Grophus två är markerat till vänster i bild. Foto: Ola Kadefors. (Fotonr. 2015–55–42).

Lager

Odlingslager

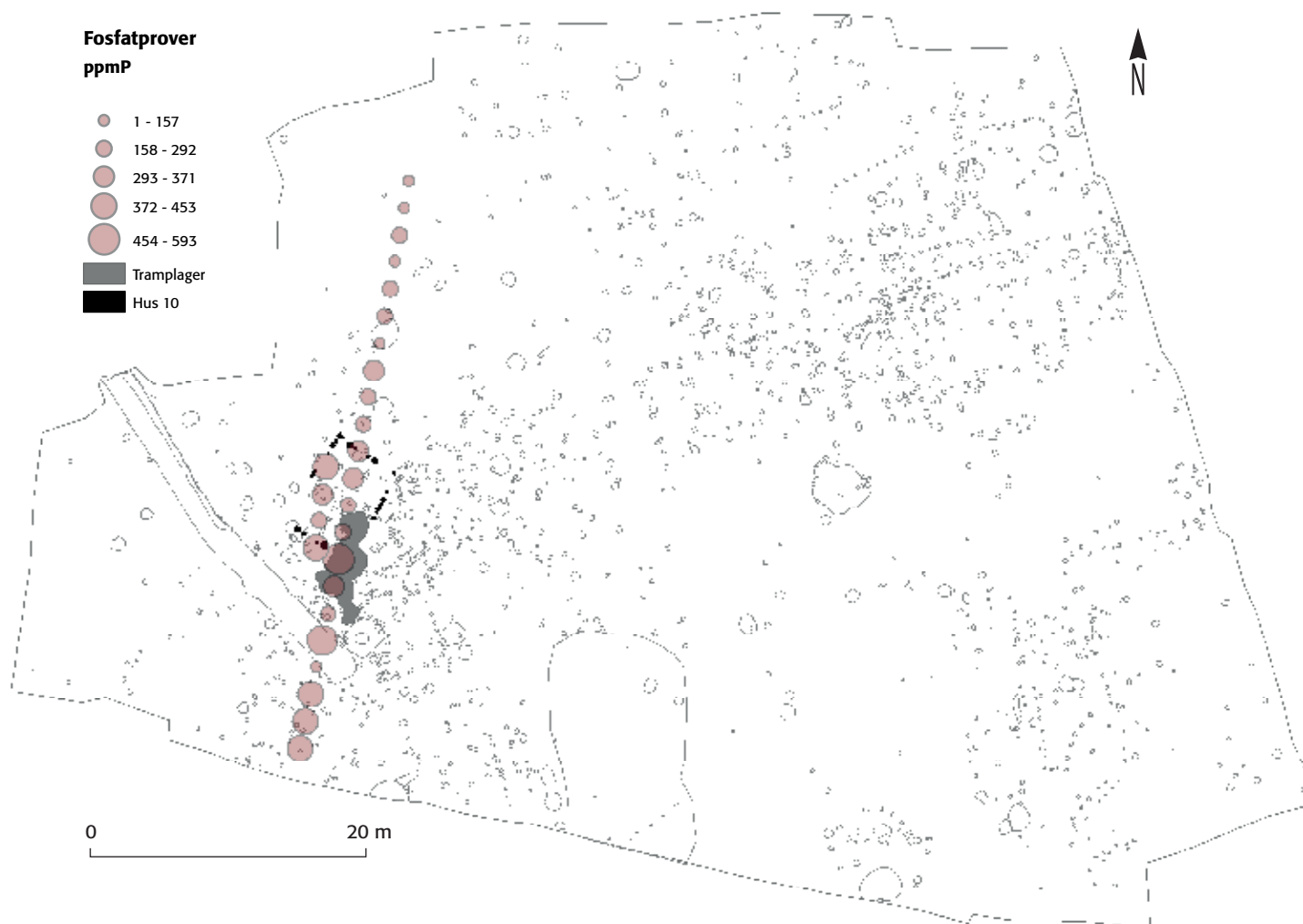
Centralt i undersökningsområdets södra schaktkant framträdde efter avbaningen ett cirka 140 kvm stort gråaktigt lager som uppfattades som en äldre matjordshorisont (i figur 4 markerat rosa i U-områdets södra del). Då det inte var tal om något kulturlager grävdes det bort i syfte att se om det överlagrade några anläggningar. I norra delen av detta lager syntes flera korslagda årderspår. Anläggningsintensiteten kring lagret var märkbart lägre än inom den övriga undersökningsytan, vilket tyder på att denna yta använts som åkermark under de förhistoriska perioder som här fanns representerade.

Tramplager

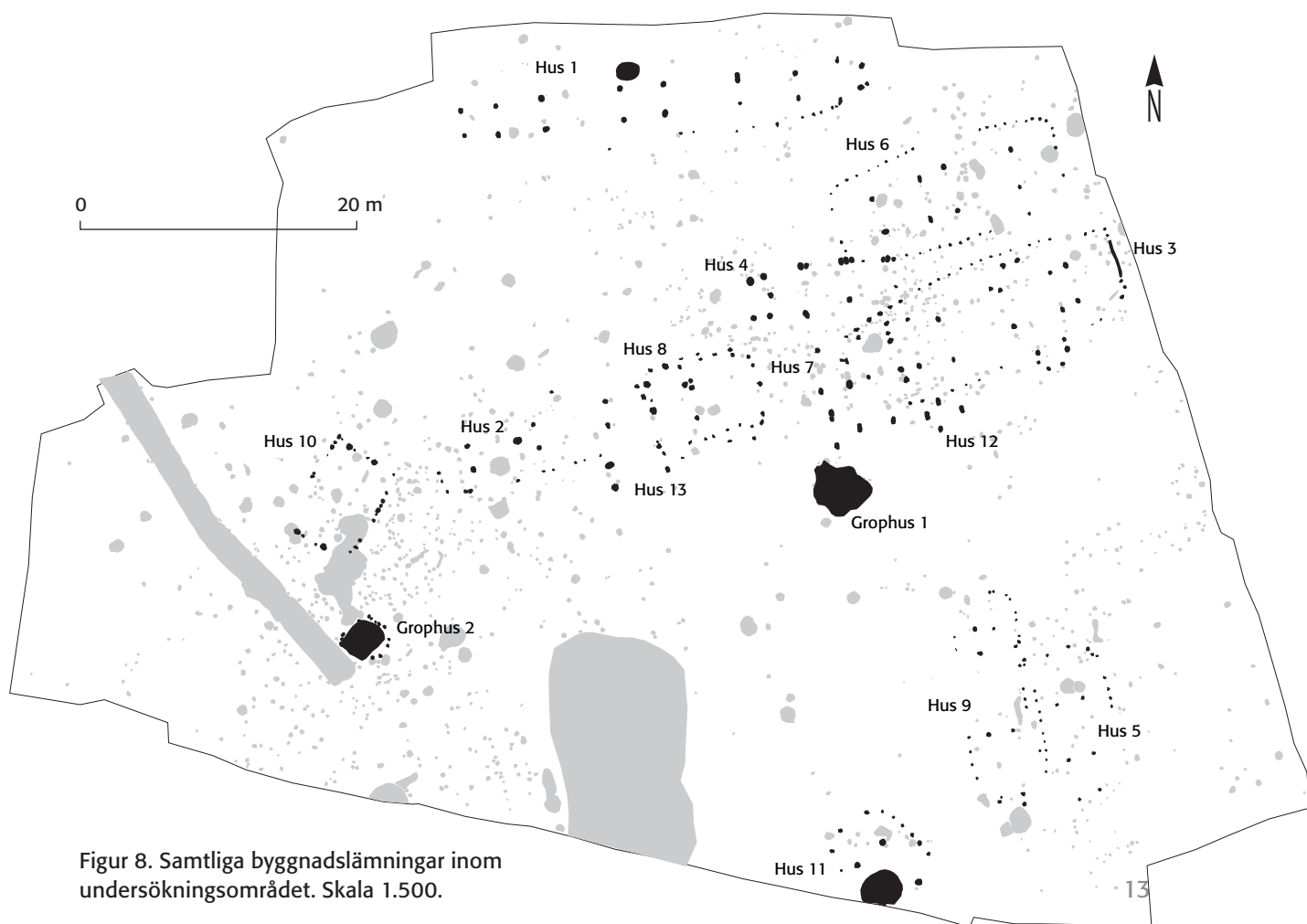
Mellan hus 10 och grophus 2 i undersökningsområdets västra del påträffades ett grågrönt lager, cirka 15 kvm stort, och som vid fosfatkartering påvisar höga fosfatvärden. Kring detta lager förekom mindre stolphål som ibland bildade raka linjer och ibland bågformiga linjer. Stolphålen härrör troligen från någon form av djurhägn som funnits på platsen. Det grågröna, något feta lagret tolkas som spår efter djurhållning på platsen. Tolkningen baseras på de förhöjda fosfatvärdena i området samt de ovan nämnda hägnen.

Figur 6. Årderspår i botten av äldre odlingslager. Mot SV.
Foto: Ola Kadefors. (Fotonr. 2015-55-1).

Figur 7. Fosfatvärden i området kring tramplagret och hus 10. Skala 1:500

Figur 8. Samtliga byggnadslämningar inom undersökningsområdet. Skala 1:500.

Byggnadslämningar

Vid avbaningen av slutundersökningsytan framkom sammanlagt femton huslämningar varav tretton stolphus och två grophus som kan dateras från mellersta bronsålder fram till vikingatid.

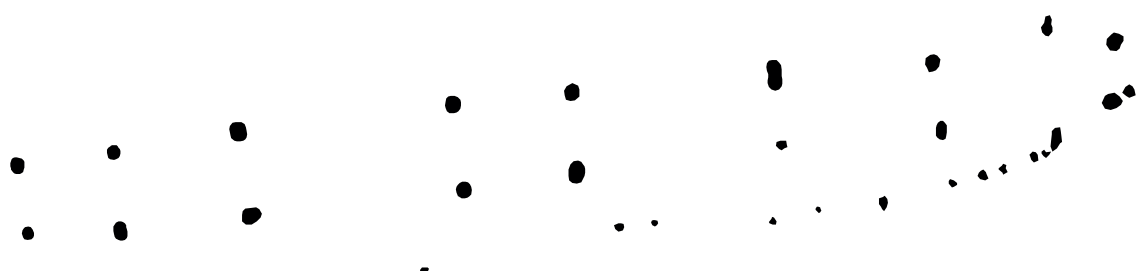
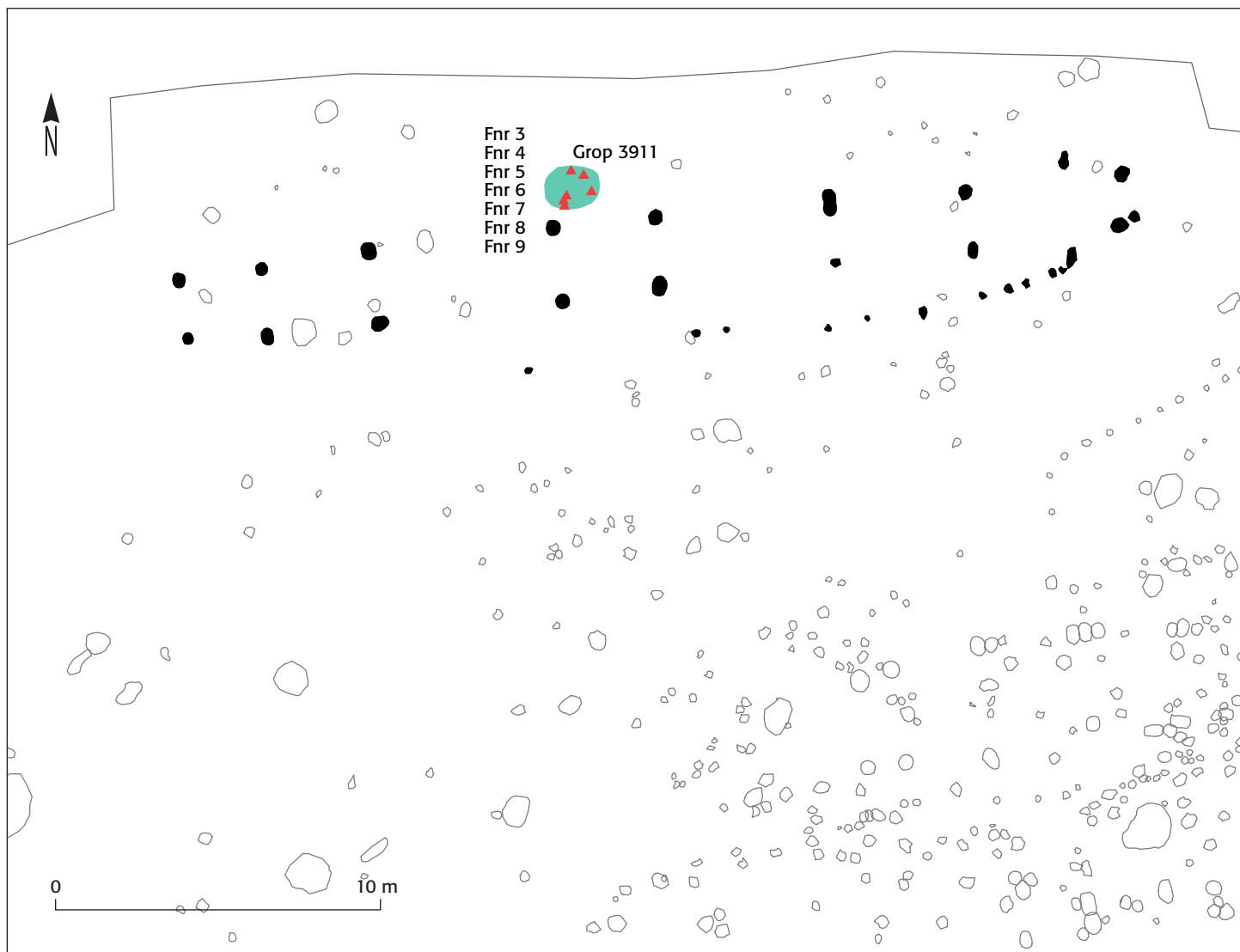
Hus 1

Typ:	Treskeppigt långhus
Form:	Konvex
Orientering:	Ö-V
Längd:	29,3 meter
Bredd:	Cirka 6 meter
Takbärande stolpar:	17 stolphål, 8 bockpar (en omstolpning)
Bockbredd (V-Ö):	1,8; 2,1; 2,25; 2,3; 2,15; 1,85; 1,8; 1,6 meter
Spann mellan bockpar (V-Ö):	2,5; 3,4; 5,7; 3,1; 5,4; 4,25; 4,7 meter
Vägglinje:	11 stolphål
Avstånd-vägg och takbärande stolpar:	1,45–1,9 meter
Ingång:	2 stolphål i S
Ingångsbredd:	0,95 meter
Övriga anläggningar:	1 grop
Fynd:	Keramik
Makrofossilanalys:	–
¹⁴ C-analys:	230–400 e. Kr. Kal. 2 σ Ua-51451
Typologisk datering:	Yngre romersk järnålder-folkvandringstid
Golvyta:	oCirka 165 m ²

Huset påträffades inom underökningens norra del. Det utgjordes av ett 29,3 meter långt och cirka 6 meter brett treskeppigt långhus. Schaktkanten fick tas ut cirka två meter mot norr för att fånga upp den norra långväggen. Stolphålen efter väggarna var dock dåligt bevarade med undantag för den sydöstra delen av huset. Stolphålen som utgjorde resterna av den takbärande konstruktionen var även ganska grunda. Detta beror sannolikt till stor del på att huset var beläget på den högsta punkten inom undersökningsområdet där matjordslagret var tunnare vilket medfört högre

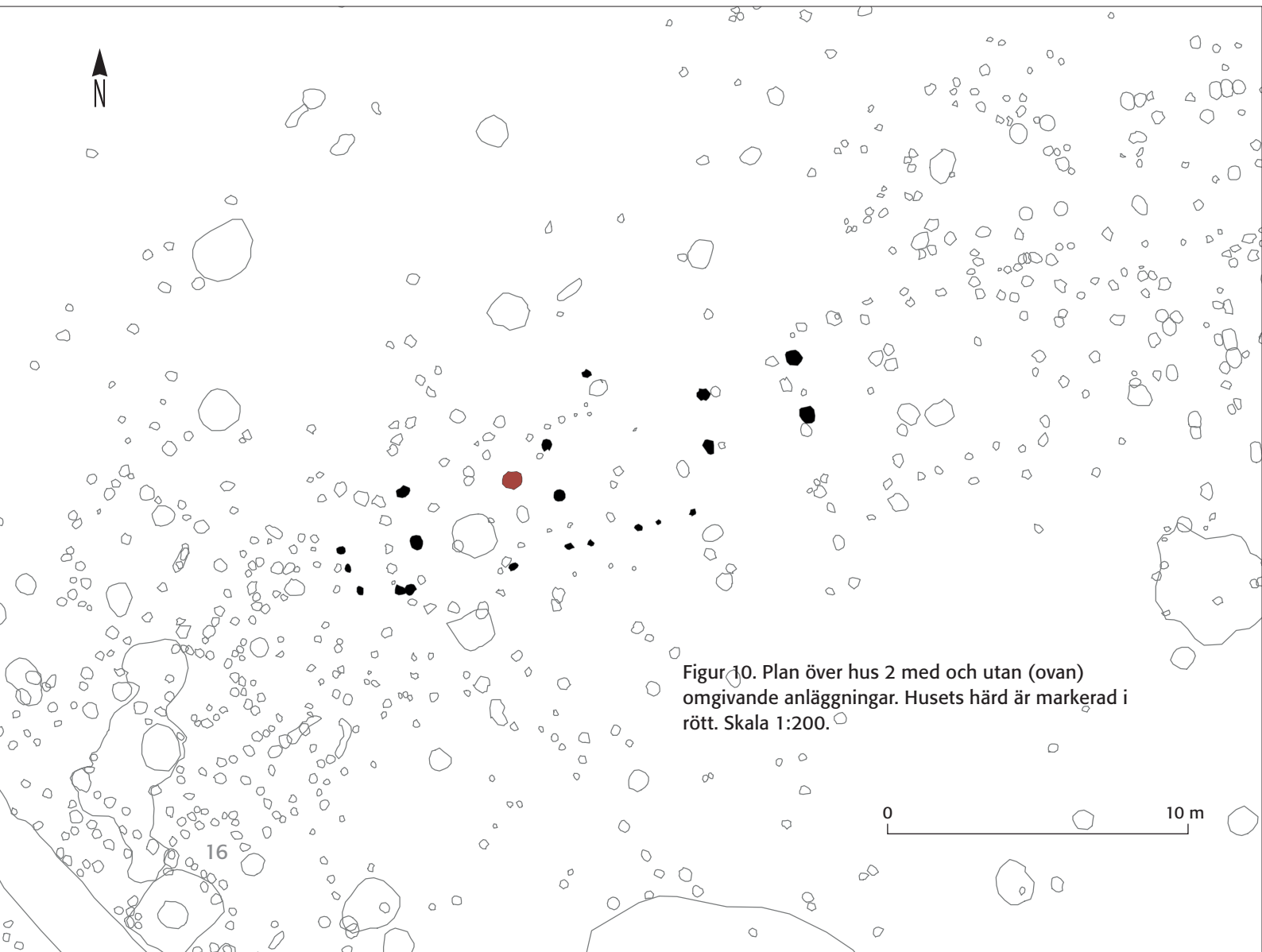
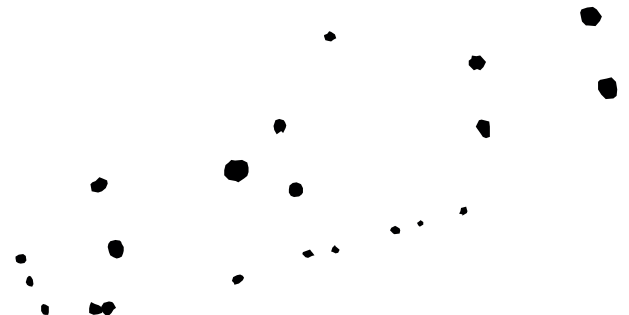
grad av förstörelse genom åkerbruk. Endast en säker ingång kunde konstateras. Den var belägen centralt (något öster om mitten), i husets södra långvägg. En annan ingång kan möjligen ha funnits i den östra gaveln, där husets östligaste bockpar legat utanför byggnadens väggar. En 1,8 meter i diameter stor förråds-grop (A3911) återfanns vid husets mitt, som innehöll en förhållandevis stor mängd keramik (Fnr: 3–9) och undersöktes därför i sin helhet. Keramiken bestod av grövre bruks-gods varav två mynningsbitar. Resterande undersökta anläggningar som kunde kopplas till huset var fyndtomma. ¹⁴C-dateringen gjordes på träkol bestående av ek. Trots risk för hög egenålder stämmer dateringen till yngre romersk järnålder väl med den typologiska dateringen av huset. Utifrån huslämningens grundplan är det tydligt att huset har haft olika rumsindelningar och således flera funktioner. I husets mitt har två bockpar med ett förhållandevis litet spann följt av två större spann i både öst och väst. Direkt öster om det korta mittspannet har det funnits en ingång i södra långväggen. Möjligen har den östra halvan av huset varit förbehållen djurhållning då det längsta spannet som finns i husets västra halva tolkas som en bostadsdel. Grundplanen har samtida paralleller från Trulstorp (hus 1, Wranning 1995) och Brogård (hus XXII, Carlie 1992) i Halland samt i Fosie, Skåne (hus 46, Björhem & Säfvestad 1993). Huset tolkas som en huvudbyggnad i en gårdsenhet som har inkluderat hus 2.

Nästa sida: Figur 9. Plan över hus 1 med och utan omgivande anläggningar samt med omnämnda fynd (rött). Skala 1:200.

Hus 2

Typ:	Treskeppigt långhus
Form:	Konvex
Orientering:	ÖNÖ-VSV
Längd:	>16 meter
Bredd:	5,4 meter
Takbärande stolpar:	8 stolphål, 4 bockpar
Bockbredd (V-Ö):	1,75; 1,75; 1,75; 1,95 meter
Spann mellan bockpar (V-Ö):	5,0; 5,3; 3,3 meter
Vägglinje:	12 stolphål
Avstånd-vägg och takbärande stolpar:	1,4–1,85 meter
Ingång:	–
Ingångsbredd:	–
Övriga anläggningar:	1 härd
Fynd:	–
Makrofossilanalys:	–
¹⁴ C-analys:	–
Typologisk datering:	Yngre romersk järnålder
Golvyta:	Cirka 90 m ²

Figur 10. Plan över hus 2 med och utan (ovan) omgivande anläggningar. Husets härd är markerad i rött. Skala 1:200.

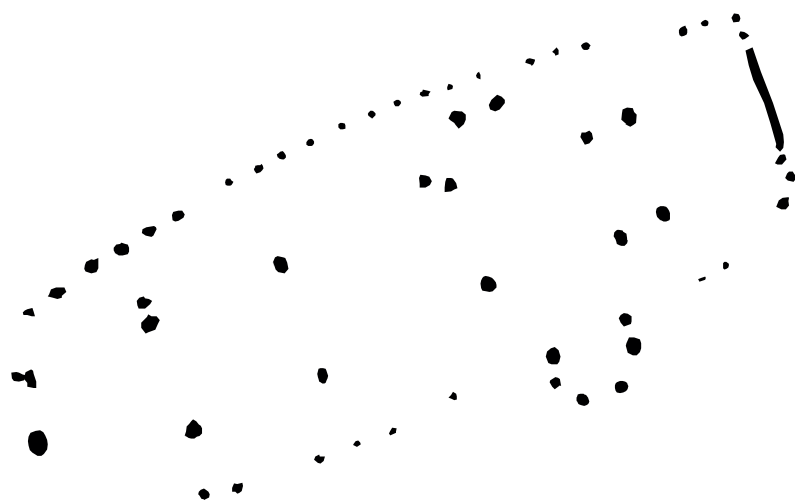
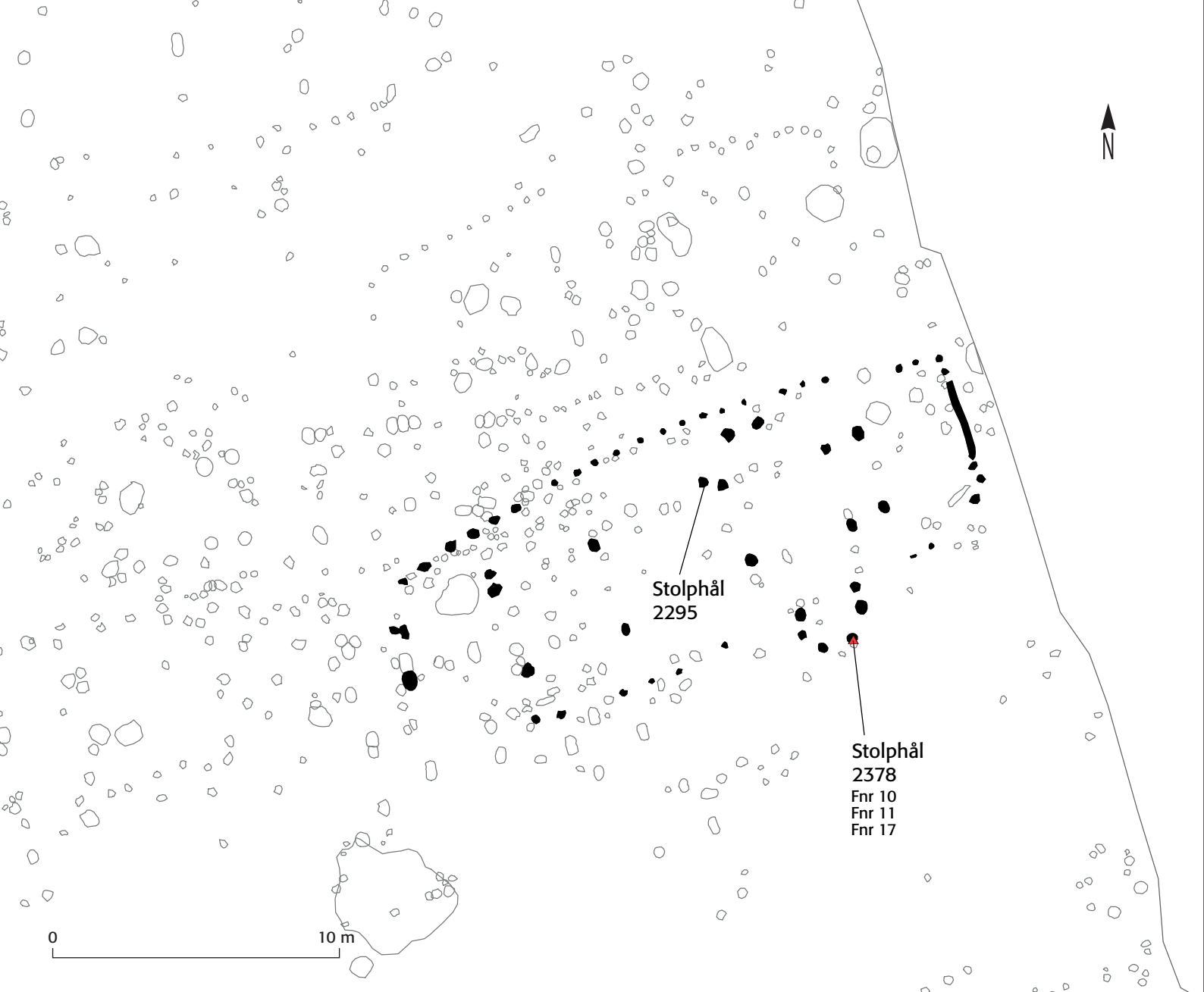
Huslämningen återfanns inom undersökningsområdets centrala del och utgjordes av ett treskeppigt långhus som varit över 16 meter långt och cirka 5,4 meter brett. Efter att huslämningen identifierats påbörjades ett rensningsarbete i syfte att finna samtliga anläggningar som utgjorde rester efter väggkonstruktionen. Endast delar av södra vägglinjen och västra gaveln visade sig vara bevarade. En hård belägen i det västliga bockparsspannet uppfattades som samtida med byggnaden. Inga fynd gjordes i de undersökta anläggningarna. Byggnaden tolkades utifrån typologi, storlek och sitt läge i förhållande till hus 1 som en samtida ekonomi- eller förrådsbyggnad.

Hus 3

Typ:	Treskeppigt långhus
Form:	Konvex
Orientering:	ÖNÖ-VSV
Längd:	≥21 meter
Bredd:	7,9 meter (9,1 med södra ingångspartiet inräknat)
Takbärande stolpar:	15 stolphål, 6 bockpar (2 omstolpningar, 1 stödstolpe?)
Bockbredd (V-Ö):	1,8; 3,05; 3,15; 2,85; 2,85 meter
Spann mellan bockpar (V-Ö):	3,8; 3,8; 5,0; 3,75; 1,25 meter
Vägglinje:	34 stolphål
Avstånd-vägg och takbärande stolpar:	1,65–2,5 meter
Ingång:	2 stolphål i norr, 2 stolphål i söder, 2 stolphål i västra gaveln.
Ingångsbredd:	1,1 meter i N; 1,1 meter i S; 1,8 meter i V
Övriga anläggningar:	–
Fynd:	Vävtyngd
Makrofossilanalys:	-
¹⁴ C-analys:	710–750, 760–900, 910–950 e. Kr. Kal. 2 σ (Ua–51450), 775–790, 800–980 (Beta–385653) från förundersökningen
Typologisk datering:	Vikingatid
Golvarea:	Cirka 150 m ²

Byggnadslämningen var belägen inom undersökningsområdets nordöstra del och utgjordes

av ett cirka 21 meter långt och 7,9 meter brett långhus. Initialt uppmärksammades endast stolphålen efter den takbärande konstruktionen. Tids nog kunde dock stolphålen i husets vägglinjer rensas fram. Särskilt norra vägglinjen visade sig vara förhållandevis välbevarad. Huset hade en tydligt vikingatida form med konvexa väggar och raka gavlar. I den östra halvan av huset fanns två mittemot ställda ingångar. Den södra ingången hade till synes ingått i en cirka sju m² stor, svagt rundad förstuga. Med undantag för den något rundade formen påminner det mycket om de utbyggda ingångarna som vanligtvis förekommer i vikingatida så kallade ”trelleborgshus”. En tredje ingång har sannolikt funnits i husets västra gavel där stolparna även ingått i den takbärande konstruktionen. Vid husets norra vägglinje finns en inre, intilliggande stolphålslinje som inte kunnat knytas till någon annan huslämning. Den mynnar ut i en något rundare östlig gavel precis intill den raka gavelrännan. Möjligen är detta spår av en äldre fas av huset. Det är dock svårt att utröna några faser utifrån stolphålen efter den inre takbärande konstruktionen. En möjlig stödstolpe (A2295) har suttit något förskjutet åt norra långvägen efter tredje bockparet från öster. De första två bockparen från öster sitter betydligt tätare än övriga. Möjligen skulle denna förtätning kunna indikera ett loft i den östra halvan av huset. Eventuellt kan också gavelrännan ha med en sådan konstruktion att göra. Rännan skulle då kunna ha utgjorts av en kraftig nedgrävd syllstock som tillsammans med de tätare satta stolparna burit ett loft. Möjligen kan också stödstolpen ha ingått i konstruktionen. Endast ett av de undersökta stolphålen inne-

Figur 11. Plan över hus 3 med och utan omgivande anläggningar samt med omnämnda fynd. Skala 1:200.

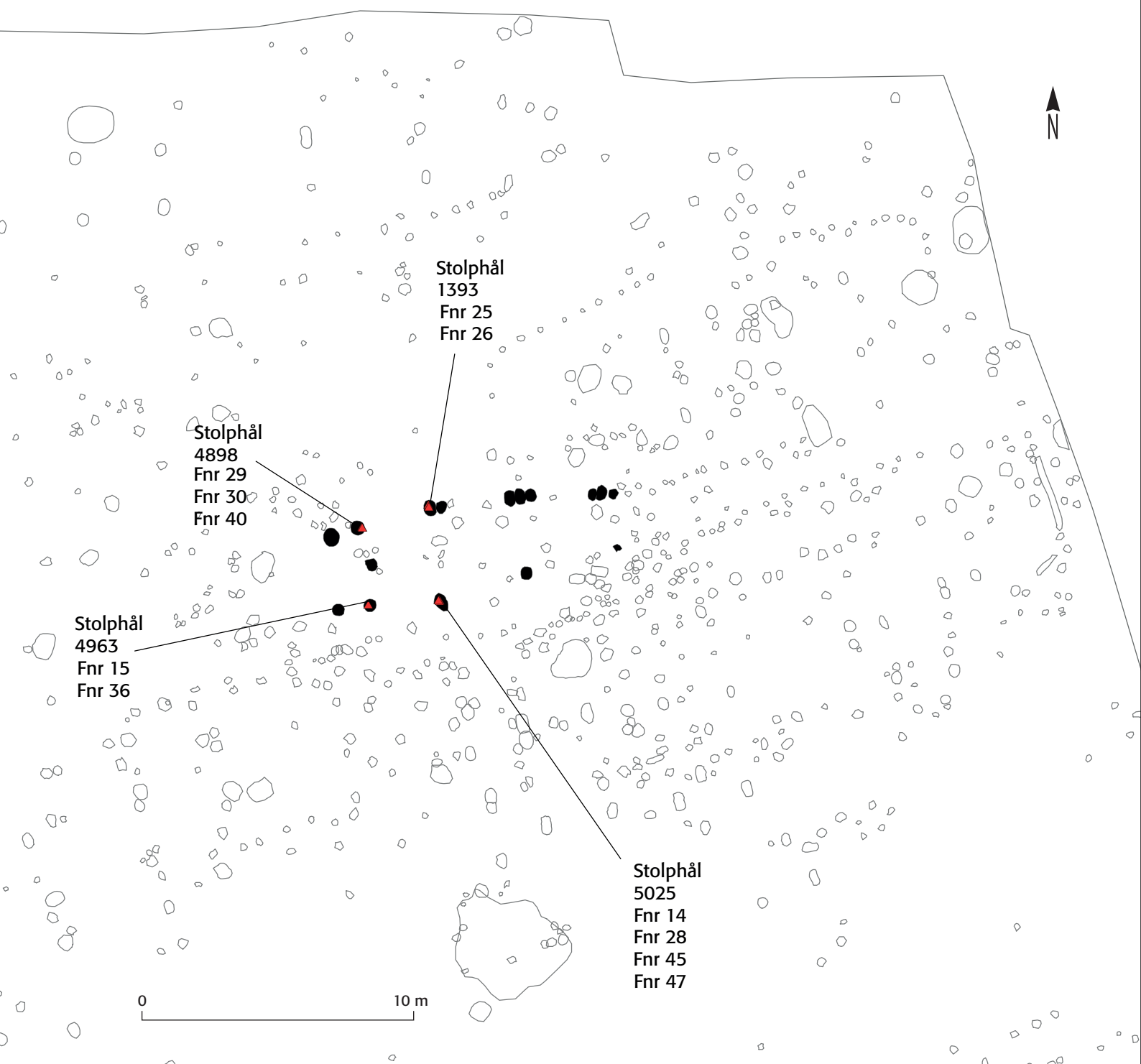
höll fynd. Det östra stolphålet (A2378) i den södra ingången innehöll delar av en eller flera vävtyngder (Fyndnummer: 10, 11 och 17). Fyndet är intressant då det kan tolkas som ett husoffer (jämför Carlie 2004:164). Dateringsmässigt stämmer den typologiska bestämningen mycket väl med analysen av de tre ¹⁴C-proverna från olika stolphål i byggnaden. En intressant halländsk parallell är den möjligen delvis samtida byggnaden hus 15 från Albinsro, Söndrums socken som även den hade en gavelingång (Nordvall 2015:40).

En annan snarlik samtida byggnad är hus 4 i Ösarp, Halland (Viking & Fors 1995:23). Även där har gavelstolparna troligen också ingått i den takbärande konstruktionen. Hus 3 i Åled har utifrån sin storlek och sitt centrala läge i förhållande till övriga vikingatida hus (hus 6, 8, 9, 10 samt grophus 1 och 2) på platsen tolkats som gårdens huvudbyggnad.

Hus 4

Typ:	Treskeppigt långhus
Form:	Konvex
Orientering:	ÖNÖ-VSV
Längd:	≥10,5 meter
Bredd:	≥3,5 meter
Takbärande stolpar:	16 stolphål, 5 bockpar, 1 mesulastolpe (5 omstolpningar)
Bockbredd (V-Ö):	2,7; 2,9; 3,5; 2,85; 2,0 meter
Spann mellan bockpar (V-Ö):	1,1; 2,7; 3,3; 3,4 meter
Vägglinje:	–
Avstånd-vägg och takbärande stolpar:	–
Ingång:	–
Ingångsbredd:	–
Övriga anläggningar:	–
Fynd:	Keramik, bränd lera, bränt ben, bränd flinta
Makrofossilanalys:	–
¹⁴ C-analys:	660–780 e. Kr. Kal. 2 σ Ua–51446
Typologisk datering:	Vendeltid-vikingatid
Golvyta:	≥35 m².

Byggnadslämningen var belägen inom undersökningsområdets nordöstra del och utgjordes av ett minst 10,5 meter långt och minst 3,5 meter brett långhus. Det gjordes en insats att försöka koppla omgärdande mindre stolphål till huslämningens vägglinjer. Inga tydliga vägglinjer gick dock att utröna så husets fulla längd och bredd är oviss. Utifrån andra liknande hus från vikingatiden är det dock troligt att husets bredd har varit omkring åtta meter. Takbärarna var rejält tilltagna i huset med diameter upp till 0,7 meter och djup ner till 0,48 meter (jämför figur 12). Samtliga undersökta takbärare utom en var stenskodda. En intressant byggnadsdetalj är mesulastolpen som stått strax öster om det andra bockparet från väster räknat. Samma företeelse återfinns i andra undersökta järnåldershus i Sydsverige från Trulstorp i Halland (hus 1, från yngre romersk järnålder, Wranning 1995), Östra Odarslöv i Skåne (hus 102, från vendeltid, Brink & Larsson i tryck) och Albinsro i Halland (hus 6, 7 och 15 från vikingatid, Nordvall 2015). Hus 6 från Albinsro uppvisar särskilt stora likheter med hus 4 i Åled gällande form, stolpsättning och bockbredd. Det saknas ¹⁴C-datering men kan mycket väl höra till sista delen av vendeltid precis som hus 4 i Åled (se diskussion a.a.:79). De tre östligaste stolphålen i den norra takbärrarlinjen visar spår efter sammanlagt fem omstolpningar. Huset har alltså varit föremål för omfattande reparationer vilket troligen återspeglar en lång byggnadsfas på platsen. De kraftiga stenskodda stolphålen och de förhållandevis täta bockparsspannen indikerar att det liksom i fallet med hus 3 funnits ett loft. Här har dock troligen hela huset haft ett loft. Huset visade sig

Figur 12. Plan över hus 4 med och utan omgivande anläggningar samt med omnämnda fynd. Skala 1:200.

Figur 13. Stenskott stolphål (A1393) i hus 4, mot Ö. Foto: Simon Karlsson. (Fotonr. 2015-55-50).

innehålla förhållandevis mycket fynd. Dessa var koncentrerade till de fyra stolphål som utgjorde de andra och tredje bockparen från väster (A1393, 4898, 4963, 5025). Fynden bestod av bränt ben (Fnr: 25, 26, 28, 29, 36, 40, 45, 47) grov hushållskeramik (Fnr: 14, 15) och flinta (Fnr: 30). Benmaterialet bestod till största delen av obestämda däggdjur med undantag för en bit av en underkäke (Fnr 47) samt två fragment av kindtänder från svin (Fnr 45, 47) och två mycket små benfragment som eventuellt skulle kunna komma från fågel (Fnr 28). Fyndbilden indikerar ytan mel-

lan bockpar två och tre från väster haft en särskild funktion som troligen har med matlagning att göra. Det känns dock osannolikt att ett benfynd som till exempel svinkäken har hamnat i stolphålen av en slump. Möjligen rör det sig om ett husoffer. Depositioner av käkar har uppmärksamats som husoffer från flera ställen (se diskussion Carlie 2004:122-124). Byggnadens tolkas som en huvudbyggnad från en senvendeltida byggnadsfas.

Hus 5

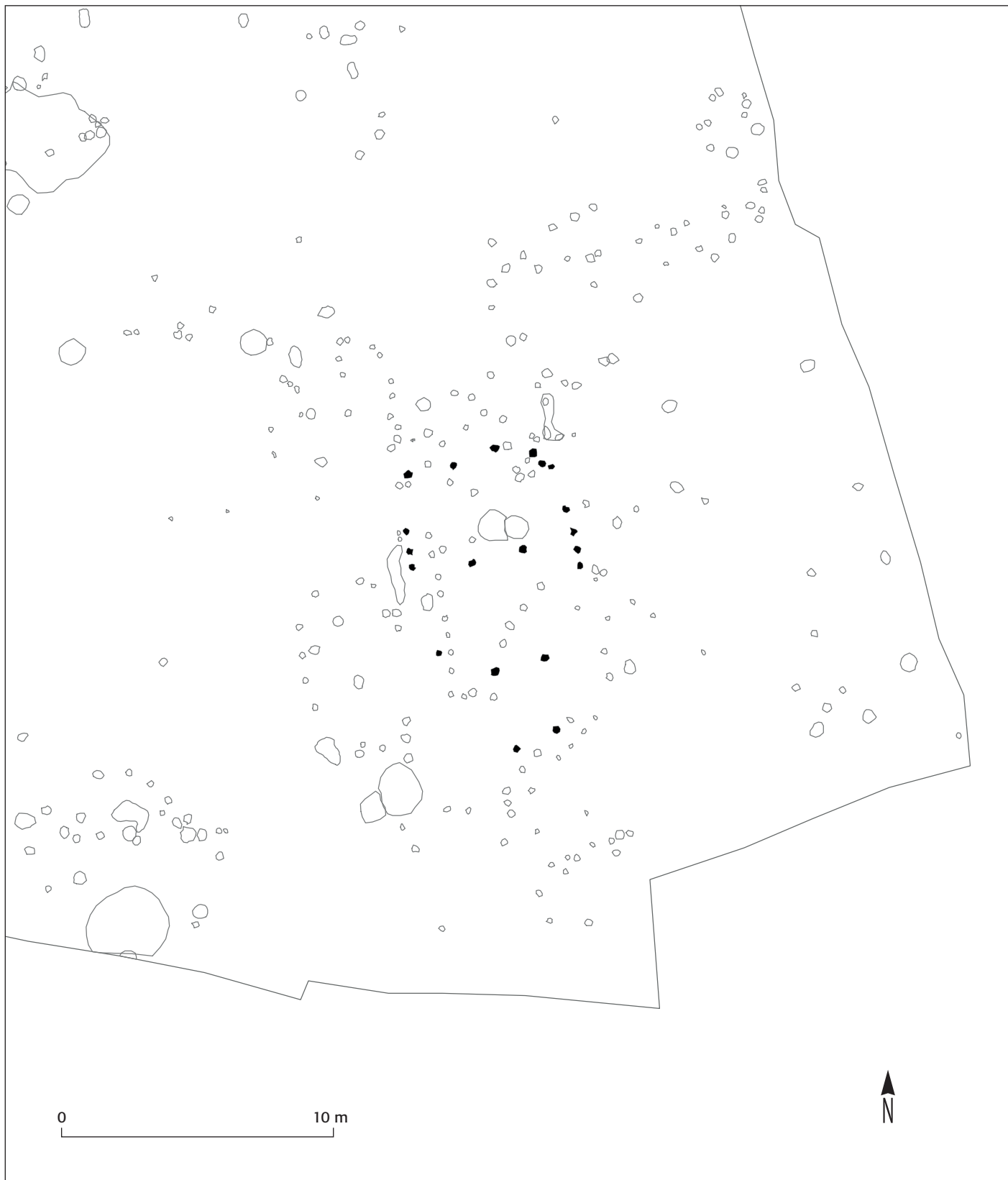
Typ:	Treskeppigt långhus
Form:	Konvex
Orientering:	NNV-SSÖ
Längd:	>11 meter
Bredd:	6 meter
Takbärande stolpar:	8 stolphål, 4 bockpar
Bockbredd (N-S):	1,65; 1,95; 1,9; 1,6 meter
Spann mellan bockpar (N-S):	3,75; 4,1; 2,8 meter
Vägglinje:	12 stolphål
Avstånd-vägg och takbärande stolpar:	1,3–2,15 meter
Ingång:	–
Ingångsbredd:	–
Övriga anläggningar:	–
Fynd:	–
Makrofossilanalys:	–
¹⁴ C-analys:	–
Typologisk datering:	Vendeltid-vikingatid
Golvyta:	≥60 m ²

Huslämningen var belägen inom undersökningsområdets sydöstra del och utgjordes av

ett treskeppigt långhus som varit över 11 meter långt och 6 meter brett. De anläggningar som utgjort vägglinjerna var rätt så dåligt bevarade och det var därför omöjligt att få reda på husets fullständiga grundplan. Möjligen kan den osymmetriskt ställda väggstolpen i den nordöstra delen av huset markera en ingång men det är högst spekulativt. Samtliga undersökta anläggningar var fyndtomma. Den inre takbärande stolpsättningen med två längre spann följt av ett kortare påminner om det äldre hus 2. Även i detta fall har huset troligen fungerat som förråd eller ekonomibyggnad. Dess rumsliga läge i förhållande till hus 9 gör det klart att byggnaderna har avlöst varandra. Då hus 9 har en datering till vikingatid och är bättre bevarad tolkas hus 5 som en föregångare. En parallell är hus 21 från Trottaberg i Halland (Nordvall 2015:48).

Figur 14. Plan över hus 5 med (till vänster) och utan omgivande anläggningar (ovan). Skala 1:200.

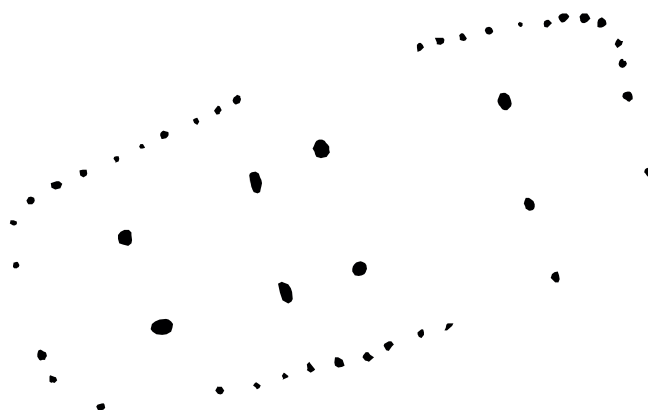

Hus 6

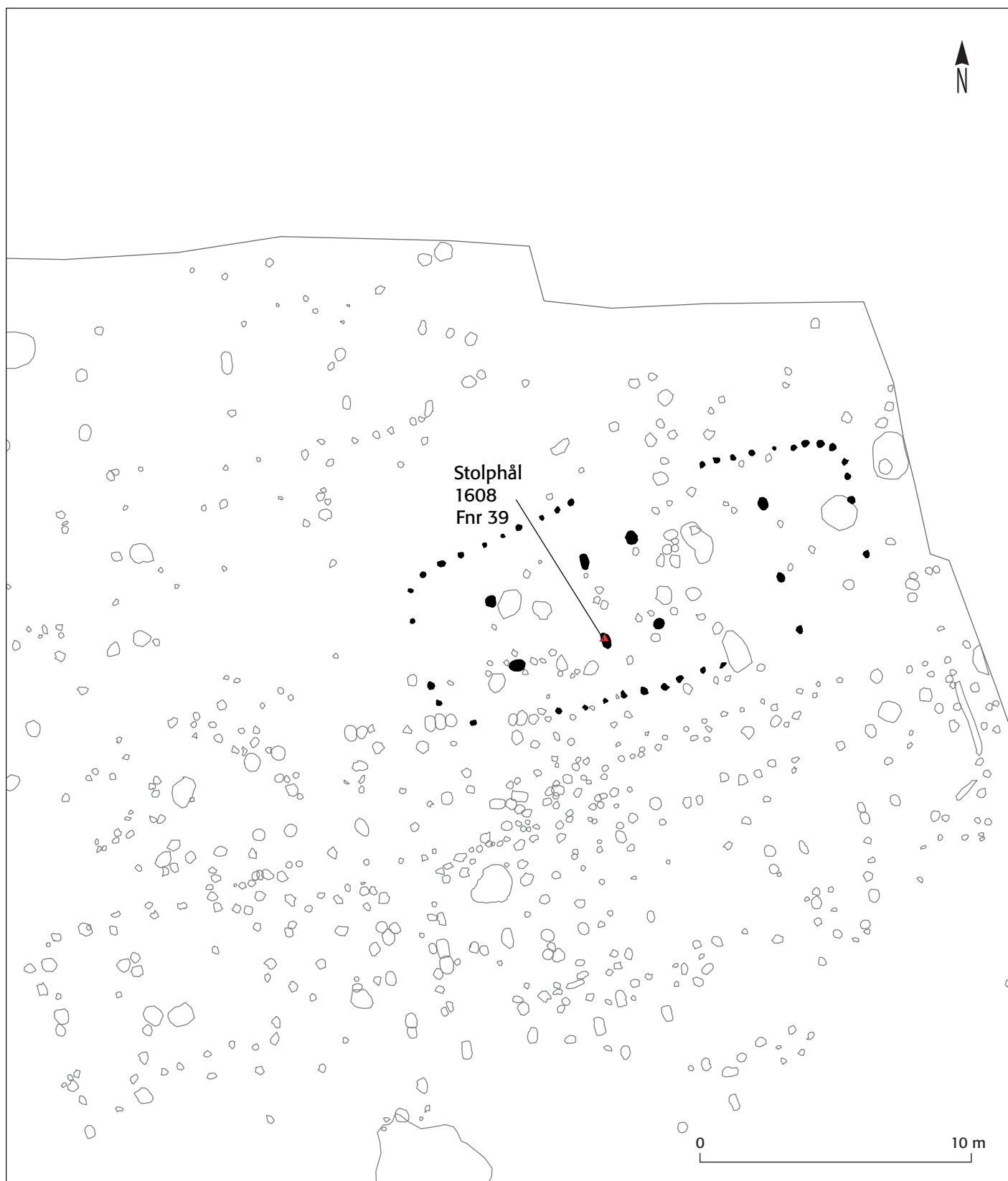
Typ:	Treskeppigt långhus
Form:	Konvex
Orientering:	ÖNÖ-VSV
Längd:	17 meter
Bredd:	7,5 meter
Takbärande stolpar:	8 stolphål, 4 bockpar
Bockbredd (V-Ö):	2,6; 3,05; 3,25; 2,8
Spann mellan bockpar (V-Ö):	3,6; 2,0; 4,9
Vägglinje:	37 stolphål
Avstånd-vägg och takbärande stolpar:	1,9–2,2 meter
Ingång:	–
Ingångsbredd:	–
Övriga anläggningar:	–
Fynd:	Bränt ben
Makrofossilanalys:	–
¹⁴ C-analys:	770–900, 910–970 e. Kr. Kal. 2 σ Ua–51453
Datering (Typologisk datering):	Vikingatid
Golvyta:	Cirka 110 m ²

Huslämningen var belägen inom undersökningsområdets nordöstra del och utgjordes av ett treskeppigt långhus som varit 17 meter

långt och 7,5 meter brett. Initialt efter avbanningen var endast de västra bockparen samt de centrala delarna av södra vägglinje synliga. Under grävningens slutskede lyckades ytterligare ett bockpar samt ett stort antal lämningar efter husets väggstolpar rensas fram. Väl framrensade framträdde en förhållandevis välbevarad huslämning med större delen av vägglinjen synlig. Dock kunde ingen säker ingång till huset identifieras. Fynd av bränt röbensfragment från däggdjur, troligen ej mänskliga (Fyndnummer 39), gjordes i ett stolphål (A1608) efter en takbärande stolpe. Huset kunde både typologiskt och med hjälp av ¹⁴C dateras till vikingatid. Husets läge och grundplan tyder på att det varit samtida med det större intilliggande hus 3. Dess funktion gick inte att fastställa närmare. Det kan ha fungerat som bostad åt tjänare/trälar, fåhus, förråd, ekonomibyggnad eller en kombination av dem.

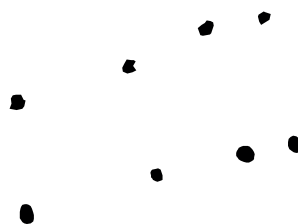
Figur 15. Plan över hus 6 med och utan omgivande anläggningar samt med omnämnda fynd. Skala 1:200

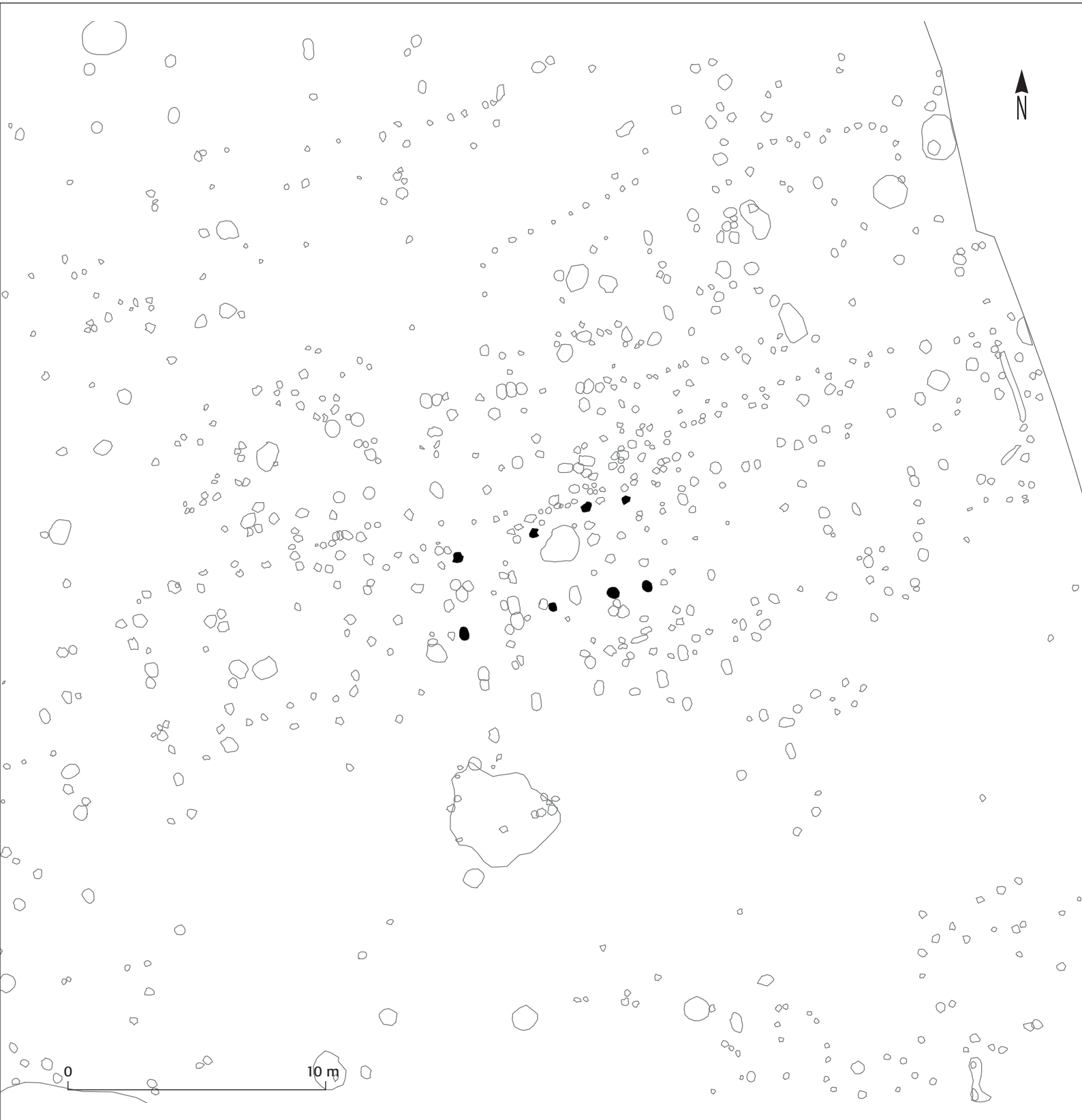
Hus 7

Typ:	Treskeppigt långhus
Form:	Rektangulär
Orientering:	ÖNÖ-VSV
Längd:	>7,5 meter
Bredd:	>3,5 meter
Takbärande stolpar:	8 stolphål, 4 bockpar
Bockbredd (V-Ö):	3,0; 3,0; 3,5; 3,5 meter
Spann mellan bockpar (V-Ö):	3,3; 2,3; 1,4 meter
Vägglinje:	–
Avstånd-vägg och takbärande stolpar:	–
Ingång:	–
Ingångsbredd:	–
Övriga anläggningar:	–
Fynd:	–
Makrofossilanalys:	–
¹⁴ C-analys:	–
Typologisk datering:	Bronsålder period III–IV
Golvyta:	>25 m ²

Huslämningen var belägen inom undersökningsområdets nordöstra del. Endast stolphål efter den takbärande konstruktionen gick att identifiera. De stolphål som bedömdes höra till Hus 7 hade alla likartade former och dimensioner samt urlakad fyllning och skiljde sig tydligt åt gentemot övriga stolphål i området. De undersökta stolphålen var fyndtomma och kunde således inte datera huset. Den urlakade fyllningen och det breda mittskeppet indikerar dock bronsålder. Husets grundplan med fyra bockpar och en tydlig rumsindelning med ett längre västligt spann som utgjort en boplatsdel stämmer bra överens med Sten Teschs typ 3 som dateras till mellersta bronsålder (Tesch 1993:161ff). Några paralleller är hus VIII från Lilla Köpinge i Skåne (a.a.:169) samt hus 152 och 232 från Pryssgården i Östergötland (Borna-Ahlkvist m. fl. 1998:171, 240).

Figur 16. Plan över hus 7 med och utan omgivande anläggningar. Skala 1:200.

Hus 8

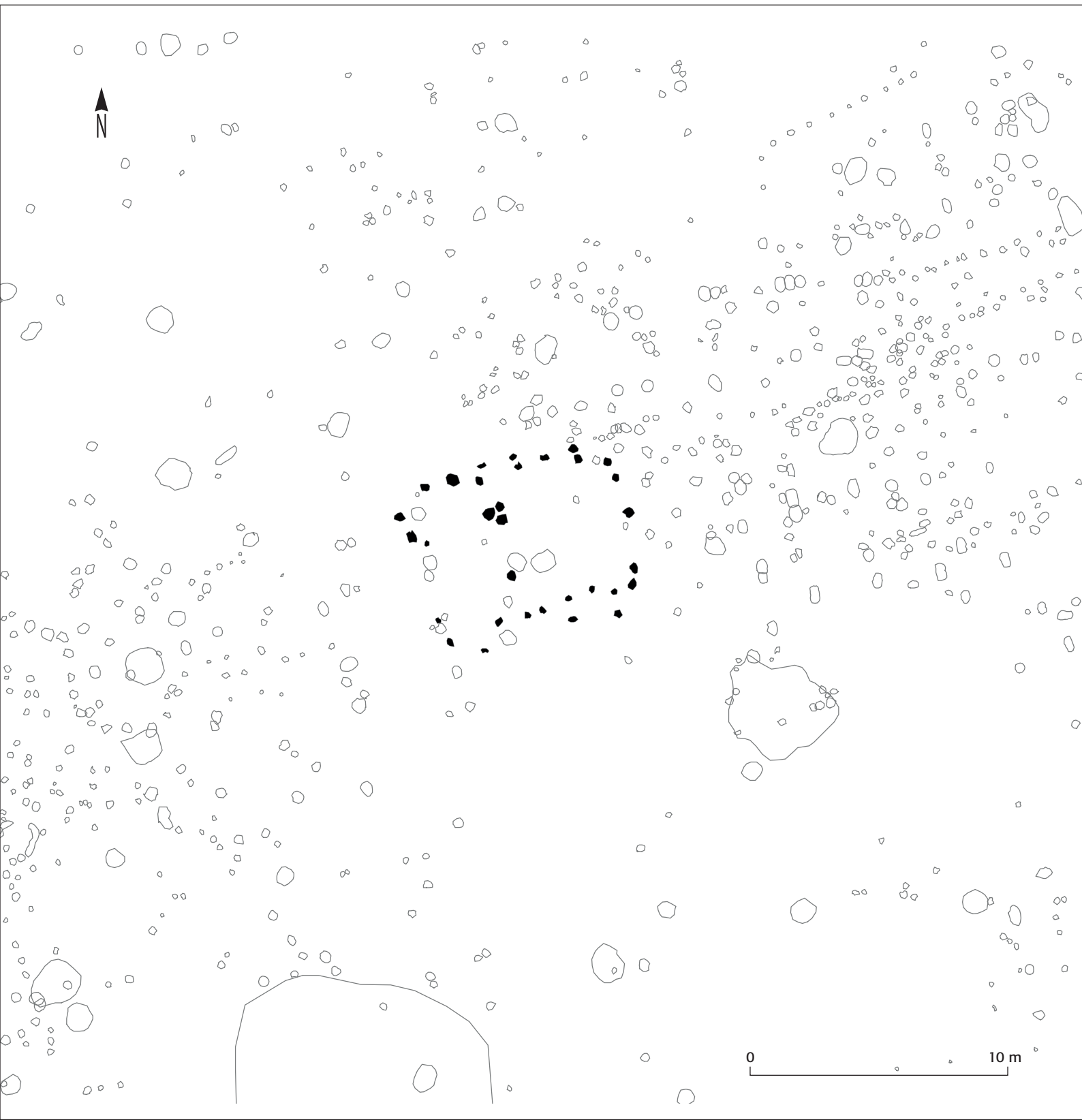
Typ:	Treskeppigt hus
Form:	Rak
Orientering:	ÖNÖ-VSV
Längd:	8,3 meter
Bredd:	6,7 meter
Takbärande stolpar:	4 stolphål, 1 bockpar (2 omstolpningar)
Bockbredd (V-Ö):	2,5 meter
Spann mellan bockpar (V-Ö):	–
Vägglinje:	28 stolphål
Avstånd-vägg och takbärande stolpar:	1,25–1,65 meter
Ingång:	?
Ingångsbredd:	–
Övriga anläggningar:	–
Fynd:	–
Makrofossilanalys:	–
¹⁴ C-analys:	1260–1010 f. Kr. Kal. 2 σ Ua-51452
Typologisk datering:	Vikingatid
Golvyta:	Cirka 40 m²

Huslämningen påträffades centralt inom undersökningsytan och utgjordes av en treskeppig byggnad som varit 8,3 meter lång och 6,7 meter bred. Två härdar återfanns innanför

huskroppen, men det var oklart om de tillhörde huset eller härstammade från en annan tidsperiod. Huslämningen är något svårtolkad och saknar direkta typologiska paralleller. Det fanns också tendenser till dubbla vägglinjer vilket skulle kunna indikera vikingatid om det rört sig om yttre stöd Stolpar eller ”trelar”. Vikingatidens bebyggelseskick uppvisar också en relativt stor variation då man delvis övergår från takbärande stolpar till takbärande väggar samt att en gård får fler hus knutna till olika aktiviteter. Utifrån detta resonemang är det sannolikt att det ¹⁴C-daterade materialet härrör från äldre aktiviteter på platsen och som hamnat i stolphålet (A8658) vid uppförandet av huset under vikingatid. Husets funktion är oklar. Möjligen har det använts till förvaring. Inga säkra ingångar kunde konstateras men det har möjligen varit öppet i den västra gaveln samt att de dubbla stolphålen i norra väggen skulle kunna markera en ingång till huset.

Figur 17. Plan över hus 8 med och utan omgivande anläggningar. Skala 1:200.

Hus 9

Typ:	Treskeppigt långhus
Form:	Konvex
Orientering:	N-S
Längd:	>15,5 meter
Bredd:	5,5 meter
Takbärande stolpar:	9 stolphål, 3 bockpar (1 stödstolpe, 2 omstolpningar)
Bockbredd (N-S):	1,35; 1,8; 1,8 meter
Spann mellan bockpar (N-S):	1,8; 5,8; 4,85
Vägglinje:	24 stolphål
Avstånd-vägg och takbärande stolpar:	1,5–2,05 meter
Ingång:	2 stolphål i S
Ingångsbredd:	1,4 meter
Övriga anläggningar:	–
Fynd:	–
Makrofossilanalys:	Rotknöl av knylhavre, träkol
¹⁴ C-analys:	770–980 e. Kr. Kal. 2 σ Ua–51448
Typologisk datering:	Folkvandringstid–vikingatid
Golvyta:	≥75 m ²

Huslämningen var belägen inom undersökningsområdets sydöstra del och utgjordes av ett treskeppigt långhus som varit över 15,5 meter långt och 5,5 meter brett. Den östra vägglinjen påträffades då den västra långväggen till hus 5 rensades fram. Därefter kunde förhållandevis stora delar av husets vägglinjer rensas fram. En säker ingång kunde identifieras i den norra delen av husets östra långvägg. Möjligen har även husets sydligaste bockpar som var omstolpat, utgjort en ingång till huset liknande det i hus 3 där ett bockpar varit integrerat i gaveln. Huset har haft ett mycket stort bockparsspann där man varit tvungen att sätta in en stödstolpe i linje med ingången i långväggen. Av de stolphål som var rester efter den takbärande konstruktionen undersöktes endast den västra stolphålsraden. Det andra stolphålet (A6882) från söder var kraftigare än övriga undersökta stolphål i huset och hade en fet fyllning innehållandes bränd lera

och kol som bedömdes lovande för makrofossilanalys. Provanalysen visade sig innehålla gott om träkol samt en förkolnad och fragmenterad rotnöl av knylhavre.

Huset uppfattades redan i fält som en förvarings- eller ekonomibyggnad med sitt nästintill vinkelräta läge i förhållande till hus 3. Det var också klart att huset tillsammans med hus 5 har avlöst varandra på platsen. Utifrån en ¹⁴C-datering av träkol från ett stolphål (A6882) samt väggglämningarnas bevarandegrad tolkas hus 9 som den yngsta byggnaden härrörande från 800- och 900-talet e. Kr. och samtida med huvudbyggnaden hus 3.

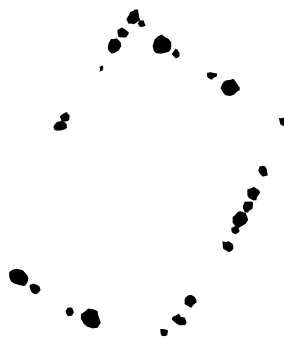
Figur 18. Plan över hus 9 med och utan omgivande anläggningar. Skala 1:200.

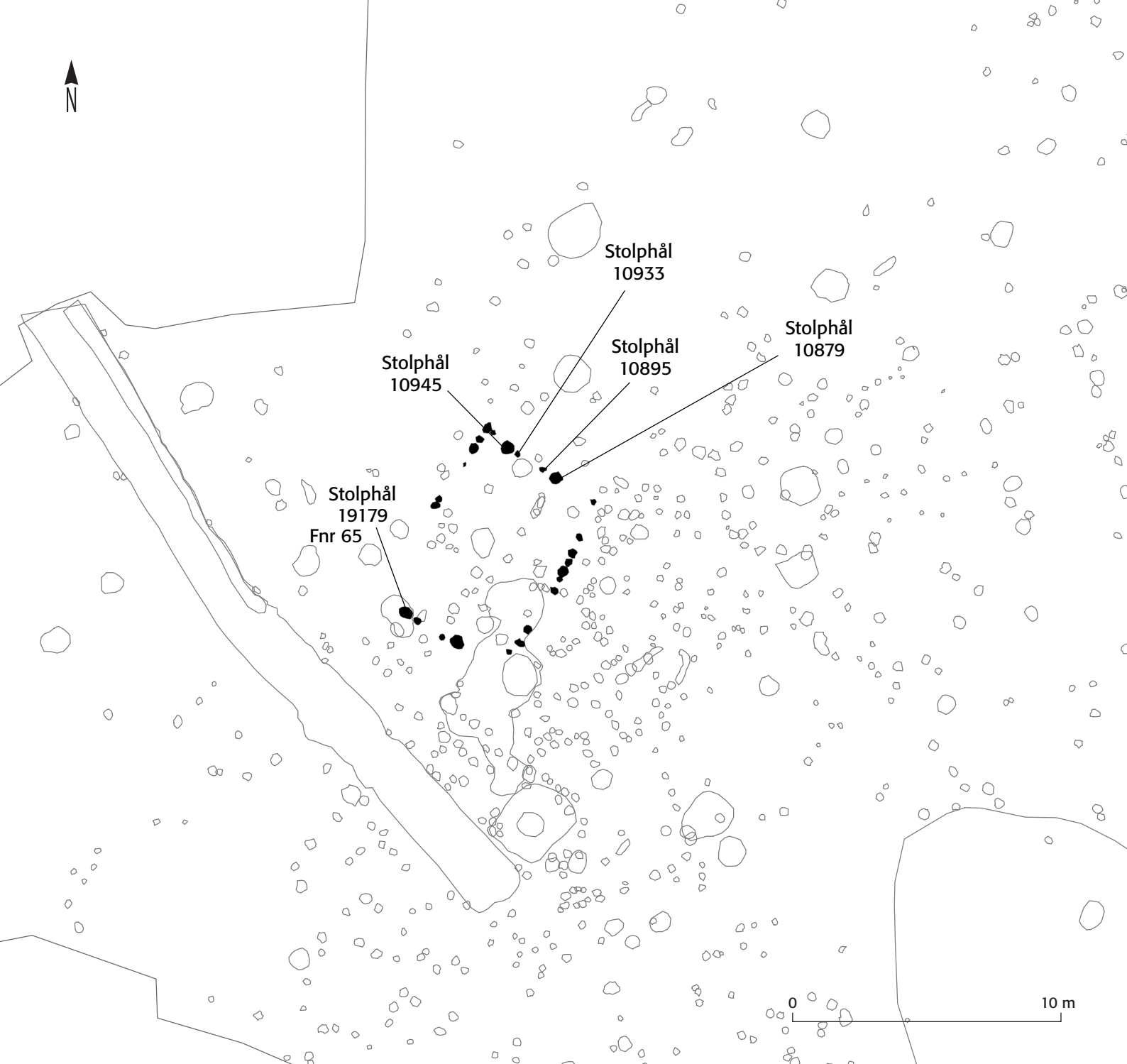
Hus 10

Typ:	Enskeppigt långhus
Form:	Konvex
Orientering:	NNÖ-SSV
Längd:	≥7,5 meter
Bredd:	5,4 meter
Takbärande stolpar:	4 stolphål, 2 bockpar
Bockbredd (N-S):	2,15; 2,2 meter
Spann mellan bockpar (N-S):	7,15 meter
Vägglinje:	17 stolphål
Avstånd-vägg och takbärande stolpar:	1,05–1,65 meter
Ingång:	2 stolphål i N, 2 stolphål i S
Ingångsbredd:	1,1 meter i N; 1,1 meter i S
Övriga anläggningar:	–
Fynd:	Flintavslag
Makrofossilanalys:	Skalkorn, obestämt korn, fragmenterad säd, svinmålla, pilört, åkerbinda, våtarv, vicker och revormstörel
¹⁴ C-analys:	890–930, 940–1030 e. Kr. Kal. 2 σ Ua-51449
Typologisk datering:	Vikingatid
Golvtyta:	≥35 m ²

Byggnadslämningen framträdde efter rensning i den nordvästra delen av undersökningsområdet. Byggnaden utgjordes av ett treskeppigt hus vars längd var drygt 7, 5 meter och dess bredd var cirka 5, 4 meter. I husets båda gavlar fanns två stolpar som bildat bärande bockpar. Mellan stolphålen i båda bockparen satt två mindre stolphål som tolkades vara lämningar efter ingångar i huset. I stolphålet (A19179) efter den SV takbäraren hittades ett flintavslag (Fnr 65). Då stolphålet var grävt genom en äldre härd skulle flintan dock kunna härröra från härden. Byggnaden tolkas primärt som fåhus eller lada där man förvarat hö eller säd. Typologiskt stämmer husets grundplan med den ¹⁴C-datering som gjordes på träkol från ett av de kraftiga stolphålen (A10945) i norra gaveln.

Figur 19. Plan över hus 10 med och utan omgivande anläggningar samt med omnämnda fynd. Skala 1:200.

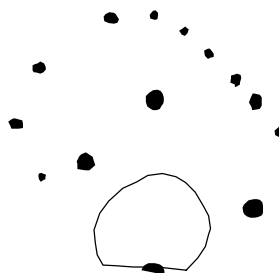
Figur 20. Stolphål (A10879, 10895, 10933, 10945) efter bockpar och möjliga ingångsstolpar i husets norra gavel mot SSV. Foto: Mats Nilsson. (Fotonr. 2015–55–41).

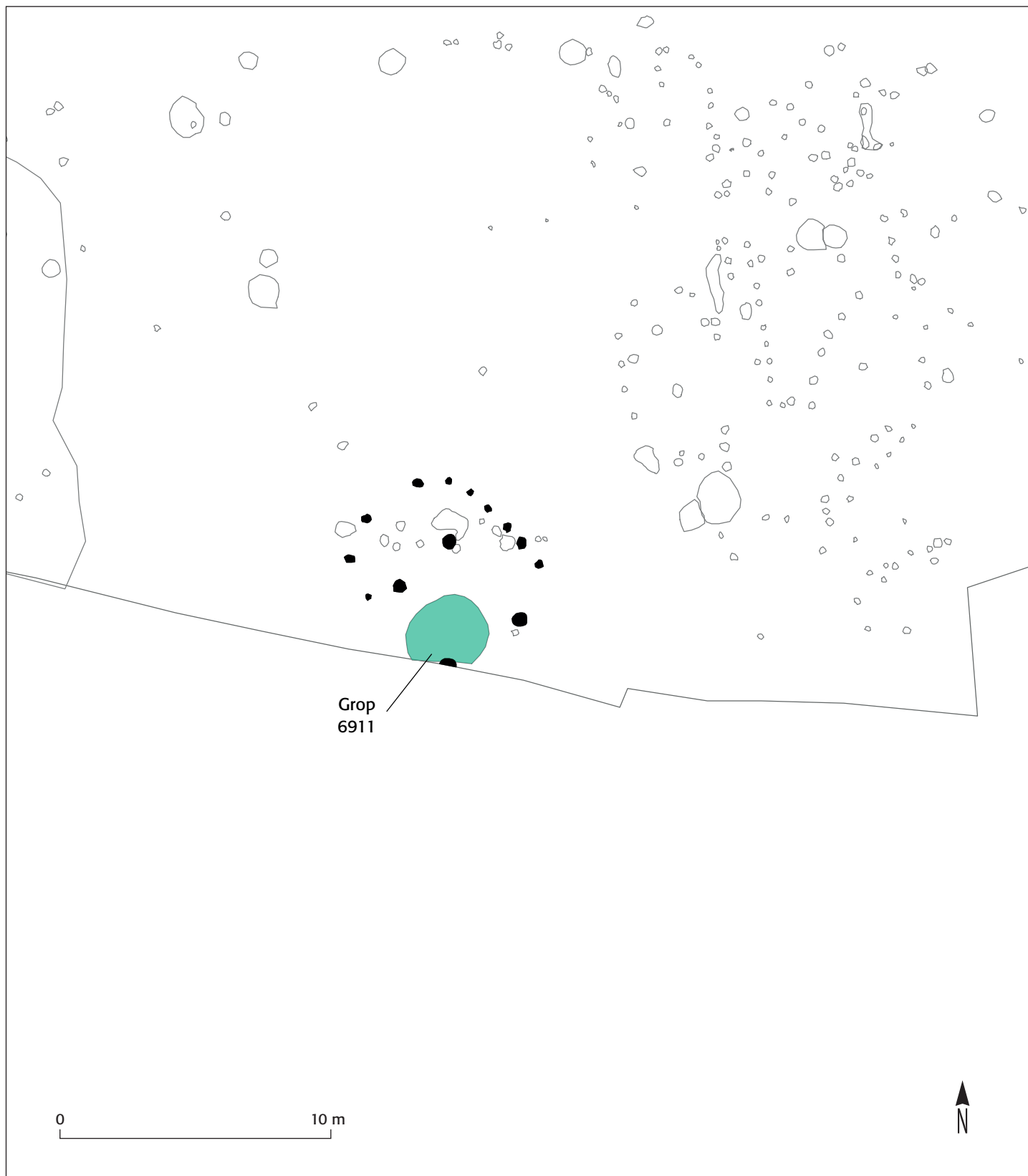
Hus 11

Typ:	Treskeppigt långhus
Form:	Konvex
Orientering:	NV-SÖ
Längd:	>7 meter
Bredd:	6 meter
Takbärande stolpar:	4 stolphål, 2 bockpar
Bockbredd (V-Ö):	2,45; 3,1 meter
Spann mellan bockpar (V-Ö):	3,7 meter
Vägglinje:	1 stolphål
Avstånd-vägg och takbärande stolpar:	1,2–1,85 meter
Ingång:	–
Ingångsbredd:	–
Övriga anläggningar:	1 grop (källare?)
Fynd:	–
Makrofossilanalys:	–
¹⁴ C-analys:	360–290, 230–50 f. Kr. Kal. 2 σ Ua–51454
Datering (Typologisk datering):	Förromersk järnålder
Golvyta:	>35 m ²

Hus 11 var beläget i undersökningsområdets södra del. Det har varit ett treskeppigt långhus med en bredd på minst 6 meter. Huset har fortsatt utanför schaktkanten och dess fulla längd kunde därför inte iakttagas. Mitt i huset låg en grop (A6911) med en diameter på 2,97 meter och ett djup på 0,41 meter. Gropen tolkades först som en brunn men visade sig under utgrävning vara en grop som möjligen hör samman med huset. Ett av de stolphål som är rester efter den takbärande konstruktionen hittades i gropen precis intill schaktkanten. Det var omöjligt att avgöra någon inbördes stratigrafi då både gropen och stolphålen hade samma fyllning. Detta skulle kunna innebära att det varit samtida och att gropen då har varit ett nersänkt golv eller ett källarförråd. Träkol från ett stolphål (A7186) ¹⁴C-daterades till förromersk järnålder, vilket stämmer bra med den typologiska dateringen.

Figur 21. Plan över hus 11 med och utan omgivande anläggningar. Skala 1:200.

Hus 12

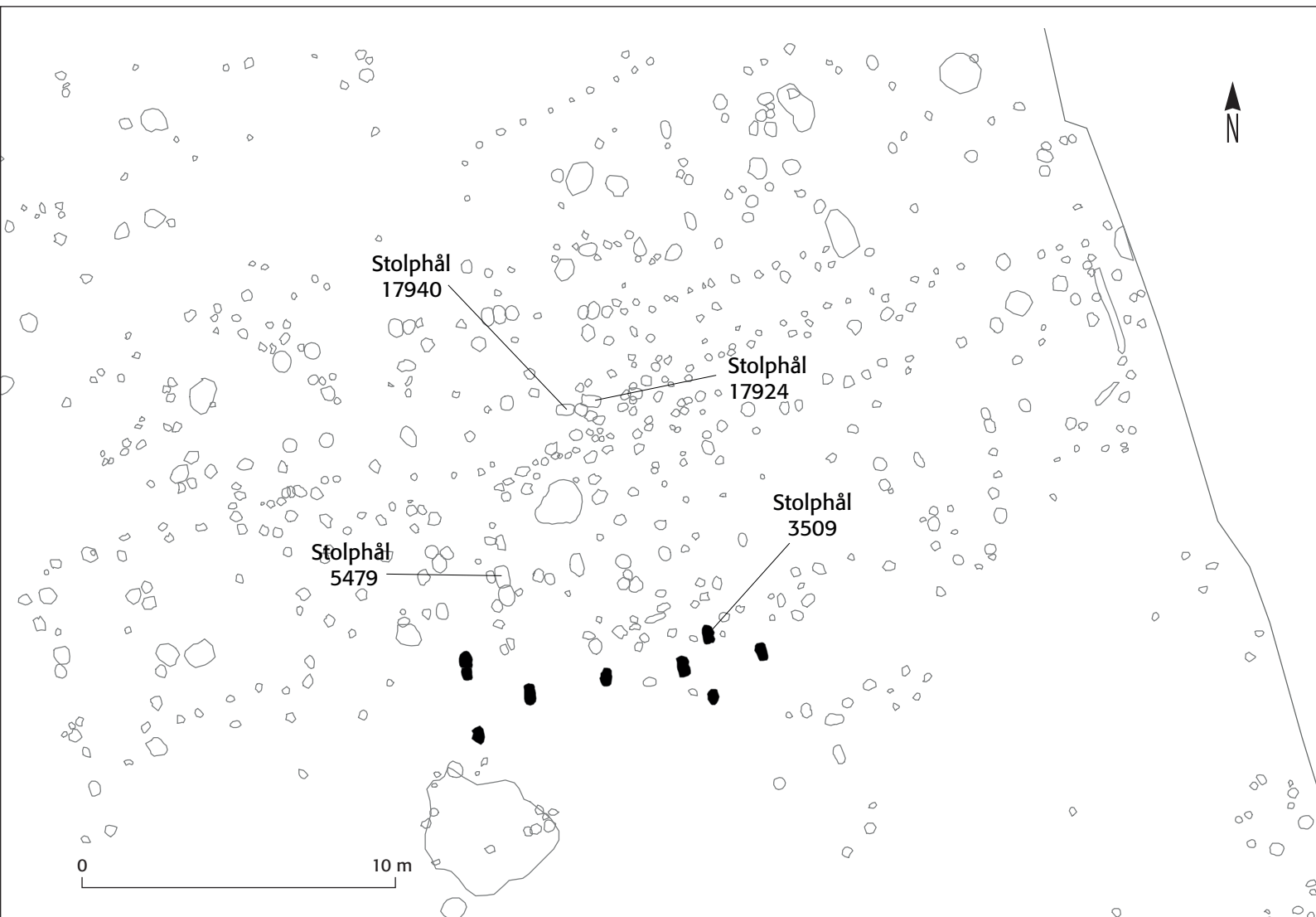
Typ:	Konstruktion
Form:	Rak
Orientering:	Ö-V
Längd:	≥9,5 meter
Bredd:	≥2,45 meter
Takbärande stolpar:	9 stolphål, 2 bockpar, 4 mittstolpar (1 omstolpning)
Bockbredd (V-Ö):	2,0; 2,0 meter
Spann mellan bockpar (V-Ö):	1,9; 2,5; 2,5; 2,5 meter
Vägglinje:	–
Avstånd-vägg och takbärande stolpar:	–
Ingång:	–
Ingångsbredd:	–
Övriga anläggningar:	–
Fynd:	–
Makrofossilanalys:	–
¹⁴ C-analys:	545–645 e. Kr. Kal. 2 σ (Beta-385651, från förundersökningen)
Typologisk datering:	Yngre järnålder
Golvyta:	≥24 m ²

Hus 12 var beläget centralt i den östra delen av undersökningsområdet. Det är oklart om samlingen stolphål som utgör hus 12 verkligen har utgjort en byggnad i traditionell bemärkelse. Klart är dock att de bildat någon typ av konstruktion. Denna konstruktion identifierades utifrån flera likartade stolphål som var klart urskiljbara från övriga anläggningar. Samtliga dessa stolphål var tydligt rektangulära med rundade hörn. Stolphål med denna rektangulära form förekommer oftast under yngre järnålder och tidig medeltid. Sammanlagt identifierades femton sådana stolphål varav nio stycken kunde kopplas samman till en konstruktion; hus 12. Ett av stolphålen (A3492) tillhörande byggnadslämningen ¹⁴C-daterades efter förundersökningen till tidig vendeltid medan ett av de andra intilliggande rektangulära stolphålen daterades till sen vendeltid–tidig vikingatid (se bi-

laga 1 Aulin & Häggström 2014). Byggnadslämningen skulle mycket väl kunna vara samtida med senvendeltida hus 4, särskilt då kolet från förundersökningen ej är vedartsbestämt och skulle kunna vara ek med hög egenålder. Två av de rektangulära stolphålen (A17924 och A17940) ligger inom det som troligen utgjort huskroppen till hus 4 och kan därför ej vara samtida. Ett annat av de rektangulära stolphålen (A5479) som inte kan kopplas till hus 12 skärs tydlig av ett stolphål tillhörande vikingatida hus 3. Detta ligger dock i rät vinkel i förhållande till ett stolphål som ingått i byggnadskonstruktionen och är troligen samtida. Sammantaget uppfattas hus 12 som samtida med det vendeltida hus 4. Avståndet mellan stolphålen inom hus 12 uppvisade stor symmetri men det är mycket oklart vilken funktion denna byggnad har haft. Det är också oklart om stolphålen endast utgör en takbärande konstruktion i ett hus där väggarnas lämningar ej bevarats eller de parställda stolphålen utgjort väggarna.

Figur 22. Plan över hus 12 med och utan omgivande anläggningar. Skala 1:200.

Figur 23. Rektangulärt stolp-
hål (A3509) från ovan. Foto:
Simon Karlsson.
(Fotonr. 2015-55-51).

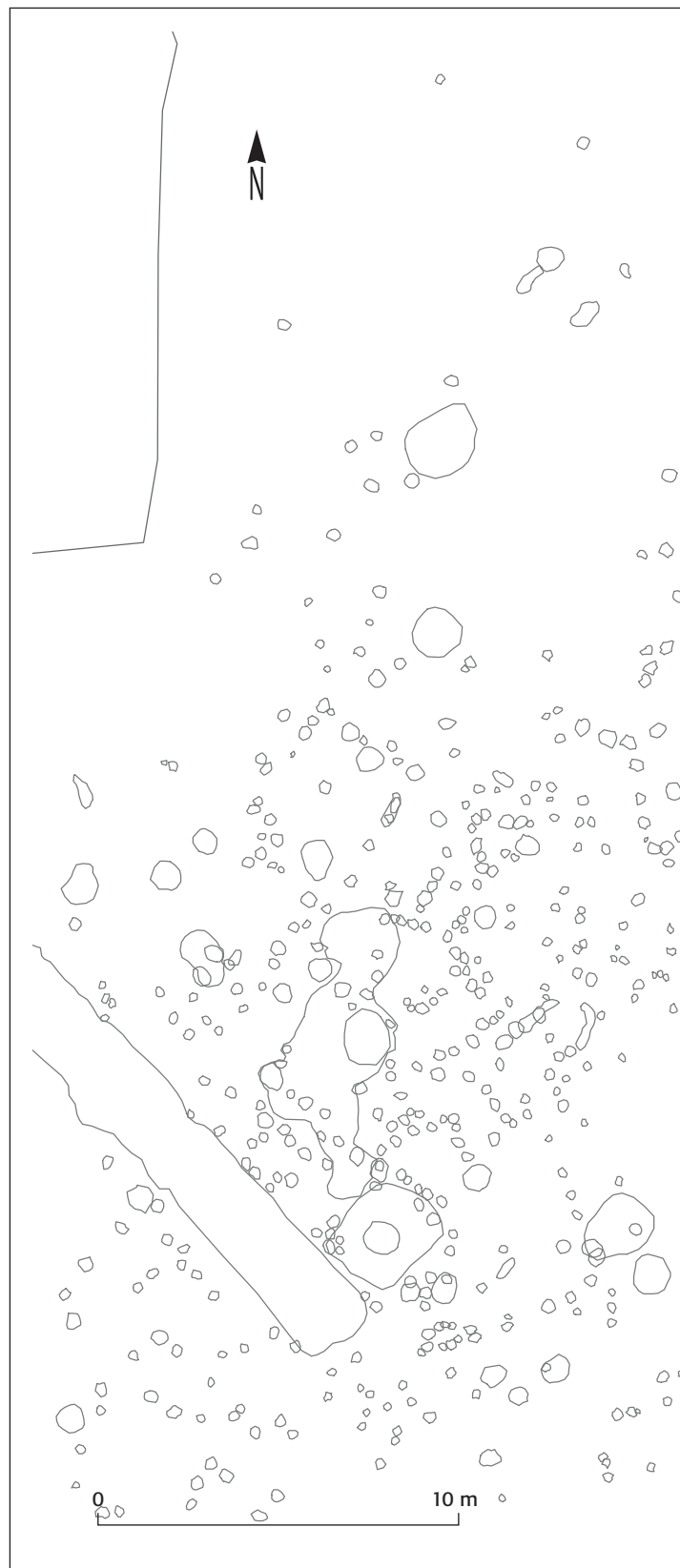
Hus 13

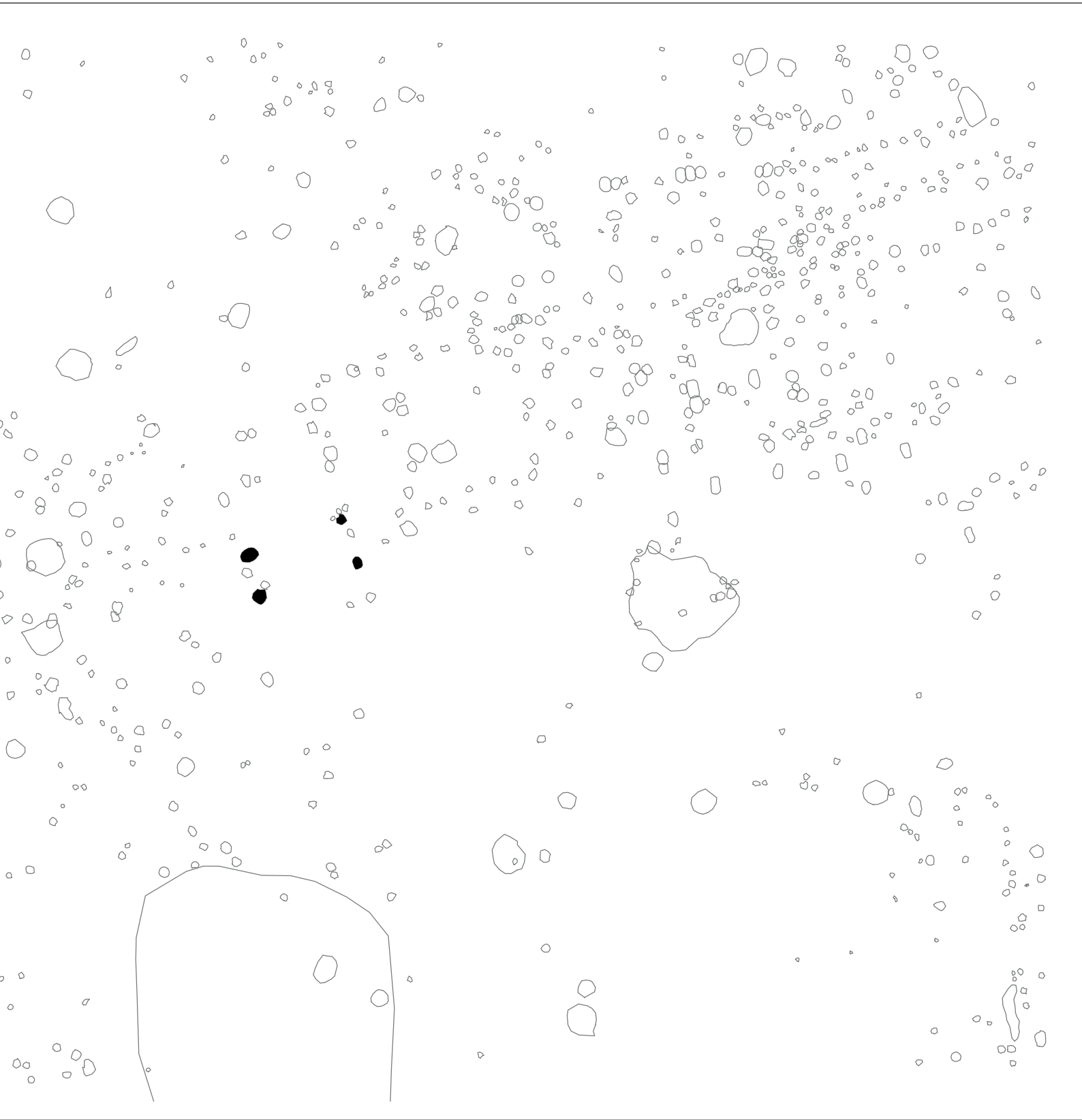
Typ:	Fyrstolpshus
Form:	Rektangulär
Orientering:	ÖNÖ-VSV
Längd:	4 meter
Bredd:	1,8 meter
Takbärande stolpar:	4 stolphål
Bockbredd (V-Ö):	1,7; 1,8 meter
Spann mellan bockpar (V-Ö):	3,9 meter
Vägglinje:	-
Avstånd-vägg och takbärande stolpar:	-
Ingång:	-
Ingångsbredd:	-
Övriga anläggningar:	-
Fynd:	-
Makrofossilanalys:	-
¹⁴ C-analys:	-
Typologisk datering:	Bronsålder-medeltid
Golvyta:	Cirka 8 m ²

Fyrstolpshuset var beläget centralt inom undersökningsytan och hade en längd på 4 meter, en bredd på 1,8 meter och var rektangulär till formen. Huslämningen uppmärksammades i fält men undersöktes ej av tidsbrist. Det ligger för nära både hus 2 från yngre romersk järnålder och hus 8 från vikingatid och tolkas därför istället tillhöra den vendeltida bebyggelsefasen tillsammans med hus 4.

Figur 24. Plan över hus 13 med och utan omgivande anläggningar. Skala 1:200.

Grophus 1

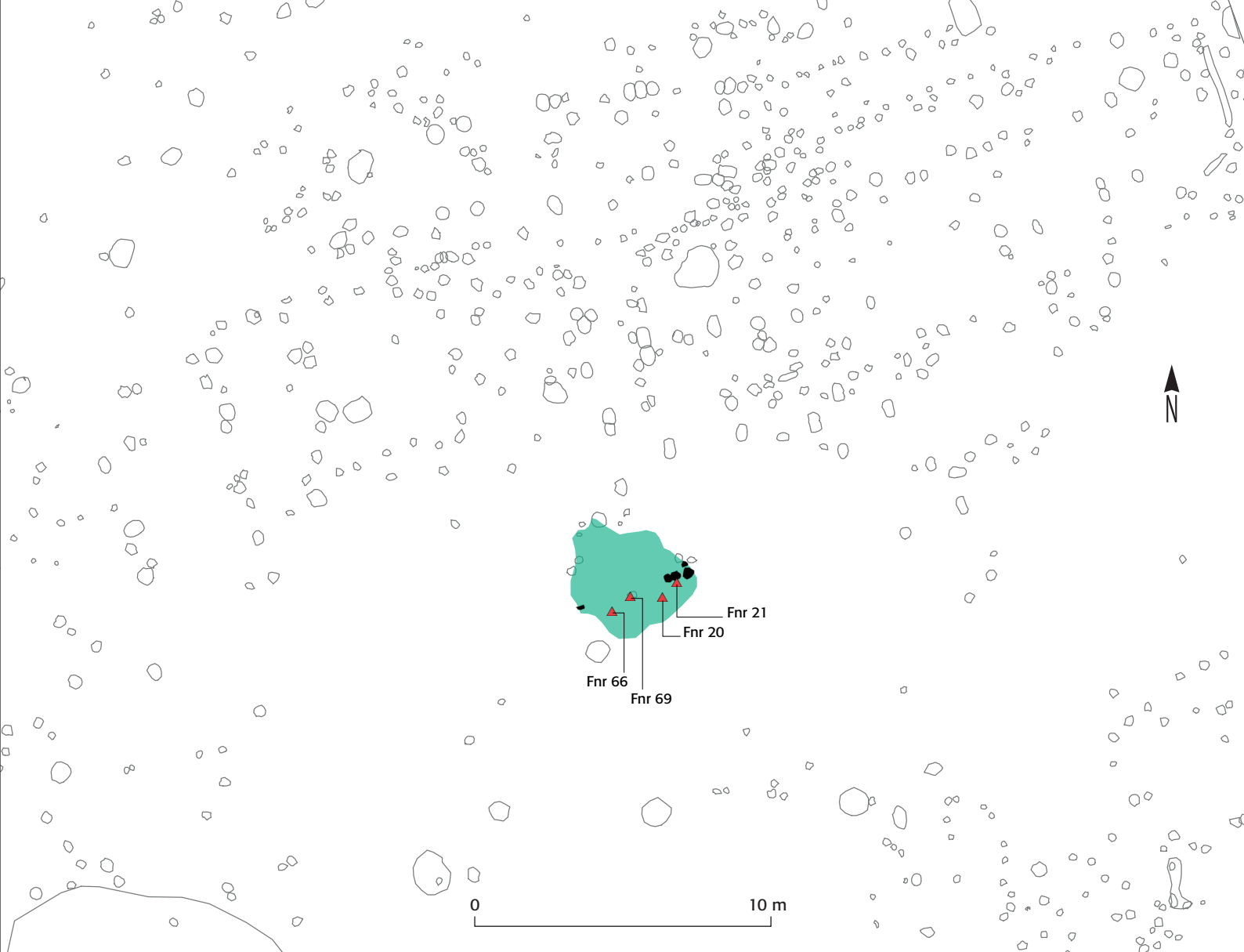
Typ:	Grophus
Form:	Oregelbunden
Orientering:	NNV-SSÖ
Längd:	4 meter
Bredd:	3,7 meter
Djup:	0,5 meter
Takbärande stolpar:	Stolpar runt ytterkant.
Bockbredd (N-S):	–
Spann mellan bockpar (N-S):	–
Vägglinje:	–
Avstånd-vägg och takbärande stolpar:	–
Ingång:	–
Ingångsbredd:	–
Övriga anläggningar:	–
Fynd:	Rester av två vävtyngder, bränd lera, brända ben, tänder från svin, ett bryne, en kniv av järn.
Makrofossilanalys:	Skalkorn, obestämda korn, bröd- /kubbvete, fragmenterade sädeskorn och svinmålla.
¹⁴ C-analys:	770 – 980 e. Kr., 2σ Ua-51455.
Typologisk datering:	–
Golvyta:	11, 6 kvm

Grophus 1 var oregelbundet till formen, cirka 4 meter i diameter och framträdde centralt i undersökningsområdet. Tre fyllningslager kunde identifieras och tolkningen är att grophuset har haft två brukningsfaser. Den för-

sta fasen representeras av ett grusigt sandlager med tämligen lågt humusinhåll. Efter den första fasen har golvet i huset stabiliserats genom att grus lagts in på golvet. Fyllningen ovan gruset bestod av gråbrun sotig, grusig sand och innehöll rikligt med skörbränd sten samt kolbitar av ek från äldre stammar. I grophusets nedre del påträffades två vävtyngder (Fnr 20,21), sannolikt från husets äldsta brukningsfas. I fyllningen ovan gruslagret hittades ett tunt lager av bränd porös lera, brända benfragment från däggdjur som ej var möjliga att artbestämma, tänder från svin, varav en tand från ett ungsvin. I samma fyllning hittades också en järnkniv (Fnr 69) och ett litet bryne (Fnr 66). Makrofossilanalysen (PM 100001) från grophusets fas två gav som resultat två stycken skalkorn, tre obestämda korn samt en kärna av bröd-/kubbvete. Dessutom hittades sex fragment av sädeskorn och tre frön av svinmålla. Då makrofossilmaterialiet kommer från det som tolkas vara själva brukningsfasen har sädeskornen och fröerna troligen deponerats i samband med matberedning (se bilaga 7).

Figur 25. Plan över Grophus 1 med (nästa sida) och utan omgivande anläggningar samt med omnämnda fynd. Grön = grop. Skala 1:200

Figur 26. Grophus 1 mot NÖ.
Foto: Ola Kadefors. (Fotonr.
2015-55-6).

Grophus 2

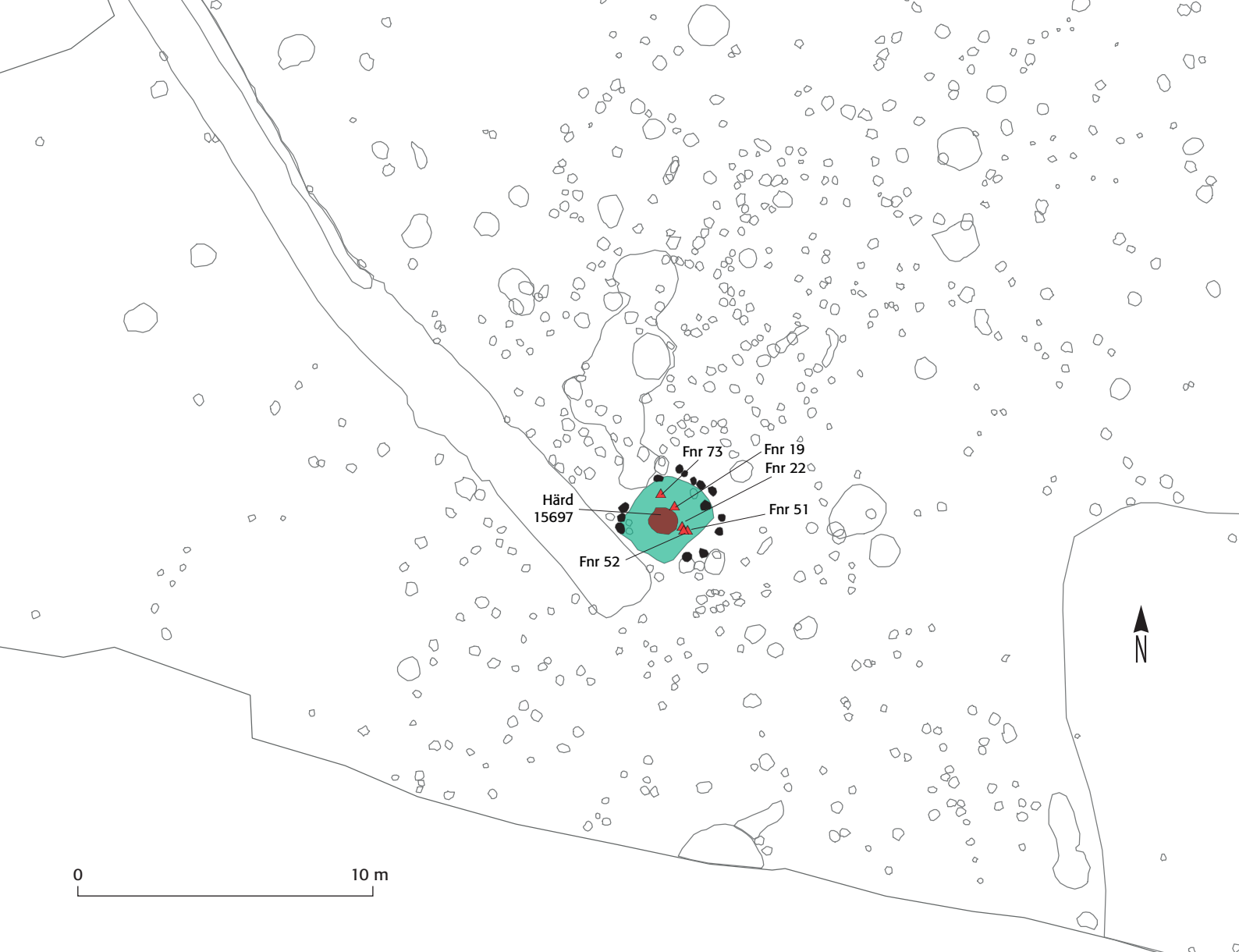
Typ:	Grophus
Form:	Rund
Orientering:	N-S
Längd:	3 meter
Bredd:	2,6 meter
Djup:	0,24 meter
Takbärande stolpar:	Stolpar runt ytterkant.
Bockbredd (N-S):	–
Spann mellan bockpar (N-S):	–
Vägglinje:	–
Avstånd-vägg och takbärande stolpar:	–
Ingång:	1 stolphål S
Ingångsbredd:	1,2 meter
Övriga anläggningar:	Härd centralt i huset
Fynd:	Keramikfragment, vävtyngdsfragment, bränd lera, kvarts, flintavslag bränt och obränt, brända ben av ungsvin, käk- och tandrotsfragment samt en kniv av järn.
Makrofossilanalys:	Rågkärna, åkerbinda och svinmålla.
¹⁴ C-analys:	810–990 e. Kr., 2σ (Ua-51447).
Typologisk datering:	–
Golvyta:	6 kvm

Grophus 2 framträdde i undersökningsområdet sydvästra del, cirka en halvmeter öster om den hålväg som löpte i nordvästlig till sydöstlig riktning. Grophuset var rundat med en storlek på 3 x 2,6 meter och dess djup var 0,24 meter. Endast en brukningsfas kunde avläsas i husets fyllning som bestod av mörkgrå humös sand med inslag av två till fyra centimeter stora gruskorn. Anläggningen grävdes

i fyra kvadranter och centralt mot dess botten påträffades en cirka en meter stor härd (A15697). Vid rensning runt grophusets ytterkanter påträffades enstaka stenar och stolphål som tolkas som tak- och väggbärande konstruktioner. I den sydvästra kvadranten hittades kol, bränd lera och tre stycken stenar, 0,15 meter stora mot husets botten. I den sydöstra kvadranten intill härden låg en kvartsbit (Fnr 52), sju kvartavslag (Fnr 51) och ett vävtyngdsfragment (Fnr 22). Spritt i fyllningen fanns även brända ben och bränd lera. Den nordöstra kvadranten innehöll brända ben som inte gick att artbestämma närmare än till däggdjur, ett fragment av en tandkrona från tamsvin och en tåled från ungsvin (Fnr 23). I nordöst påträffades också ett vävtyngdsfragment (Fnr 19) och ett kvartavslag samt en järnkniv (Fnr 73) av samma typ som i grophus 1. I den sydvästra delen hittades flintavslag (Fnr 59). I grophusets härd påträffades keramik (Fnr: 12 och 13) samt kol som analyserats till björk och ek (se bilaga 5). I makrofossilprovet från grophuset hittades en rågkärna, 23 frön av svinmålla. Övriga påträffade frön var ett av åkerbinda ett av revormstörel och ett av pilört (PM15639). Makrofossilmaterialen pekar, liksom fallet med grophus 1, på matberedning då ogräsen sannolikt siktats från kornen (se bilaga 7).

Figur 27. Plan över grophus 2 med och utan omgivande anläggningar samt med omnämnda fynd. Grön = grop, Röd = härd. Skala 1:200.

Figur 28. Grophus 2 mot N. I den utgrävda halvan syns en samtida härd (A15697). Foto: Mats Nilsson. (Fotonr. 2015–55–9).

Hägnader

Inom hela undersökningsytan framkom flertalet hägnadsrester. Det var svårt att knyta samman dessa till ett heltäckande hägnadssystem men de rester som framträdde verkar främst ha en rumslig koppling till den vikingatida gårdsfasen inom området. Sammanlagt kunde sex mer eller mindre säkra hägnadsrester skönjas. I det västra området kring hus 10 fanns flera mindre hägnadsrester som troligen har med djurhållning att göra. Dessa var dock för fragmentariska för att kunna kopplas samman på ett tillfredsställande sätt.

Hägnad 1

Hägnaden var belägen vid undersökningsområdets södra schaktkant och bestod av sammanlagt elva stolphål som utgjorde en rak linje och löpte i NNV–SSÖ riktning längs med det tidigare nämnda odlingslagret.

Hägnad 2

Hägnaden utgjordes av fem stolphål och var likt hägnad 1 belägen vid schaktkanten och löpte i NÖ–SV riktning genom det äldre odlingslagret. Med tanke på närheten till hägnad 1 får man förmoda att de utgjort två delar av samma hägnad.

Figur 29. Samtliga identifierade hägnadsrester inom undersökningsområdet. Skala 1:500.

Hägnad 3

Hägnaden bestod av nio stolphål och var belägen cirka tretton meter norr om hägnad 1 och löpte i nordlig samt östlig riktning med en vinkel på cirka 100°.

Hägnad 4

Hägnaden bestod av fyra stolphål, var belägen cirka fem meter nordväst om hägnad 1 och löpte i NNV–SSÖ riktning.

Hägnad 5

Hägnaden var belägen i undersökningsområdets östra del och bestod av sex stolphål som löpte i NÖ–SV riktning.

Hägnad 6

Hägnaden var belägen i undersökningsområdets sydöstra del och bestod av sex stolphål. Dess form var något rundad och den löpte i S och NÖ riktning.

Fynd

Keramik

Sexton keramikfynd gjordes i undersökningen. Fynden bestod av mynnings-, buk- och bottenfragment. De var koncentrerade till en grop (A3911), (Fnr: 3–9), centralt placerad i den norra vägglinjen av hus 1, i två takbärare i hus 4 (A5025 och 4963), (Fnr: 14 och 15), i grophus 2, (Fnr: 12 och 13) samt i en grop (A10627), (Fnr: 68 och 55), i områdets nordvästra del. Keramiken bestod av grövre hushållskärl samt några skärivor från tunnare kärl med avstruken yta.

Bränd lera

Sammanlagt gjordes nio fynd av bränd lera varav åtta bestod av vävtyngdsfragment. Dessa kom uteslutande i anläggningar som kunde kopplas till grophus 1, (Fnr: 20 och 21), grophus 2, (Fnr: 19 och 22) och till stolphål (A2378) i hus 3, (Fnr: 10, 11 och 17).

Figur 30. Foto på keramikfynd, från vänster uppifrån: F55, F68, F8, F7. Foto: A. Andersson. (Fotonr. 2015-55-54).

Figur 31. Vävtyngd F20 i grophus 1 in situ. Foto: Ola Kadefors. (Fotonr. 2015–55–13).

Bergart och kvarts

Bergartsfynd har hittats i grophus 1 i form av ett sandstensbryne, (Fnr 66). Kvartsfynden härrör från den västra delen av undersökningsområdet och då från grop (A15993), (Fnr 53) och grop (A10627), (Fnr 83) samt i grophus 2, (Fnr: 51, 52 och 67).

Metall

Silver

Två silverföremål hittades vid metalledetektering av matjorden. Det ena, med fyndnumret 80, är en Sterling, 18 mm i diameter, föreställande Edvard I av England, vars regeringstid varade åren 1272–1307. Myntet är präglat i London och är ett så kallat Long Cross-pennie. Sterlingen blev ett populärt handelsmedel

Figur 32. Båda sidor av det medeltida myntet. (Fotonr. 2015-55-55).

under 1200-talets senare hälft tack vare dess höga och stabila silverhalt (Lindblad 2007:1f). Det andra silverfyndet är femhundra år yngre och är 1/24 dels riksdaler från år 1772, Fnr 82.

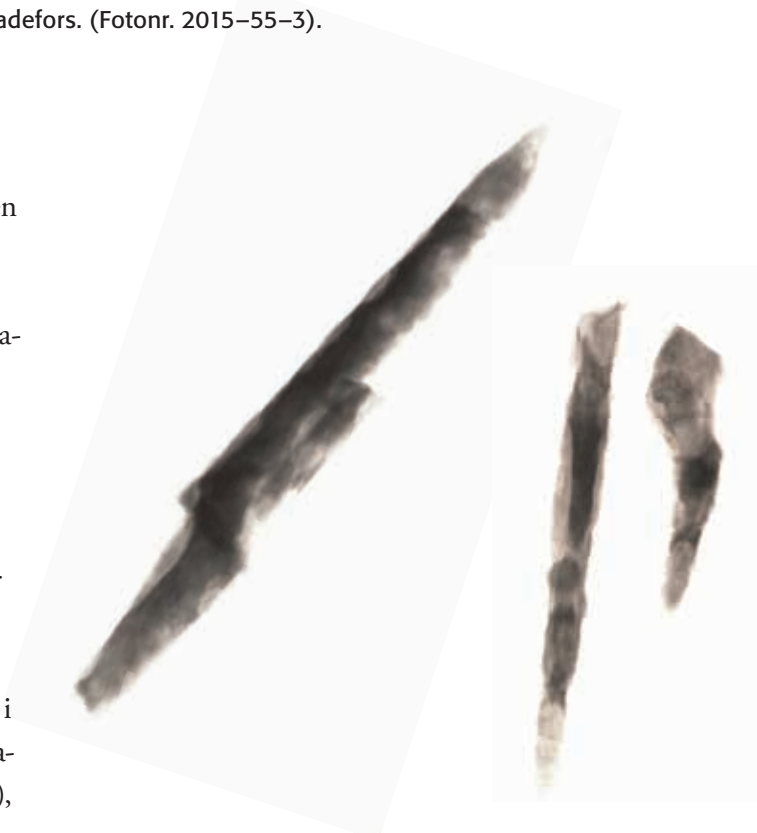
Figur 33. Kniv F 69 in situ i grophus 1. Foto: Ola Kadefors. (Fotonr. 2015–55–3).

Brons

De påträffade bronsföremålen utgörs av en sölja (Fnr 76), ett hänge (Fnr 77) och en liten bronsring (Fnr 78). Söljan och bronsringen hittades vid metalledetektering av matjorden medan hänget påträffades efter matjordsavbanning vid metalledetektering av hålvägen.

Järn

Totalt påträffades fem järnföremål. Två järnföremål har hittats i området för den västliga hålvägen vid metalledetektering. Föremålen är troligen spikar (Fnr: 74 och 79), två är knivar, varav den ena kniven hittades i grophus 1, (Fnr 69) och den andra kniven påträffades i grophus 2, (Fnr 73), vilka daterats till vikingatid. Det sjunde fyndet är en remsölja (Fnr 75), som kom fram i ett stolphål (A15993) i grop (A13506), cirka 6,5 meter öster om grophus 2.

Figur 34. Röntgenbild av knivarna påträffade i grophusen. Fynd 69 och 73.

Brända ben

De påträffade brända benen var dåligt bevarade och hade en hög fragmenteringsgrad. Ben som var möjliga att artbestämma har tillhört svin och ungsvin, (*Sus scrofa/domesticus*).

De benen utgörs av en tåled från ett färdigvuxet djur (Fnr 38) påträffat i grophus 2, och en tåled från ett ungt djur (Fnr 38), som hittades i härden (A15697), tillhörande grophus 2. I stolphål A5025 i hus 4 hittades fragment av en kindtand, (Fnr 45), och en bit av en underkäke, (Fnr 47). Fragment av en underkäke och en tand hittades också i grophus 2, (Fnr 23). Två stycken obrända kindtänder påträffades i Grophus 1. En tand var nästan komplett från ett ungdjur (Fnr 41) och en tand var fragmenterad, (Fnr 43). Två ben påträffade i stolphål A5025, tillhörande hus 4 kan eventuellt också komma från fågel, (Fnr 28). Genom att undersöka rörbensfragmenten har det varit möjligt att bestämma en stor del av de övriga benen till däggdjursben samt i några fall också möjligt att kunna utesluta att det rör sig om människoben.

VIDARE BEARBETNING AV FYNDMATERIALET

Vid tiden för rapportsammanställning, hösten och vintern 2015 är ännu ett flertal metallfynd på konservering. Resultatet från undersökningen sammantaget med lämningarnas art bedöms ha ett vetenskapligt allmänintresse och därför planeras en uppföljande artikel efter att den tekniska avrapporteringen avslutats. Då allmänheten visade ett stort intresse för undersökningen samt att det i socknen finns en aktiv och intresserad hembygdsförning planeras också en presentation av fynd

och undersökningsresultat i form av ett föredrag under våren 2016 i hembygdsföreningens lokaler.

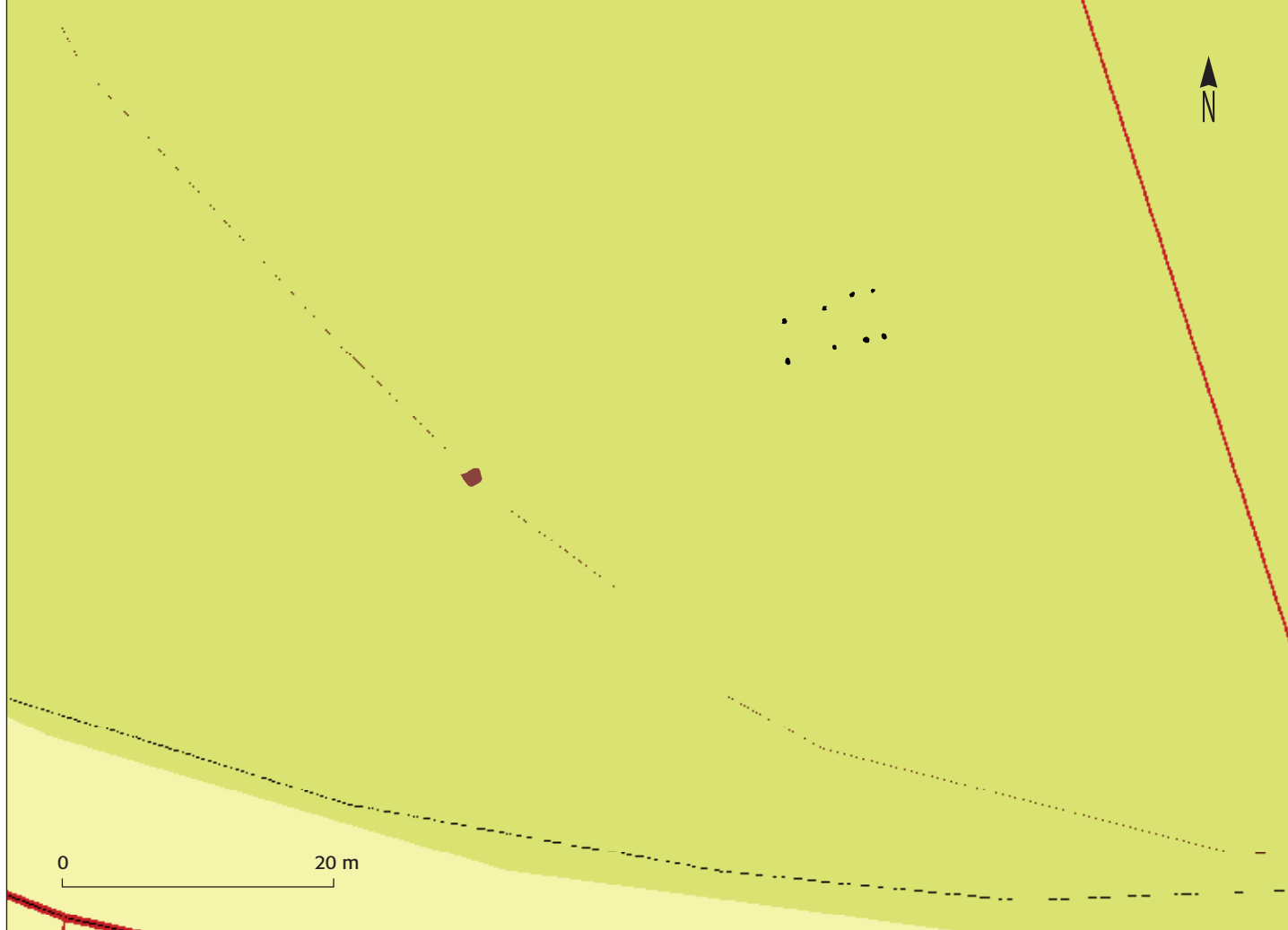
TOLKNING

Slutundersökningen av RAÄ 344 har visat att det inom undersökningsområdet funnits fyra bebyggelsefaser. Det är dock möjligt att det även har funnits bebyggelse i närområdet under de perioder som inte finns representerade inom själva undersökningsytan. De bebyggelsefaser som kunde konstateras var:

Fas 1

Mellersta bronsålder 1405–1220 f. Kr. och 1260–1010 f. Kr.

Två delvis överlappande ¹⁴C-dateringar härrör från mellersta bronsålder. Den första kommer från ett stolphål kopplat till hus 8 och den andra från en härd (A8467) från förundersökningen. Under denna period uppförs endast en byggnad inom undersökningsområdet (hus 7). Det har varit ett mycket litet hus som dock har haft en grundplan som indikerar såväl en boplatssdel i väster som en fähusdel i öster. Troligen rör det sig om en sämre bemedlad familj som bott på platsen i någon eller några få generationer. Alternativt är andra eventuella byggnader från denna tid så dåligt bevarade att de ej kunde iakttas. Troligen kan ett flertal av de framkomna härdarna också höra samman med denna period. Att det funnits mer omfattande bebyggelse i området skulle kunna indikeras av gravhögen RAÄ 37 ("Prästhög") som ligger cirka 400 meter sydväst om undersökningsytan. Denna hög är dock ej undersökt och skulle lika gärna kunna höra till järnåldern.

Figur 35. Bebyggelsen under fas 1 med hus VII och härd 8467 i SV. Skala 1:500.

Fas 2

Yngre förromersk järnålder, 360–290, 230–50 f. Kr.

Endast ett hus kan kopplas till denna period. Då det delvis var beläget utanför den södra schaktkanten är det möjligt att fler hus har legat söder om undersökningsområdet under denna tid. Inga fler lämningar än hus 11 kan med säkerhet kopplas till denna fas.

Fas 3

Yngre romersk järnålder, 230–400 e. Kr.

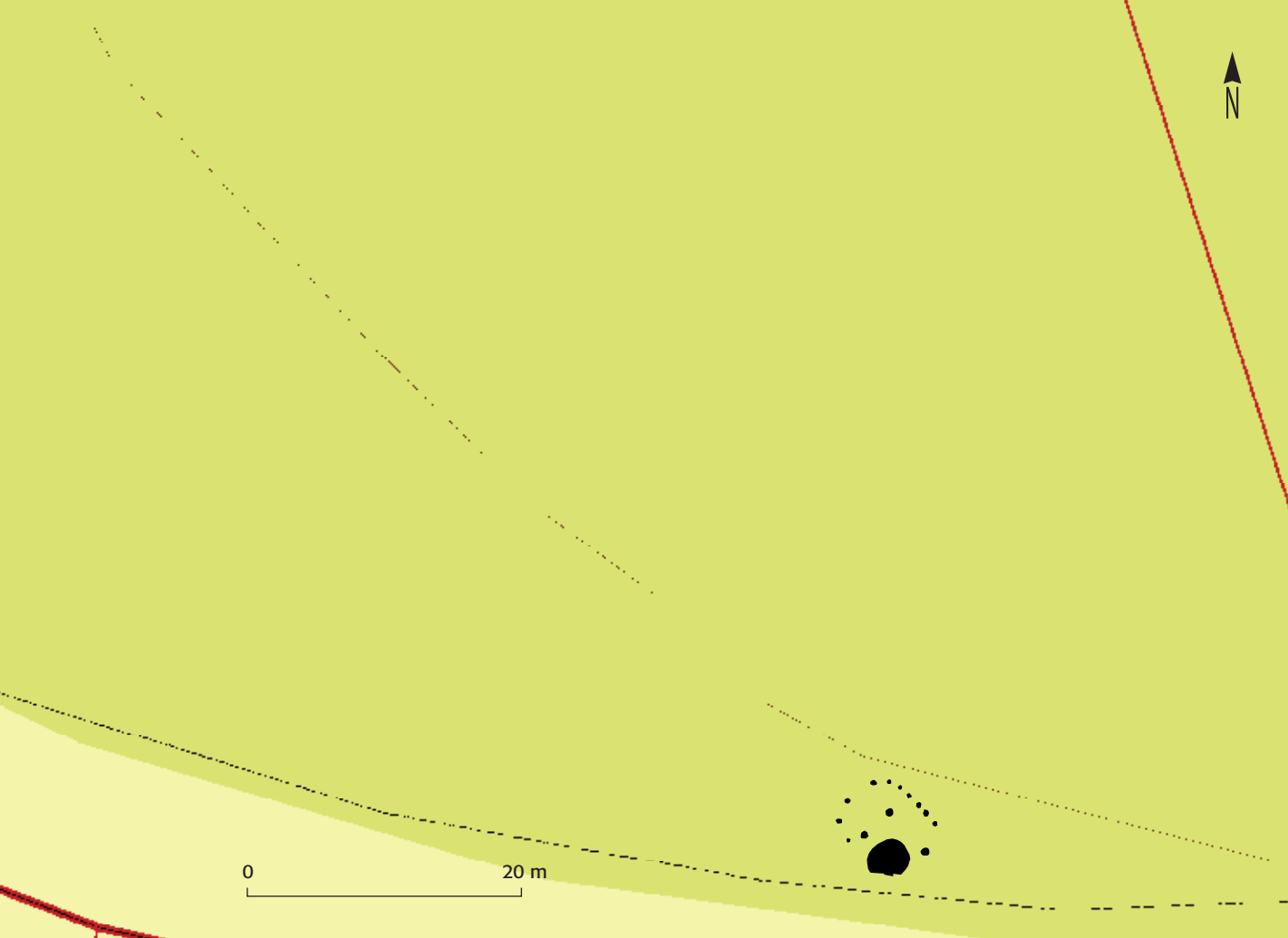
En ensamgård bestående av två långhus (hus 1 och 2) etableras under yngre romersk järnålder. Möjligen kan den romartida vapengraven cirka 340 meter nordöst vid Klockaregården, knytas till denna fas. Liknande gårdar bestående av en större huvudbyggnad i norr och

en mindre ekonomibyggnad i söder har förekommit på flera platser i Halland under samma period. Gården i Trulstorp som nämndes ovan under redogörelsen för hus 1, uppvisar mycket stora likheter med gården i Åled. Inte bara gårdens rumsliga struktur utan även grundplanerna för både huvudbyggnad och ekonomibyggnad är slående lika.

Fas 4a och b

Yngre vendeltid–vikingatid cirka 660–800 och cirka 800–1030

Under yngre vendeltid etableras en gård på platsen vars huvudbyggnad utgjorts av hus 4. Troligen ingår hus 5 som ekonomibyggnad och möjligen också hus 12 under denna fas. Fyrstolpshuset, hus 13, bedöms också vara från denna tid. Ett förhållandevis stort antal brända ben hittades i huvudbyggnadens

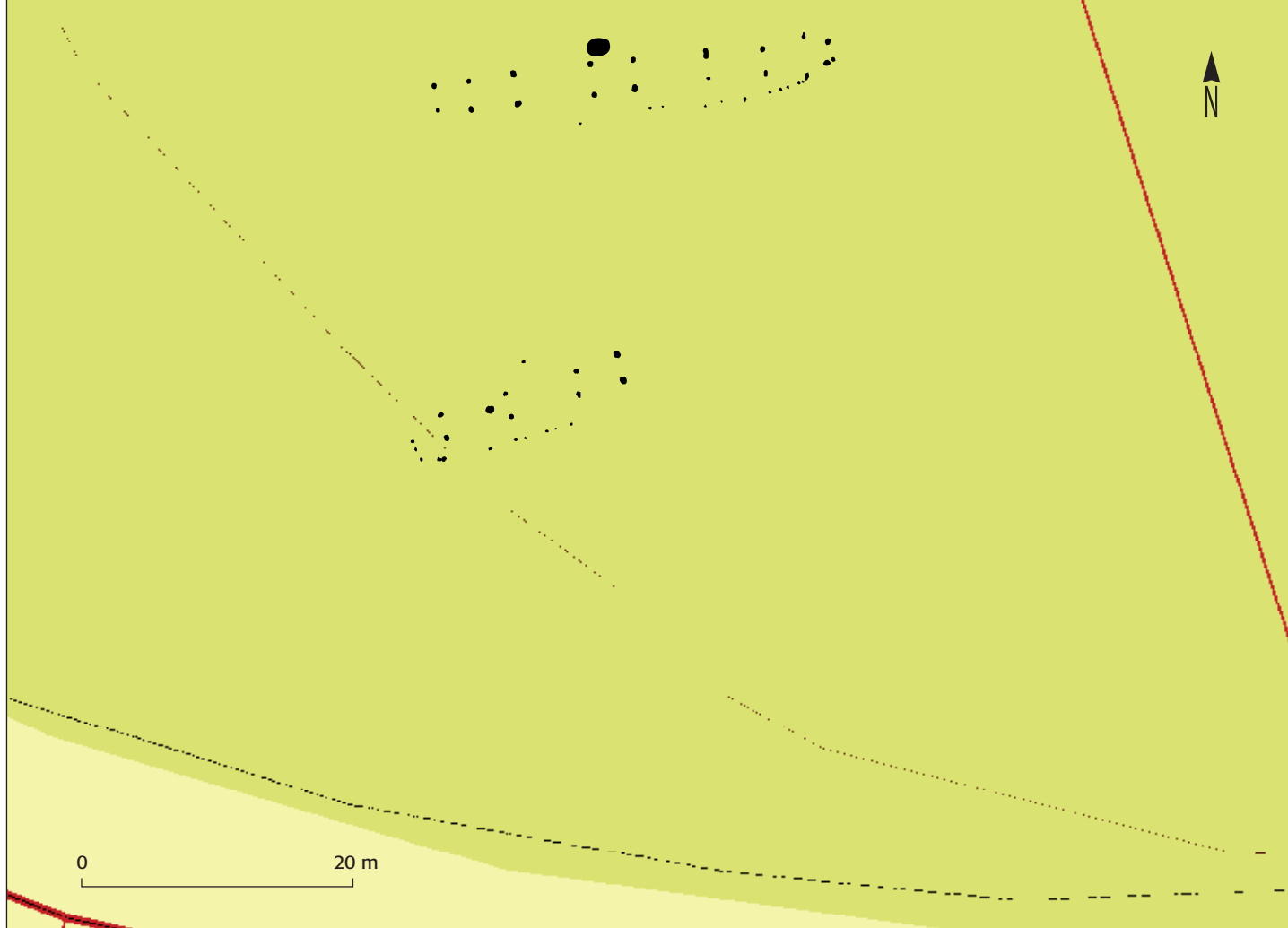

Figur 36. Bebyggelsen under fas 2. Skala 1:500.

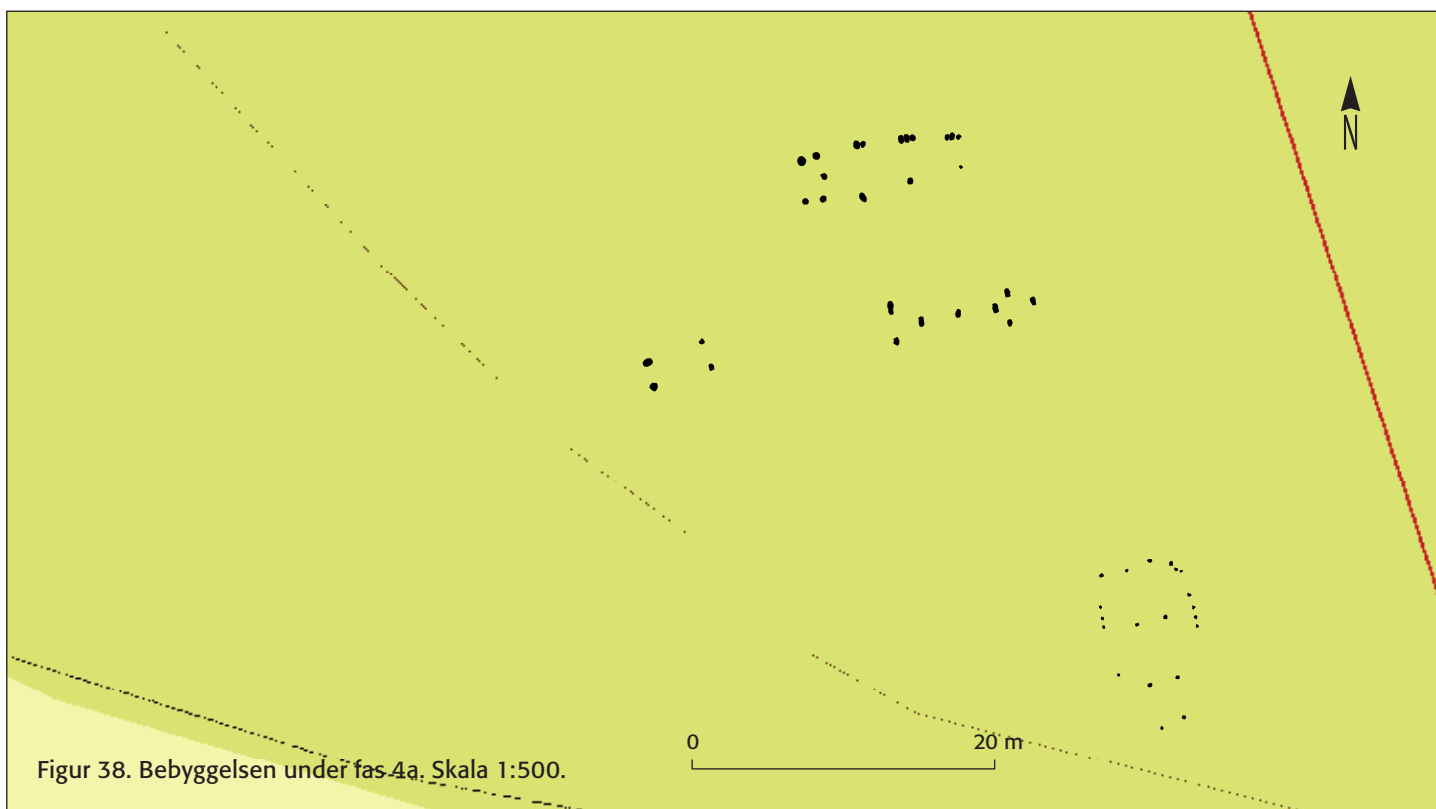
stolphål. Med undantag för två möjliga fågelben tillhörde de ben som gick att artbestämma uteslutande svin. Merparten av benen är troligen avfall men utmärkande är en del av en underkäke som möjligen utgjort ett husoffer. Detta ger oss en indikation på att svin varit en viktig del gårdens ekonomi under denna tid.

Under den vikingatida fasen, runt 800 e. Kr., har gården vuxit betydligt och innefattar minst fyra byggnader; hus 3, 6, 9, samt grophus 1. Hus 3 har utgjort gårdens huvudbyggnad och det mindre hus 6 kan ha utgjort bostad åt tjänare eller trälar. Ekonomibyggnaden, hus 9, ersätter troligen under denna tid det tidigare hus 5. Det är dock oklart om hus 5 härrör från sen vendeltid eller om det tillhör den första fasen under tidig vikingatid. Klart är i varje fall att det föreligger en byggnads-

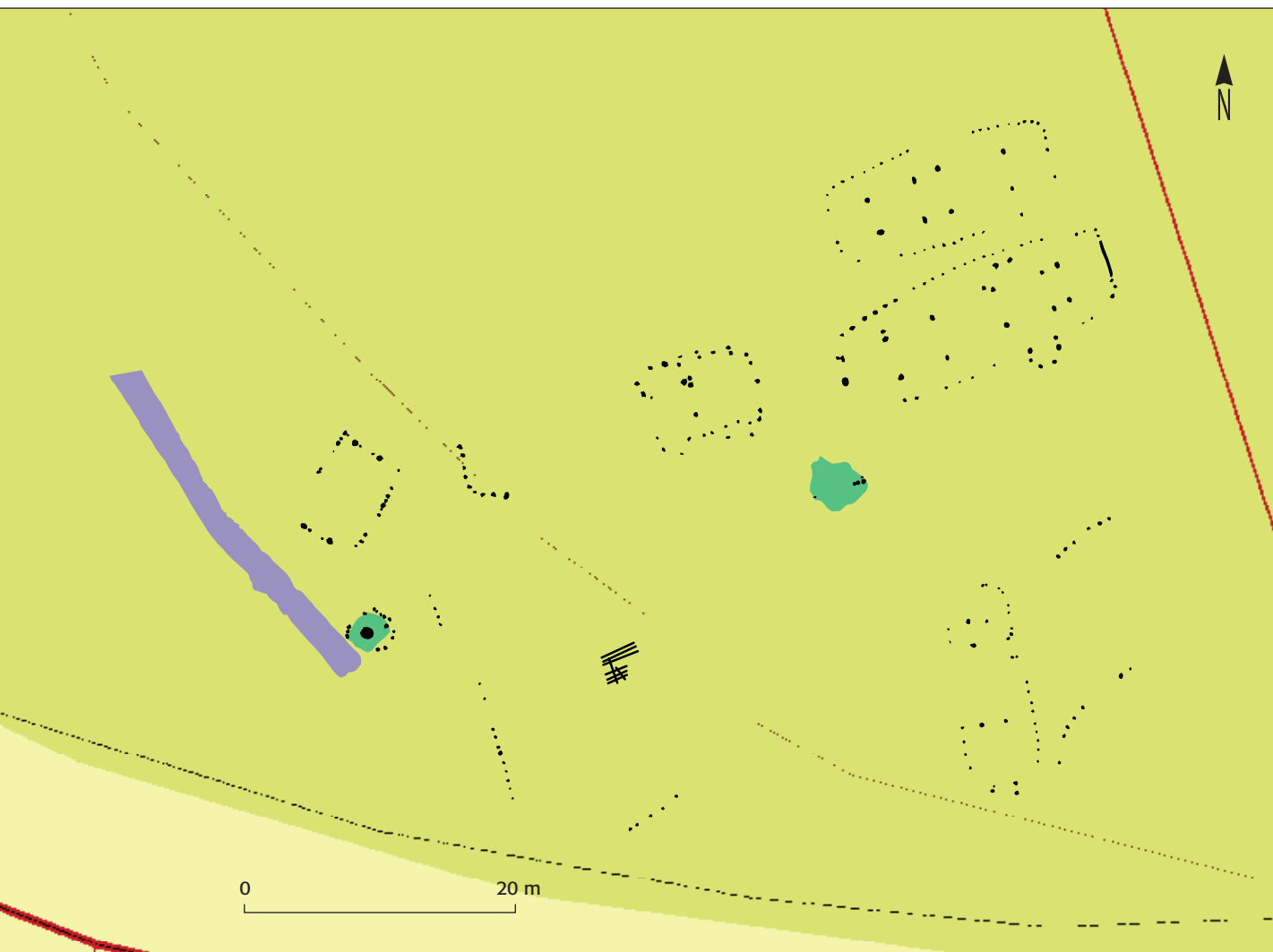
kontinuitet där hus 5 och 9 har avlöst varandra. Då hus 9 är daterad till tidig vikingatid och dessutom något bättre bevarat är det därför troligt att hus 5 tillhör den föregående perioden och kan kopplas samman med hus 4 som varit huvudbyggnad. Rotknölen som hittades i hus 9 visar att knylhavre mycket väl kan ha odlats och använts som foder till gårdens djur. De stärkelserika rotknölarna kan också ha ingått i människornas föda (se bilaga 7). Troligen tillkommer ytterligare tre byggnader under 900-talet: hus 8, 10 och grophus 2. Hus 8 tolkas som förrådsbyggnad och hus 10 som möjligt fåhus, och då utifrån benmaterialet från gården, med särskild anknytning till svin. Grophus 2 förmodas också anläggas under denna fas, vilket innebär att gården under 900-talet troligen utgjorts av sju hus. Båda grophusen har troligen haft säsongvis

Figur 37. Bebyggelsen under fas 3. Skala 1:500.

Figur 38. Bebyggelsen under fas 4a. Skala 1:500.

Figur 39. Bebyggelsen under fas 4b. Skala 1:500.

betonad användning där man utfört olika aktiviteter. Makrofossilanalyserna visar att matberedning troligen ägt rum i grophusen. Knivarna och vävtyngderna antyder textilt hantverk men knivarna kan också ha att göra med slakt och skinnberedning då den intilliggande byggnaden samt omgärdande tramlager kan kopplas till djurhållning. De hägnadsrester som hittades har till synes haft en rumslig koppling till byggnaderna under denna fas och får därför antagas vara samtida.

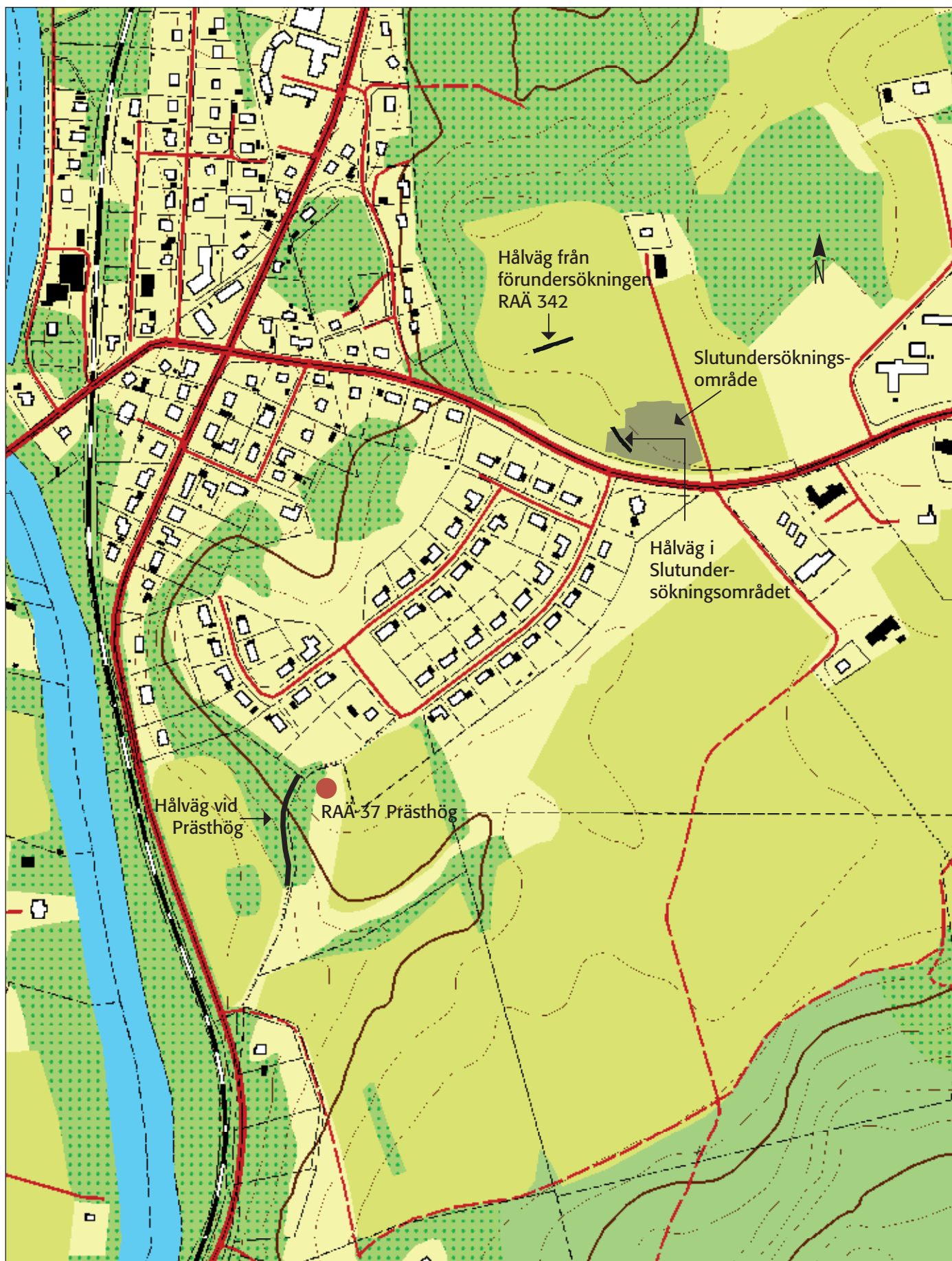
Under den sista vikingatida fasen uppgår gårdens sammanlagda storlek utifrån byggnadsyta till cirka 430 m². Utav de tiotal gårdar som undersökts i Halland från vendeltid och tidig vikingatid är endast gården i Ösarp, på omkring 518 m², större (Laholm RAÄ 197:1 och 2). Medelvärdet ligger på 279 m² (Håkansson, avhandling i manus). I en vidare utblick kan detta jämföras med Skåne där stora eller mycket stora gårdar från samma tid haft en sammanlagd byggnadsareal på

mellan 370 och 580 m² (Carlie & Artursson 2005:218). I ljuset av detta kan man sluta sig till att den vikingatida gården i Åled har haft en stark ekonomi vilken sannolikt, utifrån det förhållandevis rika osteologiska materialet, huvudsakligen utgjorts av grisuppfödning. Möjligen har gården fungerat som distributör av svin inom ett större område. Den höga avkastningen kan ha resulterat i att gården utökats med hus 8, hus 10 och grophus 2 under ett senare skede. Vad som sedan händer med bebyggelsen är oklart, men under sen vikingatid upphör bebyggelsen inom undersökningsytan och flyttar möjligen en bit österut mot kyrkan där den lagat kvar till modern tid.

Boplatsen kan vara en bidragande pusselbit till förståelsen av det agrara landskapsutnyttjandet under yngre järnålder, i brytbygden mellan det halländska slättlandskapet och det mer kuperade begynnande småländska höglandet i öster. Kring grophus 2 och hus 10 förekommer hägnliknande rader av stolphål och ett lager med höga fosfatvärden. Makrofossilanalyser visar också att näringskrävande växter trivs i närområdet. Detta tyder på att djurvistats på platsen, troligen i hägn, antingen permanent eller vid vissa tillfällen och då bidragit med gödsel till närliggande åkrar. Äldre åkermark med åderspår påträffades också i södra delen av undersökningsytan. I det osteologiskt analyserade benmaterialet dominerar svinben. Endast ett par möjliga fågelben har kunnat identifieras och ben av nöt saknas helt. Därför tolkas det som att svinhållning dominerat och utgjort en viktig del av gårdens ekonomi och föda. Intressant är också att det finns unga grisar i benmaterialet. Gården i Åled är relativt stor och benmaterialet uppvi-

sar vissa likheter med Slöinge boplatsen, (Slöinge RAÄ 144:1). Att svinen hölls tills de blev slaktfärdiga kan tyda på en medveten och intensiv skötsel (Häggström 2010:77f). En närmare studie av de två påträffade järnknivarna skulle möjligen kunna förklara om de använts vid skinnberedning som också kan ha ingått i gårdens ekonomi. I detta sammanhang kan de spår av omfattande odlings- och röjningsverksamhet från järnåldern som påträffats vid förundersökningen i Alered, Asige och Abild nämnas. I förundersökningen hittades även stenkretsar (Abild RAÄ 203), som tolkats som rester av natthägn för kreatur (Kadefors 2014:26). Odlingslämningarna påträffades i ett liknande geografiskt terräng som omger boplatsen Enslöv RAÄ344, med omgivande och omväxlande skogsmark. En tolkning är att djur vallats eller gått fritt i liknande utmarker under yngre järnålder. För svin skulle då ännu inte uppodlade lövskogsområden med ek- och bokollon i stenig och blockrik terräng kunnat nyttjas för bete under vissa tider på året.

De hålvägar som påträffats inom undersökningsområdena under såväl förundersökning (RAÄ 342) som slutundersökning kan utifrån sin rumsliga relation gentemot grophus 2 dateras till senast vikingatid. Som nämnts tidigare kan de dock mycket väl ha funnits redan under bronsålder. Man får förmoda att det funnits en förbindelse mellan den fortfarande existerande och brukade hålvägen 400 meter sydväst om undersökningsytan och de nyupptäckta hålvägarna. Detta antyds också av storskifteskartan från 1790 där den existerande hålvägen ser ut att ha fortsatt genom det som idag är ett villaområde och anslutit till Kyrk-

Figur 40. De i texten omnämnda hålvägarnas lägen. Skala 1:5000.

Figur 41. Hålväg intill Prästhög (Enslöv sn RAÄ 37) mot N. Foto: Simon Karlsson. (Fotonr. 2015–55–53).

vägen direkt söder om grävningsytan. Detta är i sin tur en del i ett omfattande vägnät längs med Nissan (Carlie 2000:40). En annan intressant aspekt är Torsjön, belägen knappt 600 meter nordöst om undersökningsområdet, vars namn får anses ha en teofor betydelse och kan mycket väl vara från yngre järnålder eller möjligen ännu äldre.

SAMMANFATTNING

Med anledning av att Halmstads kommun skulle detaljplanlägga fastigheten Djäknebol 1:1 i Enslövs socken genomförde Kulturmiljö Halland en arkeologisk slutundersökning av boplaten RAÄ 344 under april och maj 2015. Vid slutundersökningen framkom femton huslämningar från mellersta bronsålder, förromersk järnålder, yngre romersk järnålder, yngre vendeltid och vikingatid. Bland fyndmaterialet utmärker sig två järnknivar och fle-

ra fragment av vävtyngder samt brända ben av svin. Först under vendeltid kan man ana en bebyggelsekontinuitet på platsen som har fortsatt till omkring år 1000. Sedan har bebyggelsen möjligen flyttat österut mot Enslövs kyrka. Det hittades också delar av en hålväg samt rester av äldre odlingsmark med årder-spår. Den vikingatida gården på platsen har varit förhållandevis omfattande och har hittills visat sig vara den näst största i Halland under denna period. Benmaterial från främst yngre svin kan tyda på en medveten och intensiv uppfödning. Makrofossilanalyser från möjliga ekonomibyggnader kan kopplas till djurhållning och magasinering av foder. Med undersökningen läggs ytterligare en pusselbit till förståelsen av yngre järnålderns agrara boplatlämningar i Hallands inland.

REFERENSER

- Aulin, A., Häggström L 2014. *Arkeologisk förundersökning inför detaljplaneläggning, Enslöv RAÄ 342, 343, och 344*. Halland, Enslövs sn, Enslövs Djäknebol 1:1, Himmelskulla Enslöv RAÄ 342, 343, och 344. Kulturmiljö Halland. Halmstad
- Borna-Ahlqvist, H., Lindgren-Hertz, L., Stålbom, U. 1998. Pryssgården. Från stenålder till medeltid, Arkeologisk slutundersökning. RAÄ 166 och 167. Östra Eneby sn, Norrköpings kommun, Östergötland. *Riksantikvarieämbetet Rapport UV Linköping* 1998:13.
- Björhem, N. & Säfstestad, U. 1993. *Fosie IV. Bebyggelsen under brons- och järnålder*. Malmöfynd. 6. Malmö Museer.
- Brink, K. & Larsson, S (red.). I tryck. Östra Odarslöv 13:5, ESS-området. Fortid möter framtid. Skåne, Odarslöv socken, Lunds kommun, RAÄ nr 46, 49, 51, 52 i Odarslöv socken. Volym 1–3.
- Carlie, A. 2004. *Fortida byggnadskult*. Tradition och regionalitet i södra Skandinavien. Riksantikvarieämbetet, Arkeologiska undersökningar, Skrifter No 57.
- Carlie, A. & Artursson, M. 2005. Böndernas gårdar. I: Carlie, A. (Red.). *Järnålder vid Öresund, Band 1 Skånska spår – arkeologi längs Västkustbanan*, s. 162–245. Riksantikvarieämbetet, Lund.
- Carlie, L. 1992. *Brogård – ett brons – och järnålderskomplex i södra Halland. Dess kronologi och struktur*. Hallands läns museers skriftserie No. 6.
- Carlie, L. 2000. Spår av spår. Äldre kommunikationsleder och hålvägar i södra Halland. I: Fors, T. (Red.). *Utskrift 6*, s. 32–49. Stiftelsen Kulturmiljö Halland, Halmstad.
- Häggström, L. 2010. Människa och djur i Halland 500–1100 e. Kr. I Häggström, L. (Red.). *Utskrift 10*, s. 75–88. Stiftelsen Kulturmiljö Halland, Halmstad.
- Kadefors, O. 2014. *Uppe på Berget. Röseområden, granater och vikingatida keramik i Elmås och Alered*. Halland, Asige och Abild socknar, Bjärnared 2,53 och 1:2, Alered 1:7, Elmås 1:1. RAÄ Asige 152, 153, 154, 155, 156, 131:1 och RAÄ Abild 136, 138, 139, 202 samt 203. Arkeologisk förundersökning och undersökning 2013. Hallands läns museer, Kulturmiljö Halland.
- Lindblad, R. 2007. Mynttidskriften på internet, myntstudier Nr 2007:3–december. *Högmedeltida svenska fynd med engelska, franska och flamländska mynt*. Numismatiska forskningsgruppen Stockholms universitet, <http://www.archaeology.su.se/numismatiska-forskningsgruppen/nfg-s-publikationer/tidskriften-myntstudier>.
- Nordvall, L 2013. *Arkeologisk utredning inför detaljplaneläggning, Enslöv Djäknebol 1:1*. Arkeologisk utredning, Halland, Enslövs sn, Enslövs Djäknebol 1:1, Himmelskulla Kulturmiljö

Halland. Halmstad

- Nordvall, L. 2015. *Albinsro. Bebyggelseutveckling från senneolitikum till idag. Arkeologisk undersökning 2011*. Halland, Söndrums socken, Trottaberg 2:2, RAÄ Söndrum 108. Arkeologiska rapporter från Hallands läns museer 2015:3.
- Tesch, S 1993. *Houses, Farmsteads, and Long-term Change. A regional Study of Prehistoric Settlements in the Köpinge Area, in Scania, Southern Sweden*, Uppsala.
- Viking, U. & Fors, T. 1995. *Ösarp– Vikingatida och tidigmedeltida agrarbebyggelse i södra Halland*. RAÄ 197, Ösarp 1:21, 2:15, Laholms lfs, Halland. Arkeologisk undersökning 1993. Landsantikvarien, arkivrapport.
- Wranning, P. 1995. *En romersk gård vid Lagan*. RAÄ 199, Trulstorp 1:92, Laholms lfs. Halland. Arkeologiska rapporter från Halland läns museer 1995:2. Arkivrapport.
- Arbman Holger, 1954. *Hallands historia. Från äldsta tid till freden i Brömsebro 1645*. Hallands läns landsting. Halmstad

Ej tryckta källor:

- Håkansson, A. *Den medeltida vandrande byn. Bebyggelse och landskap i Halland ca 950–1300*. Lunds Universitet. Avhandlingsmanus.

TEKNISKA OCH ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Länsstyrelsens dnr: 431–5914–14

Kulturmiljö Hallands dnr: 2014–394

Uppdragsgivare: Halmstad kommun.

Utförandetid: 2015-04-07 – 2015-05-15

Personal: Ola Kadefors (Projektledare), Ida Feltzin, Simon Karlsson, Mats Nilsson, Jonas Paulsson (metalldetektering)

Fastighet: Enslöv Djäknebol 1:1

RAÄ-nummer: Enslöv socken RAÄ 344.

Koordinatsystem: SWEREF 99 TM

Höjdsystem: RH 2000

Undersökt yta: 4387 m²

Dokumentation: Samtliga schakt och anläggningar är inmätta digitalt inom ramen för Intrasis Version 2.0 (Enslöv 2014394S).

Foton har nummer: 2015-55:01–55 och ritningar har HMAK 4442:1–13. Allt arkivmaterial förvaras i Kulturmiljö Hallands arkiv.

Fynd: I väntan på fyndfördelning har fynden tilldelats accessionsnummer HM 288823: 1–84.

Datering: Mellersta bronsålder, yngre förromersk järnålder, yngre romersk järnålder, yngre vendeltid, vikingatid.

BILAGOR

Bilaga 1

Anläggningslista

Anläggningsnummer	Anläggningstyp	Undertyp	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Stenskoning	Kontext
204	Stolphål						
224	Stolphål						
232	Stolphål						
240	Stolphål						
249	Stolphål						
261	Stolphål						
273	Stolphål						
285	Stolphål						
294	Stolphål						
304	Stolphål						
316	Stolphål						
324	Stolphål						
332	Stolphål						
341	Stolphål						
352	Stolphål						
362	Stolphål						
374	Stolphål						
384	Stolphål						
393	Stolphål						
401	Stolphål						
409	Stolphål						
416	Stolphål						
425	Stolphål						
433	Stolphål						
441	Stolphål						
450	Stolphål						
459	Stolphål						
467	Stolphål	Takbärande	0,42	0,42	0,13		Hus 1
478	Stolphål						Hus 1
486	Stolphål	Takbärande	0,54	0,43	0,13		Hus 1
496	Stolphål						
504	Stolphål						

Anläggningsnummer	Anläggningstyp	Undertyp	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Stenskoning	Kontext
512	Stolphål						
520	Stolphål						
530	Stolphål						
539	Stolphål						
546	Stolphål						
554	Stolphål						
562	Stolphål						
570	Stolphål	Vägg					Hus 6
578	Stolphål	Vägg					Hus 6
586	Stolphål	Vägg					Hus 6
594	Stolphål	Vägg					Hus 6
602	Stolphål						
610	Stolphål						
617	Stolphål	Takbärande	0,59	0,31	0,37		Hus 6
625	Stolphål						
635	Stolphål						
644	Stolphål						
652	Stolphål						
661	Stolphål						
673	Stolphål						
682	Stolphål						
691	Stolphål						
700	Stolphål						
708	Stolphål						
718	Stolphål						
729	Stolphål						
740	Stolphål	Vägg					Hus 6
749	Stolphål	Vägg					Hus 6
756	Stolphål	Vägg					Hus 6
767	Stolphål						
775	Stolphål	Vägg					Hus 6
783	Stolphål	Vägg					Hus 6
791	Stolphål						
805	Stolphål						Hus 1
817	Stolphål						Hus 1
825	Stolphål						Hus 1
833	Stolphål						
841	Stolphål						
849	Stolphål						Hus 1
858	Stolphål						Hus 1
868	Stolphål						Hus 1

Anläggningsnummer	Anläggningsstyp	Undertyp	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Stenskoning	Kontext
876	Stolphål						
885	Stolphål						Hus 1
896	Stolphål	Vägg	0,14	0,14	0,06		Hus 1
904	Stolphål						Hus 1
913	Stolphål						
924	Stolphål	Takbärande	0,54	0,38	0,18		Hus 1
935	Stolphål						
945	Stolphål						
953	Stolphål						
965	Stolphål						
974	Stolphål						
986	Stolphål						
994	Stolphål						
1003	Stolphål						
1011	Stolphål	Vägg					Hus 6
1019	Stolphål	Vägg					Hus 6
1026	Stolphål	Vägg	0,3	0,2	0,1		Hus 6
1034	Stolphål						
1044	Stolphål						
1054	Stolphål						
1066	Stolphål		0,54	0,46	0,13		
1076	Stolphål						
1085	Grop						
1103	Stolphål						
1112	Stolphål						
1120	Stolphål		0,25	0,25	0,15		
1128	Stolphål						
1137	Stolphål						
1146	Härd						
1158	Härd		1,5		0,2		
1169	Stolphål						
1177	Stolphål						
1187	Grop						
1199	Stolphål						
1207	Stolphål	Vägg					Hus 6
1215	Stolphål						
1223	Stolphål	Vägg					Hus 6
1232	Stolphål						
1242	Stolphål	Vägg					Hus 6
1250	Stolphål	Vägg					Hus 6
1259	Stolphål	Vägg					Hus 6
1267	Stolphål	Vägg					Hus 6
1275	Stolphål						
1282	Stolphål	Vägg					Hus 6
1290	Stolphål						
1299	Stolphål	Vägg					Hus 6

Anläggningsnummer	Anläggningsstyp	Undertyp	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Stenskoning	Kontext
1307	Stolphål	Vägg					Hus 6
1316	Stolphål						
1324	Stolphål						
1332	Stolphål						
1340	Stolphål						Hus 4
1350	Stolphål	Vägg					Hus 6
1358	Stolphål						Hus 4
1367	Stolphål						Hus 4
1376	Stolphål						
1384	Stolphål						
1393	Stolphål	Takbärande	0,61	0,42	0,42	Ja	Hus 4
1404	Stolphål						
1413	Stolphål	Vägg					Hus 6
1422	Stolphål						
1429	Stolphål						
1437	Stolphål						
1445	Stolphål						
1455	Stolphål						
1462	Stolphål						
1469	Stolphål						
1477	Stolphål	Takbärande	0,62	0,4	0,43		Hus 6
1488	Stolphål						
1497	Stolphål						
1505	Stolphål						
1512	Stolphål	Takbärande	0,42	0,32	0,34		Hus 6
1519	Härd						
1530	Stolphål						
1542	Stolphål						
1550	Stolphål						
1563	Stolphål						
1571	Stolphål						
1580	Stolphål						
1587	Stolphål						
1599	Stolphål						
1608	Stolphål	Takbärande	0,68	0,45	0,5		Hus 6
1620	Stolphål						
1629	Stolphål						
1638	Stolphål						
1647	Stolphål						
1656	Stolphål						
1664	Stolphål	Takbärande	0,4	0,38	0,22		Hus 6
1675	Stolphål						
1685	Stolphål		0,28	0,26	0,06		
1693	Stolphål						

Anläggningsnummer	Anläggningstyp	Undertyp	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Stenskoning	Kontext
1706	Stolphål		0,51	0,48	0,1		
1717	Stolphål		0,38	0,32	0,12		
1726	Stolphål						
1736	Stolphål	Vägg					Hus 6
1744	Stolphål						
1753	Stolphål	Vägg					Hus 3
1762	Stolphål	Vägg					Hus 3
1770	Stolphål						
1779	Härd						
1790	Stolphål	Vägg					Hus 3
1799	Stolphål	Vägg					Hus 3
1808	Stolphål	Vägg					Hus 3
1816	Ränna						
1830	Ränna		2,8	0,3	0,05		Hus 3
1844	Stolphål						
1854	Stolphål						
1863	Stolphål						
1873	Stolphål						
1883	Stolphål						
1893	Stolphål		0,27	0,26	0,17		
1902	Stolphål						
1914	Stolphål		0,35	0,35	0,18		
1925	Stolphål						
1933	Stolphål						
1942	Stolphål						
1951	Stolphål	Takbärande					Hus 3
1963	Stolphål						
1975	Stolphål	Takbärande					Hus 3
1984	Stolphål	Vägg					Hus 3
1992	Stolphål						
2000	Stolphål	Vägg					Hus 3
2009	Stolphål						
2018	Stolphål						
2026	Stolphål	Ingång					Hus 3
2035	Stolphål						
2045	Stolphål	Vägg					Hus 3
2053	Stolphål	Vägg					Hus 3
2061	Stolphål	Ingång					Hus 3
2075	Stolphål	Vägg					Hus 3
2084	Stolphål						
2092	Stolphål						
2102	Stolphål						
2111	Stolphål						
2118	Stolphål	Vägg					Hus 3
2128	Stolphål						
2137	Stolphål						

Anläggningsnummer	Anläggningstyp	Undertyp	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Stenskoning	Kontext
2146	Stolphål						
2154	Stolphål						
2162	Stolphål						
2170	Stolphål						
2178	Stolphål						
2185	Stolphål						
2193	Stolphål						Hus 4
2203	Stolphål						
2212	Stolphål						
2221	Stolphål						
2230	Stolphål						
2241	Stolphål						
2252	Stolphål						
2260	Stolphål						
2268	Stolphål						
2277	Stolphål						
2285	Stolphål	Takbärande					Hus 3
2295	Stolphål						
2304	Stolphål						
2312	Stolphål						
2321	Stolphål						
2329	Stolphål	Takbärande	0,45	0,42	0,26		Hus 3
2337	Stolphål						
2345	Stolphål						
2354	Stolphål	Ingång	0,36	0,27	0,17		Hus 3
2364	Stolphål						
2371	Stolphål						
2378	Stolphål	Ingång	0,36	0,32	0,18		Hus 3
2389	Stolphål	Vägg					Hus 3
2400	Stolphål	Vägg					Hus 3
2409	Stolphål						
2417	Stolphål						
2425	Stolphål	Takbärande	0,48	0,33	0,34		Hus 3
2436	Stolphål	Takbärande	0,43	0,34	0,38		Hus 3
2444	Stolphål						
2452	Stolphål	Vägg					Hus 3
2459	Stolphål						
2467	Stolphål	Vägg					Hus 3
2476	Stolphål	Vägg					Hus 3
2486	Stolphål						
2493	Stolphål						
2502	Stolphål						
2510	Stolphål						
2517	Stolphål						
2526	Stolphål						

Anläggningsnummer	Anläggningstyp	Undertyp	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Stenskoning	Kontext
2533	Stolphål						
2541	Stolphål						
2549	Stolphål						
2557	Stolphål						
2566	Stolphål						
2573	Stolphål						
2583	Stolphål						
2592	Stolphål						
2602	Stolphål						
2611	Stolphål						
2619	Stolphål						
2626	Stolphål						
2634	Stolphål						
2642	Stolphål						
2651	Stolphål						
2659	Stolphål						
2667	Stolphål						
2675	Stolphål						
2682	Stolphål						
2689	Stolphål						
2697	Stolphål						
2705	Stolphål						
2714	Stolphål						
2722	Stolphål						
2732	Stolphål						
2740	Stolphål						
2747	Grop						
2760	Grop						
2777	Stolphål						
2784	Stolphål						
2793	Stolphål						
2801	Stolphål						
2810	Stolphål						
2818	Stolphål						
2825	Stolphål						
2832	Stolphål						
2840	Stolphål						
2848	Stolphål						
2856	Stolphål						
2864	Stolphål						
2872	Stolphål	Takbärande					Hus 5
2880	Stolphål						
2888	Stolphål						
2895	Stolphål						
2903	Stolphål	Takbärande					Hus 5
2911	Stolphål						

Anläggningsnummer	Anläggningstyp	Undertyp	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Stenskoning	Kontext
2918	Stolphål						
2926	Stolphål						
2933	Stolphål						
2941	Stolphål						
2949	Härd						
2960	Stolphål						
2968	Stolphål						
2976	Stolphål						
2983	Stolphål						
2990	Stolphål						
2999	Stolphål						
3006	Stolphål						
3015	Stolphål						
3025	Stolphål	Vägg	0,25	0,25	0,14		Hus 5
3033	Stolphål						Hus 5
3041	Stolphål						Hus 5
3050	Stolphål	Vägg	0,26	0,26	0,16		Hus 5
3059	Stolphål						
3069	Stolphål						
3079	Stolphål						
3086	Stolphål						
3095	Stolphål						
3103	Stolphål						Hus 5
3111	Stolphål						
3119	Stolphål						Hus 5
3127	Stolphål						
3135	Stolphål						Hus 5
3143	Stolphål						
3151	Stolphål						
3158	Stolphål						
3165	Stolphål						
3174	Stolphål						
3184	Stolphål						
3192	Lager						
3212	Stolphål						
3219	Stolphål						
3228	Stolphål						
3236	Stolphål						
3244	Stolphål						
3254	Stolphål						
3264	Stolphål						
3272	Stolphål						
3280	Stolphål						
3288	Stolphål						
3295	Stolphål						
3304	Stolphål						
3312	Stolphål						

Anläggningsnummer	Anläggningstyp	Undertyp	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Stenskoning	Kontext
3321	Stolphål						
3329	Stolphål						
3337	Stolphål						
3346	Stolphål						
3354	Stolphål						
3362	Stolphål						
3370	Stolphål						
3378	Stolphål						
3385	Stolphål						
3392	Stolphål						
3401	Stolphål						
3412	Stolphål						
3421	Stolphål						Hus 12
3430	Stolphål						Hus 12
3440	Stolphål						
3448	Stolphål						
3457	Stolphål						
3467	Stolphål						
3475	Stolphål						Hus 12
3484	Stolphål						
3492	Stolphål						Hus 12
3501	Stolphål						
3509	Stolphål						Hus 12
3519	Stolphål						
3526	Stolphål						Hus 12
3536	Stolphål						
3544	Stolphål						
3554	Stolphål						
3563	Stolphål	Vägg					Hus 3
3570	Stolphål						
3578	Stolphål	Vägg					Hus 3
3585	Stolphål						
3594	Stolphål						
3603	Stolphål	Vägg					Hus 3
3611	Stolphål						
3620	Stolphål	Takbärande	0,43	0,25	0,45		Hus 3
3630	Stolphål						
3638	Stolphål		0,35	0,35	0,24		
3647	Stolphål	Takbärande					Hus 3
3658	Stolphål						
3665	Stolphål						
3673	Stolphål						

Anläggningsnummer	Anläggningstyp	Undertyp	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Stenskoning	Kontext
3681	Stolphål						Hus 7
3689	Stolphål						
3697	Stolphål						
3706	Stolphål						
3716	Stolphål						
3725	Stolphål	Vägg					Hus 3
3735	Stolphål						
3744	Stolphål						
3752	Stolphål						
3760	Stolphål	Vägg					Hus 3
3769	Stolphål						
3779	Stolphål						
3787	Stolphål						
3797	Stolphål						
3804	Stolphål	Takbärande	0,53	0,3	0,16		Hus 1
3813	Stolphål						Hus 1
3824	Stolphål						
3832	Stolphål						
3840	Stolphål						
3848	Stolphål						
3856	Stolphål						
3864	Stolphål						
3872	Stolphål	Takbärande	0,94	0,42	0,18		Hus 1
3882	Stolphål						
3891	Stolphål	Takbärande	0,47	0,43	0,18		Hus 1
3901	Stolphål	Takbärande	0,62	0,44	0,18		Hus 1
3911	Grop		1,8		0,2		Hus 1
3924	Stolphål	Takbärande	0,44	0,44	0,22		Hus 1
3934	Stolphål	Takbärande	0,45	0,45	0,14		Hus 1
3944	Stolphål						Hus 1
3953	Stolphål						
3963	Stolphål						
3970	Stolphål						
3981	Stolphål						
3989	Stolphål	Takbärande	0,52	0,45	0,17		Hus 1
4001	Stolphål						
4011	Stolphål	Takbärande	0,5	0,44	0,18		Hus 1
4023	Stolphål						
4034	Stolphål						
4046	Stolphål	Takbärande	0,53	0,38	0,14		Hus 1
4055	Stolphål	Takbärande	0,32	0,3	0,14		Hus 1

Anläggningsnummer	Anläggningstyp	Undertyp	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Stenskoning	Kontext
4065	Stolphål						
4075	Stolphål	Takbärande	0,45	0,35	0,2		Hus 1
4084	Stolphål						
4097	Stolphål						
4105	Stolphål						
4113	Stolphål						
4121	Stolphål	Takbärande	0,38	0,38	0,11		Hus 1
4132	Stolphål						
4144	Stolphål						
4152	Härd						
4168	Stolphål						
4176	Stolphål						
4185	Stolphål						
4196	Stolphål						
4206	Stolphål						
4214	Stolphål						
4223	Stolphål						
4231	Stolphål						
4239	Stolphål						
4248	Stolphål						
4257	Stolphål						
4265	Stolphål						
4276	Stolphål						
4284	Stolphål						
4291	Stolphål						
4301	Stolphål						
4309	Stolphål						
4319	Stolphål						
4327	Stolphål						
4337	Stolphål						
4349	Stolphål						
4358	Stolphål						
4366	Stolphål						
4374	Stolphål						
4381	Stolphål						
4391	Stolphål						
4399	Stolphål						
4409	Stolphål						
4420	Stolphål	Ingång					Hus 1
4429	Stolphål	Ingång	0,15	0,15	0,06		Hus 1
4437	Stolphål						
4445	Stolphål						
4456	Stolphål						
4468	Stolphål						
4476	Stolphål						
4483	Stolphål						

Anläggningsnummer	Anläggningstyp	Undertyp	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Stenskoning	Kontext
4491	Stolphål						
4500	Stolphål						Hus 1
4508	Stolphål						
4517	Stolphål						
4529	Stolphål						
4538	Stolphål						
4547	Stolphål						
4558	Stolphål						
4567	Stolphål						
4580	Stolphål						
4594	Stolphål						
4602	Stolphål						
4609	Stolphål						
4618	Stolphål						
4626	Stolphål						
4635	Stolphål						
4642	Stolphål						
4651	Stolphål						
4659	Stolphål						
4667	Stolphål						
4677	Stolphål						
4687	Stolphål						
4697	Stolphål						
4705	Stolphål						
4713	Stolphål						
4722	Stolphål						
4732	Stolphål						
4740	Härd						
4755	Stolphål						
4764	Stolphål						
4774	Stolphål						
4785	Stolphål						
4795	Stolphål						
4804	Stolphål						
4811	Stolphål						
4820	Stolphål						
4830	Stolphål						
4839	Stolphål						
4848	Stolphål	Takbärande	0,69	0,6	0,38	Ja	Hus 4
4860	Stolphål						
4869	Stolphål						
4879	Stolphål						
4888	Stolphål						
4898	Stolphål	Takbärande	0,54	0,51	0,45	Ja	Hus 4
4911	Stolphål						
4922	Stolphål						

Anläggningsnummer	Anläggningstyp	Undertyp	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Stenskoning	Kontext
4930	Stolphål						
4938	Stolphål	Takbärande	0,46	0,4	0,26		Hus 4
4963	Stolphål	Takbärande	0,48	0,43	0,48	Ja	Hus 4
4974	Stolphål						
4982	Stolphål						
4995	Stolphål						
5005	Stolphål						
5015	Stolphål						
5025	Stolphål	Takbärande	0,7	0,42	0,3	Ja	Hus 4
5035	Stolphål						
5045	Stolphål						
5053	Stolphål						
5061	Stolphål	Takbärande	0,46	0,42	0,36	Ja	Hus 4
5083	Stolphål						Hus 7
5094	Stolphål	Vägg					Hus 3
5105	Stolphål	Takbärande					Hus 3
5115	Stolphål	Takbärande					Hus 3
5126	Stolphål						
5136	Stolphål	Takbärande	0,48	0,38	0,15		Hus 7
5145	Stolphål						
5156	Stolphål						
5166	Stolphål	Vägg					Hus 3
5174	Stolphål						
5184	Stolphål						
5194	Stolphål	Vägg					Hus 3
5204	Stolphål						
5213	Stolphål						
5223	Stolphål						Hus 12
5234	Stolphål						
5244	Stolphål						
5255	Stolphål						
5266	Stolphål						
5276	Stolphål						
5285	Stolphål	Takbärande					Hus 3
5296	Stolphål						
5305	Stolphål	Takbärande	0,5	0,45	0,26		Hus 7
5318	Stolphål						
5328	Stolphål	Takbärande	0,36	0,3	0,1		Hus 7
5339	Stolphål						
5350	Stolphål						

Anläggningsnummer	Anläggningstyp	Undertyp	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Stenskoning	Kontext
5360	Stolphål						Hus 12
5371	Stolphål						
5380	Grop		4		0,5		Grop-hus 1
5419	Stolphål						
5427	Stolphål						Hus 12
5438	Stolphål						Hus 12
5447	Stolphål						Hus 12
5457	Stolphål						
5467	Stolphål	Övrig	0,68	0,5	0,21		Hus 3
5479	Stolphål		0,7	0,4	0,19		Hus 12
5493	Stolphål	Övrig					Hus 3
5504	Stolphål	Övrig					Hus 3
5514	Härd						
5527	Stolphål						Hus 7
5538	Stolphål	Vägg					Hus 3
5549	Stolphål						
5558	Stolphål	Vägg					Hus 3
5567	Stolphål						
5575	Stolphål						
5585	Stolphål						
5596	Härd		0,5		0,1		
5608	Stolphål						Hus 7
5619	Stolphål						
5629	Stolphål						
5638	Stolphål						
5648	Stolphål						
5655	Stolphål						
5664	Stolphål						
5675	Stolphål						
5687	Stolphål	Takbärande	0,55	0,35	0,2		Hus 7
5699	Stolphål						
5710	Härd						
5724	Stolphål						
5734	Härd						
5744	Stolphål						
5754	Stolphål						
5763	Stolphål						
5775	Stolphål						
5785	Stolphål						
5795	Stolphål						
5805	Stolphål						Hus 8
5815	Stolphål						Hus 8
5825	Stolphål						

Anläggningsnummer	Anläggningsstyp	Undertyp	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Stenskoning	Kontext
5835	Stolphål						
5846	Stolphål						
5858	Stolphål						
5867	Stolphål						
5875	Stolphål						Hus 8
5885	Stolphål						Hus 8
5895	Stolphål						
5904	Stolphål	Ingång	0,47	0,34	0,28		
5914	Stolphål						
5923	Stolphål						
5934	Stolphål	Takbärande	0,5	0,45	0,38	Ja	Hus 4
5944	Stolphål	Ingång	0,56	0,39	0,15		
5956	Stolphål						
5967	Stolphål						
5978	Stolphål						
5988	Stolphål						
6001	Stolphål		0,48	0,43	0,29		
6012	Stolphål						
6021	Stolphål						Hus 8
6031	Stolphål						Hus 8
6041	Stolphål	Vägg	0,29	0,29	0,12		Hus 8
6050	Stolphål	Vägg	0,18	0,18	0,12		Hus 8
6058	Stolphål						Hus 8
6068	Stolphål	Takbärande	0,64	0,58	0,15		Hus 8
6079	Stolphål	Takbärande	0,48	0,43	0,21		Hus 8
6089	Stolphål	Takbärande	0,5	0,5	0,27		Hus 8
6100	Stolphål						
6109	Stolphål						Hus 8
6119	Stolphål						
6128	Stolphål						
6140	Stolphål						
6149	Stolphål						Hus 8
6159	Stolphål						Hus 8
6170	Stolphål						Hus 8
6178	Stolphål						Hus 8
6188	Stolphål						Hus 8
6198	Stolphål						Hus 8
6207	Stolphål						Hus 8
6216	Stolphål						
6226	Stolphål						
6236	Stolphål						
6246	Stolphål						
6256	Stolphål						
6267	Stolphål						Hus 8
6277	Stolphål						Hus 8

Anläggningsnummer	Anläggningsstyp	Undertyp	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Stenskoning	Kontext
6287	Stolphål	Takbärande	0,3	0,26	0,2		Hus 5
6297	Stolphål						
6307	Stolphål						
6317	Stolphål						
6325	Stolphål						Hus 9
6333	Stolphål						Hus 9
6343	Stolphål	Takbärande	0,35	0,24	0,22		Hus 5
6354	Stolphål						
6366	Stolphål						
6377	Stolphål						
6387	Stolphål						
6396	Stolphål	Takbärande	0,3	0,26	0,28		Hus 5
6406	Härd		0,94		0,06		
6419	Grop						
6445	Stolphål		0,24	0,16	0,14		
6457	Stolphål						
6466	Stolphål						
6476	Stolphål						
6488	Stolphål						
6496	Stolphål						
6505	Stolphål						
6515	Stolphål						
6525	Stolphål						
6533	Stolphål						
6543	Stolphål						
6555	Stolphål						
6565	Stolphål	Takbärande	0,26	0,26	0,25		Hus 5
6575	Stolphål						
6584	Stolphål						
6595	Stolphål						
6603	Stolphål						
6613	Stolphål						Hus 9
6623	Stolphål						Hus 5
6632	Stolphål						Hus 5
6642	Stolphål						
6651	Stolphål						
6660	Stolphål						Hus 9
6670	Stolphål						Hus 9
6680	Stolphål						
6696	Stolphål						
6705	Stolphål						Hus 9
6716	Stolphål						
6728	Stolphål						
6737	Stolphål						
6747	Ränna						

Anläggningsnummer	Anläggningstyp	Undertyp	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Stenskoning	Kontext
6769	Stolphål						Hus 9
6780	Stolphål						Hus 9
6791	Stolphål						
6800	Stolphål						
6809	Stolphål	Takbärande	0,33	0,27	0,14		Hus 9
6820	Stolphål						Hus 9
6829	Stolphål						Hus 9
6839	Stolphål						Hus 9
6848	Stolphål						Hus 9
6858	Stolphål						
6870	Stolphål						
6882	Stolphål	Takbärande	0,39	0,36	0,42		Hus 9
6892	Stolphål						Hus 9
6901	Stolphål						
6911	Grop		2,97		0,41		Hus 11
6934	Stolphål						Hus 11
6944	Stolphål						Hus 11
6958	Stolphål						Hus 11
6968	Stolphål						
6983	Stolphål						Hus 11
6995	Stolphål						
7007	Stolphål						
7017	Stolphål						
7027	Stolphål						
7035	Stolphål						Hus 11
7051	Stolphål						Hus 11
7063	Stolphål						Hus 11
7071	Stolphål						Hus 11
7079	Stolphål						
7087	Stolphål						Hus 11
7097	Stolphål						
7109	Stolphål						Hus 11
7121	Stolphål						
7136	Stolphål						Hus 11
7148	Stolphål						Hus 11
7158	Stolphål						
7167	Stolphål						
7176	Stolphål						

Anläggningsnummer	Anläggningstyp	Undertyp	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Stenskoning	Kontext
7186	Stolphål	Takbärande	0,58	0,5	0,41		Hus 11
7201	Stolphål						
7211	Stolphål						
7221	Stolphål						
7229	Stolphål						
7238	Stolphål						Hus 9
7251	Stolphål						Hus 9
7260	Stolphål						Hus 9
7269	Stolphål						
7277	Stolphål	Takbärande	0,4	0,28	0,2		Hus 9
7287	Stolphål						
7297	Stolphål						
7307	Stolphål						
7317	Stolphål						
7333	Stolphål						
7344	Härd						
7358	Stolphål						Hus 9
7367	Stolphål						Hus 9
7377	Stolphål						Hus 5
7389	Stolphål						
7397	Stolphål	Ingång	0,29	0,24	0,16		Hus 9
7407	Stolphål						Hus 9
7417	Stolphål						Hus 9
7427	Stolphål						
7438	Stolphål						Hus 9
7447	Stolphål						Hus 9
7456	Stolphål						Hus 9
7465	Stolphål						Hus 9
7476	Stolphål						
7484	Stolphål						
7493	Stolphål						Hus 9
7502	Stolphål						Hus 9
7512	Stolphål						
7527	Stolphål						
7537	Stolphål						
7547	Stolphål						
7557	Stolphål						
7568	Stolphål						
7578	Stolphål						
7587	Stolphål						
7597	Härd						
7609	Härd						
7621	Härd		1,6		0,3		
7637	Grop		0,48		0,06		
7649	Härd						
7663	Härd						

Anläggningsnummer	Anläggningstyp	Undertyp	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Stenskoning	Kontext
7675	Stolphål						
7685	Stolphål						
7695	Stolphål						
7703	Stolphål						
7714	Stolphål						
7722	Härd						
7733	Stolphål						
7743	Stolphål						
7798	Stolphål						
7808	Stolphål						
7818	Stolphål						Hus 13
7829	Stolphål						Hus 8
7838	Stolphål						Hus 13
7848	Stolphål						Hus 8
7857	Stolphål						
7868	Stolphål		0,48	0,35	0,23		
7880	Stolphål	Takbärande	0,6	0,47	0,18		Hus 2
7891	Stolphål						
7901	Stolphål						
7911	Stolphål						
7920	Stolphål						
7930	Stolphål						
7940	Stolphål						
7949	Stolphål						
7959	Stolphål						
7968	Stolphål						
7977	Stolphål						
7989	Stolphål						
7998	Stolphål						
8009	Stolphål						
8019	Stolphål						
8030	Stolphål						
8041	Stolphål						
8049	Stolphål						
8059	Stolphål						
8070	Stolphål						
8080	Stolphål						
8090	Stolphål						
8101	Stolphål						
8112	Stolphål						
8121	Stolphål						
8133	Stolphål						
8145	Stolphål						
8156	Stolphål						
8168	Stolphål						

Anläggningsnummer	Anläggningstyp	Undertyp	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Stenskoning	Kontext
8185	Stolphål						
8197	Stolphål						
8209	Stolphål						
8220	Stolphål	Takbärande	0,5	0,45	0,17		Hus 2
8232	Stolphål	Takbärande	0,8	0,52	0,26		Hus 2
8244	Stolphål						Hus 8
8256	Stolphål						Hus 8
8266	Stolphål						Hus 8
8277	Stolphål						Hus 8
8289	Stolphål						Hus 8
8299	Stolphål						
8309	Stolphål						
8318	Stolphål	Takbärande	0,58	0,32	0,13		Hus 2
8330	Stolphål						
8340	Stolphål		0,6	0,38	0,18		
8352	Stolphål	Vägg	0,24	0,18	0,06		Hus 2
8362	Stolphål	Vägg	0,18	0,16	0,04		Hus 2
8371	Stolphål	Vägg	0,27	0,22	0,11		Hus 2
8380	Stolphål	Vägg	0,23	0,19	0,13		Hus 2
8389	Stolphål	Takbärande	0,38	0,35	0,22		Hus 2
8401	Stolphål	Takbärande	0,4	0,32	0,22		Hus 2
8414	Stolphål		0,2	0,19	0,1		
8423	Stolphål						
8432	Härd		0,64		0,1		Hus 2
8448	Härd						
8467	Härd						
8487	Stolphål						
8496	Stolphål	Takbärande	0,45	0,45	0,22		Hus 2
8507	Stolphål	Takbärande	0,5	0,41	0,26		Hus 2
8519	Stolphål						
8528	Stolphål						
8539	Stolphål						
8549	Stolphål						
8559	Stolphål						
8567	Stolphål						
8574	Härd						
8591	Härd						
8608	Härd						
8623	Stolphål						Hus 8
8633	Stolphål						Hus 8
8645	Stolphål						
8658	Stolphål	Takbärande	0,52	0,41	0,12		Hus 8

Anläggningsnummer	Anläggningstyp	Undertyp	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Stenskoning	Kontext
8669	Stolphål						Hus 13
8683	Stolphål						
8693	Stolphål						
8704	Stolphål						Hus 13
8717	Härd						
8734	Stolphål						
8743	Stolphål						
8752	Stolphål						
8762	Ränna						
8779	Stolphål						
8788	Härd						
8808	Stolphål						Hus 2
8819	Stolphål						
8834	Stolphål						
8845	Stolphål						
8854	Stolphål						
8866	Stolphål						
8876	Stolphål						
8886	Stolphål						
8898	Stolphål						
8910	Stolphål						
8920	Stolphål						
8928	Stolphål						
8938	Stolphål						
8949	Stolphål		0,55	0,36	0,2		
8961	Stolphål						
8968	Stolphål						
8978	Stolphål						Hus 2
8988	Stolphål						
9002	Stolphål						
9015	Stolphål						
9029	Stolphål						
9038	Stolphål						
9051	Stolphål						
9064	Stolphål						
9076	Stolphål						
9085	Härd						
9101	Stolphål						
9115	Stolphål						
9124	Stolphål						
9135	Stolphål						
9145	Stolphål						
9156	Stolphål						
9166	Stolphål						Hus 2
9180	Stolphål						Hus 2
9192	Stolphål						

Anläggningsnummer	Anläggningstyp	Undertyp	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Stenskoning	Kontext
9205	Stolphål						
9216	Stolphål						
9229	Stolphål						
9242	Stolphål						
9253	Stolphål						
9265	Stolphål						
9276	Stolphål						
9291	Stolphål						
9301	Stolphål						
9311	Stolphål						
9320	Stolphål						
9332	Stolphål						
9367	Stolphål						Hus 2
9377	Stolphål						
9386	Stolphål						
9396	Stolphål						
9406	Stolphål		0,6	0,42	0,2		
9419	Stolphål						
9427	Stolphål						
9436	Stolphål						
9449	Stolphål						
9458	Stolphål						
9467	Stolphål						
9477	Stolphål	Vägg					Hus 2
9486	Stolphål						
9495	Stolphål						Hus 2
9506	Stolphål						
9519	Stolphål						
9530	Stolphål						
9540	Stolphål						
9549	Stolphål						
9558	Stolphål						
9567	Stolphål						
9576	Stolphål						
9585	Stolphål						
9595	Stolphål						
9605	Stolphål						
9615	Stolphål						
9624	Stolphål						
9634	Stolphål						
9644	Stolphål						
9652	Stolphål						
9664	Stolphål						
9673	Stolphål		0,24	0,24	0,11		
9683	Stolphål						
9693	Stolphål						
9702	Stolphål						

Anläggningsnummer	Anläggningsstyp	Undertyp	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Stenskoning	Kontext
9712	Stolphål						
9721	Stolphål						
9729	Stolphål		0,24	0,24	0,25		
9739	Stolphål						
9748	Stolphål		0,27	0,26	0,2		
9758	Stolphål		0,27	0,26	0,17		
9770	Stolphål		0,27	0,24	0,08		
9781	Stolphål						
9791	Stolphål						
9800	Stolphål						
9809	Stolphål		0,55	0,5	0,22		
9840	Stolphål						
9850	Stolphål						Hus 10
9859	Stolphål						
9870	Stolphål						
9880	Stolphål		0,37	0,24	0,27		
9893	Stolphål						Hus 10
9901	Stolphål		0,55	0,4	0,32		
9913	Stolphål		0,37	0,32	0,22		Hus 10
9924	Stolphål		0,26	0,24	0,16		Hus 10
9934	Stolphål		0,32	0,3	0,15		Hus 10
9947	Stolphål						Hus 10
9958	Stolphål						
9968	Stolphål						
9977	Stolphål						
9989	Stolphål						
10027	Stolphål		0,45	0,4	0,2		
10038	Stolphål						
10049	Stolphål						
10058	Stolphål						
10068	Stolphål						
10079	Stolphål						
10092	Stolphål						
10103	Stolphål						
10113	Stolphål						
10125	Stolphål						
10136	Stolphål						
10147	Stolphål						
10157	Stolphål						
10168	Stolphål						
10179	Stolphål						
10190	Stolphål						
10200	Stolphål		0,28	0,26	0,18		

Anläggningsnummer	Anläggningsstyp	Undertyp	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Stenskoning	Kontext
10210	Stolphål		0,18	0,18	0,15		
10219	Ränna		1,4	0,3	0,15		
10241	Ränna						
10264	Stolphål						
10274	Stolphål	Takbärande	0,28	0,24	0,2		Hus 5
10284	Stolphål						
10296	Stolphål						
10306	Stolphål						
10315	Stolphål						Hus 5
10325	Stolphål		0,3	0,3	0,17	Ja	Grop-hus 1
10339	Stolphål		0,34	0,3	0,23	Ja	Grop-hus 1
10347	Stolphål						
10357	Stolphål						
10365	Stolphål						
10379	Stolphål						
10388	Stolphål						
10398	Stolphål						
10412	Stolphål						
10430	Stolphål						
10447	Ränna						
10465	Stolphål						
10476	Stolphål						
10486	Stolphål						
10495	Stolphål		0,35	0,24	0,14		
10505	Stolphål						
10517	Stolphål						
10529	Stolphål						
10540	Stolphål		0,64	0,46	0,18		
10551	Stolphål						
10561	Stolphål						
10572	Stolphål						
10583	Stolphål						
10592	Stolphål						
10600	Stolphål						
10609	Stolphål						
10618	Stolphål						
10627	Grop		2,2		0,35		
10646	Stolphål						
10657	Grop		1,3		0,19		
10673	Stolphål						
10685	Stolphål						
10698	Stolphål						Hus 10
10706	Stolphål						Hus 10

Anläggningsnummer	Anläggningstyp	Undertyp	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Stenskoning	Kontext
10719	Stolphål		0,3	0,24	0,1		Hus 10
10729	Stolphål		0,27	0,22	0,13		Hus 10
10740	Stolphål		0,3	0,26	0,07		
10752	Stolphål						Hus 10
10760	Stolphål		0,27	0,24	0,1		
10771	Stolphål		0,34	0,3	0,08		
10784	Stolphål		0,25	0,25	0,09		Hus 10
10796	Stolphål		0,25	0,25	0,1		Hus 10
10809	Stolphål		0,27	0,22	0,12		
10821	Stolphål						
10833	Stolphål						
10844	Stolphål						
10854	Stolphål		0,45	0,3	0,13		
10868	Stolphål						
10879	Stolphål	Takbärande	0,52	0,4	0,37		Hus 10
10895	Stolphål		0,24	0,24	0,09		Hus 10
10906	Stolphål						
10917	Stolphål		0,73	0,58	0,32		
10933	Stolphål		0,24	0,24	0,12		Hus 10
10945	Stolphål	Takbärande	0,65	0,4	0,41		Hus 10
10960	Stolphål						
10971	Grop		1,2		0,21		
10988	Ränna						
11004	Stolphål						
11015	Stolphål						
11056	Härd						
11071	Härd						
11087	Härd		0,95		0,3		
11104	Stolphål						
11112	Stolphål						
11123	Stolphål						
11134	Stolphål						
11150	Grop						
11171	Stolphål						
11181	Stolphål						
11192	Stolphål						
11202	Stolphål						
11214	Stolphål						
11224	Stolphål						
11233	Härd		0,7		0,15		
11247	Härd						
11262	Stolphål						

Anläggningsnummer	Anläggningstyp	Undertyp	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Stenskoning	Kontext
11273	Stolphål						
11283	Stolphål						
11295	Stolphål						
11306	Stolphål						
11315	Stolphål						
11326	Stolphål						
11336	Stolphål						
11344	Stolphål						
11352	Stolphål						
11362	Stolphål						
11375	Stolphål						
11386	Stolphål						
11397	Stolphål						
11407	Stolphål						
11417	Stolphål						
11427	Stolphål						
11435	Stolphål						
11445	Stolphål						
11456	Stolphål						
11464	Stolphål						
11477	Stolphål						
11489	Stolphål						
11500	Stolphål						
11508	Stolphål						
11518	Stolphål						
11529	Stolphål						
11539	Stolphål						
11552	Stolphål						
11562	Stolphål						
11578	Stolphål						
11590	Stolphål		0,4	0,24	0,22		
11601	Stolphål						
11613	Stolphål						
11624	Stolphål						
11636	Stolphål						
11644	Stolphål						
11654	Stolphål						
11666	Stolphål						
11674	Stolphål						
11687	Stolphål						
11697	Stolphål						
11708	Stolphål						
11721	Stolphål						
11731	Stolphål						
11740	Stolphål						
11752	Stolphål						
11762	Stolphål						

Anläggningsnummer	Anläggningstyp	Undertyp	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Stenskoning	Kontext
11770	Stolphål						
11779	Stolphål						
11789	Stolphål						
11797	Stolphål						
11810	Stolphål						
11819	Stolphål						
11830	Stolphål						
11843	Stolphål						
11854	Stolphål						
11865	Stolphål						
11874	Stolphål						
11884	Stolphål						
11896	Stolphål						
11907	Hålväg		28	2,5	0,4		
12052	Stolphål						
12061	Stolphål						
12076	Stolphål						
12085	Stolphål						
12097	Stolphål						
12108	Stolphål						
12121	Stolphål						
12132	Stolphål						
12143	Stolphål						
12155	Stolphål						
12164	Stolphål						
12175	Stolphål						
12186	Stolphål						
12197	Stolphål						
12206	Stolphål						
12218	Stolphål						
12230	Stolphål						
12241	Stolphål						
12252	Stolphål						
12261	Stolphål						
12272	Stolphål						
12282	Stolphål						
12291	Stolphål						
12302	Stolphål						
12312	Stolphål						
12321	Stolphål						
12332	Stolphål						
12345	Stolphål						
12356	Stolphål						
12367	Grop		1,5		0,32		
12388	Grop		3,25		0,18		
12411	Stolphål						
12421	Stolphål						

Anläggningsnummer	Anläggningstyp	Undertyp	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Stenskoning	Kontext
12435	Stolphål						
12444	Stolphål						
12454	Stolphål						
12463	Stolphål						
12478	Stolphål						
12489	Stolphål						
12499	Stolphål						
12508	Stolphål						
12517	Stolphål						
12526	Stolphål						
12534	Stolphål						
12544	Stolphål						
12556	Stolphål						
12566	Stolphål						
12575	Stolphål						
12585	Stolphål						
12595	Stolphål						
12605	Stolphål						
12614	Stolphål						
12624	Stolphål						
12634	Stolphål						
12644	Stolphål						
12655	Stolphål						
12667	Stolphål						
12677	Stolphål						
12687	Stolphål						
12696	Stolphål						
12705	Stolphål						
12715	Stolphål		0,42	0,3	0,26		
12727	Stolphål						
12739	Stolphål						
12748	Stolphål						
12758	Stolphål						
12768	Stolphål						
12778	Stolphål						
12788	Stolphål						
12799	Stolphål						
12809	Stolphål						
12823	Stolphål						
12833	Stolphål						
12843	Stolphål						
12853	Stolphål						
12863	Stolphål						
12874	Stolphål						
12885	Stolphål						
12894	Stolphål						
12904	Stolphål						

Anläggningsnummer	Anläggningstyp	Undertyp	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Stenskoning	Kontext
12914	Stolphål						
12924	Stolphål						
12935	Stolphål						
12945	Stolphål						
12955	Stolphål						
12964	Stolphål						
12976	Stolphål						
12987	Stolphål						
12997	Stolphål						
13009	Stolphål						
13020	Stolphål						
13029	Stolphål						
13041	Stolphål						
13052	Stolphål						
13062	Stolphål						
13074	Stolphål						
13084	Stolphål						
13095	Stolphål						
13103	Stolphål						
13116	Stolphål						
13127	Stolphål						
13137	Stolphål						
13147	Stolphål						
13157	Stolphål		0,28	0,25	0,1		
13170	Stolphål						
13219	Ränna						
13235	Stolphål						
13245	Stolphål						
13262	Stolphål		0,24	0,24	0,16		
13273	Stolphål		0,3	0,3	0,13		
13283	Stolphål		0,26	0,26	0,26		
13292	Stolphål		0,2	0,2	0,08		
13303	Stolphål						
13312	Stolphål						
13323	Stolphål						
13332	Stolphål						
13341	Stolphål						
13353	Stolphål						
13363	Stolphål						
13372	Stolphål						
13382	Stolphål		0,28	0,22	0,08		
13392	Stolphål						
13402	Stolphål						
13416	Stolphål						
13425	Stolphål						
13434	Stolphål						

Anläggningsnummer	Anläggningstyp	Undertyp	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Stenskoning	Kontext
13445	Stolphål		0,26	0,24	0,12		Grop- hus 2
13456	Stolphål						
13465	Stolphål						
13477	Stolphål						
13489	Grop						
13506	Grop		2		0,12		
13524	Stolphål						
13533	Stolphål						
13543	Stolphål						
13554	Stolphål						
13562	Stolphål						
13571	Stolphål						
13581	Stolphål						
13590	Stolphål						
13602	Stolphål						
13612	Stolphål						
13624	Stolphål						
13635	Stolphål						
13648	Stolphål						
13661	Stolphål						
13675	Grop						
13690	Stolphål						
13704	Stolphål						
13714	Stolphål						
13724	Stolphål						
13735	Stolphål						
13747	Stolphål						
13758	Stolphål						
13767	Stolphål						
13779	Stolphål						
13792	Stolphål						
13806	Stolphål						
13814	Stolphål						Hus 2
13823	Stolphål						
13832	Stolphål						
13841	Stolphål		0,28	0,28	0,23		
13862	Stolphål		0,25	0,25	0,15		
13873	Stolphål						
13884	Stolphål		0,28	0,28	0,17		
13895	Stolphål		0,28	0,28	0,15		
13905	Stolphål		0,26	0,26	0,15		
13914	Stolphål						
13924	Stolphål						
13934	Stolphål		0,33	0,28	0,27		
13945	Stolphål						
13957	Stolphål						

Anläggningsnummer	Anläggnings­typ	Undertyp	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Stens­koning	Kontext
13967	Stolphål						
13977	Stolphål						
13987	Stolphål						
13997	Stolphål						
14007	Stolphål						
14020	Stolphål						
14030	Stolphål						
14040	Stolphål						
14050	Härd						
14070	Stolphål						
14082	Stolphål						
14093	Stolphål						
14104	Stolphål						
14116	Grop		1		0,24		
14130	Stolphål						
14143	Stolphål						Hus 10
14151	Stolphål						Hus 10
14163	Stolphål						Hus 10
14175	Stolphål						
14185	Stolphål						
14194	Stolphål						
14203	Stolphål						
14212	Stolphål						
14224	Stolphål						
14234	Stolphål						
14244	Härd		1,5		0,44		
14261	Stolphål						
14270	Stolphål						
14280	Stolphål						
14292	Stolphål						
14304	Stolphål						
14314	Stolphål						
14323	Stolphål						
14335	Stolphål						
14345	Stolphål						
14355	Stolphål						
14366	Stolphål						
14376	Stolphål						
14388	Stolphål						
14397	Stolphål						
14406	Stolphål						
14415	Stolphål						
14424	Stolphål						
14434	Stolphål						
14443	Stolphål						

Anläggningsnummer	Anläggnings­typ	Undertyp	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Stens­koning	Kontext
14453	Stolphål						
14463	Stolphål						
14473	Stolphål						
14483	Stolphål						
14493	Stolphål		0,44	0,44	0,26		
14505	Stolphål						
14515	Stolphål						
14525	Stolphål						
14535	Stolphål						
14546	Stolphål						
14555	Stolphål						
14564	Stolphål						
14576	Stolphål						
14586	Stolphål						
14596	Stolphål						
14608	Stolphål						
14618	Stolphål						
14628	Stolphål						
14637	Stolphål						
14651	Stolphål						
14661	Stolphål						
14671	Stolphål						
14679	Stolphål						
14689	Stolphål						
14698	Stolphål						
14708	Stolphål						
14720	Stolphål						
14731	Stolphål						
14741	Stolphål						
14751	Stolphål						
14764	Stolphål						
14776	Stolphål						
14792	Stolphål						
14802	Stolphål						
14813	Grop						
14830	Stolphål						
14843	Stolphål						
14856	Stolphål						
14870	Stolphål						
14883	Stolphål						
14892	Stolphål						
14903	Stolphål						
14914	Stolphål						
14926	Stolphål						
14940	Härd						
14953	Stolphål						
14964	Stolphål						

Anläggningsnummer	Anläggningstyp	Undertyp	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Stenskoning	Kontext
14974	Stolphål						
14983	Stolphål						
14993	Stolphål		0,15	0,15	0,09		
15002	Stolphål		0,12	0,12	0,1		
15011	Stolphål						
15020	Stolphål		0,42	0,27	0,34		
15032	Grop		3,1		0,22		
15065	Ränna						
15089	Stolphål						
15101	Stolphål	Vägg	0,27	0,27	0,14		
15113	Stolphål						
15239	Stolphål		0,32	0,22	0,25		Grop-hus 2
15249	Stolphål						Grop-hus 2
15259	Stolphål						Grop-hus 2
15269	Stolphål						Grop-hus 2
15278	Stolphål						Grop-hus 2
15299	Stolphål		0,3	0,2	0,13		Grop-hus 2
15309	Stolphål	Takbärande	0,33	0,3	0,21		Grop-hus 2
15319	Stolphål		0,3	0,26	0,17		Grop-hus 2
15334	Stolphål						
15343	Stolphål		0,32	0,3	0,15		Grop-hus 2
15353	Stolphål						
15364	Stolphål						Grop-hus 2
15374	Stolphål						
15383	Stolphål						Grop-hus 2
15393	Stolphål		0,3	0,24	0,16		Grop-hus 2
15517	Stolphål						
15528	Stolphål						
15538	Stolphål		0,16	0,16	0,07		
15548	Stolphål		0,2	0,2	0,08		
15642	Stolphål		0,37	0,3	0,27	Ja	Grop-hus 2
15656	Stolphål	Takbärande	0,5	0,5	0,45	Ja	Grop-hus 1
15668	Stolphål		0,3	0,25	0,23		Grop-hus 1
15680	Stolphål		0,3	0,3	0,24	Ja	Grop-hus 1
15697	Härd		1		0,06		Grop-hus 2
15733	Stolphål						
15743	Stolphål						

Anläggningsnummer	Anläggningstyp	Undertyp	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Stenskoning	Kontext
15763	Stolphål		0,8	0,5	0,4		
15778	Stolphål		0,6	0,4	0,32		
15795	Lager						11907
15850	Stolphål		0,3		0,36		Grop-hus 1
15860	Lager						
15975	Stolphål						Hus 4
15993	Stolphål		0,24	0,2	0,1		
16014	Stolphål		0,5	0,34	0,17		
16051	Stolphål						
16062	Stolphål						
16079	Stolphål						
16099	Stolphål		0,5	0,5	0,34		13506
16121	Stolphål	Takbärande	0,28	0,2	0,18		Hus 5
16142	Stolphål		0,28	0,2	0,15		
16155	Stolphål		0,32	0,32	0,16		
16170	Stolphål						
16183	Stolphål						
16200	Stolphål						
16216	Stolphål						
16231	Stolphål						
16287	Stolphål		0,22	0,22	0,1		7621
16297	Stolphål		0,33	0,3	0,18		
16317	Stolphål		0,5	0,3	0,13		
16328	Härd		1,7		0,25		
16382	Stolphål						
16392	Stolphål						
16406	Stolphål						
16430	Stolphål						
16441	Stolphål						
16459	Stolphål						
16472	Stolphål						
16483	Stolphål						
16494	Stolphål						
16506	Stolphål						
16523	Pinnhål						
16533	Stolphål		0,5	0,35	0,14		16328
16547	Stolphål						
16558	Stolphål						
16568	Stolphål						
16577	Pinnhål						
16586	Pinnhål						
16596	Pinnhål						
16605	Pinnhål						
16615	Pinnhål						
16624	Pinnhål						
16635	Stolphål						

Anläggningsnummer	Anläggningstyp	Undertyp	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Stenskoning	Kontext
16650	Stolphål						
16662	Stolphål						
16674	Stolphål						
16680	Stolphål						
16694	Stolphål						
16705	Stolphål						
16709	Stolphål		0,2	0,2	0,09		
16724	Stolphål						
16736	Stolphål						
16747	Stolphål						
16764	Stolphål						
16776	Stolphål						
16791	Stolphål						
16806	Stolphål						Hus 9
16818	Stolphål	Vägg	0,23	0,22	0,1		Hus 9
16832	Stolphål						Hus 9
16845	Stolphål						Hus 9
16857	Stolphål						Hus 9
16868	Stolphål						Hus 5
16880	Grop						
16914	Stolphål						
16927	Stolphål						
16938	Stolphål						
16951	Stolphål						
16963	Stolphål						
16975	Stolphål						
16985	Stolphål						
17001	Lager	Od- lingsla- ger					
17034	Stolphål						
17053	Stolphål	Takbä- rande	0,35	0,25	0,2		Hus 6
17068	Stolphål	Takbä- rande					Hus 6
17087	Stolphål						Hus 6
17102	Stolphål						Hus 6
17116	Stolphål						Hus 6
17130	Stolphål						Hus 6
17143	Stolphål						Hus 6
17158	Stolphål						Hus 6
17172	Stolphål						Hus 6
17187	Stolphål						Hus 6
17202	Stolphål						Hus 6
17214	Stolphål						Hus 6
17229	Stolphål						Hus 4
17246	Stolphål	Takbä- rande					Hus 6
17287	Stolphål		0,45	0,44	0,22		

Anläggningsnummer	Anläggningstyp	Undertyp	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Stenskoning	Kontext
17300	Stolphål		0,44	0,28	0,22		
17311	Stolphål		0,33	0,3	0,18		
17319	Ränna						Hus 12
17336	Stolphål						Hus 6
17347	Stolphål						Hus 6
17359	Stolphål						
17370	Stolphål						
17387	Stolphål						
17406	Stolphål						
17420	Stolphål						
17435	Stolphål						
17448	Stolphål						
17460	Stolphål						
17471	Stolphål						
17483	Stolphål						
17495	Stolphål	Vägg					Hus 3
17506	Stolphål	Vägg					Hus 3
17518	Stolphål	Vägg					Hus 3
17530	Stolphål	Vägg					Hus 3
17541	Stolphål	Vägg					Hus 3
17552	Stolphål	Vägg					Hus 3
17562	Stolphål	Vägg					Hus 3
17576	Stolphål	Vägg					Hus 3
17590	Stolphål	Vägg					Hus 3
17602	Stolphål						
17612	Stolphål						
17622	Stolphål						
17635	Stolphål						
17646	Stolphål						
17660	Stolphål						
17670	Stolphål						
17681	Stolphål						
17693	Stolphål						
17704	Stolphål						
17713	Stolphål						
17724	Stolphål						
17736	Stolphål						
17749	Stolphål						
17758	Stolphål						
17769	Stolphål						
17782	Stolphål						
17794	Stolphål						
17806	Stolphål						
17816	Stolphål						
17826	Stolphål						
17838	Stolphål						

Anläggningsnummer	Anläggningstyp	Undertyp	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Stenskoning	Kontext
17850	Stolphål						
17862	Stolphål						
17874	Stolphål						
17886	Stolphål						
17898	Stolphål						
17910	Stolphål						
17924	Stolphål						Hus 12
17940	Stolphål						Hus 12
17958	Stolphål	Vägg					Hus 3
17973	Stolphål						
17983	Stolphål						
17994	Stolphål						
18007	Stolphål		0,35	0,35	0,15		
18019	Stolphål		0,58	0,5	0,37		
18031	Stolphål		0,3	0,3	0,18		
18040	Stolphål		0,21	0,21	0,12		
18049	Stolphål		0,6	0,6	0,26		
18062	Stolphål						
18072	Stolphål						
18082	Åderspår						
18087	Åderspår						
18089	Åderspår						
18091	Åderspår						
18093	Åderspår						
18095	Åderspår						
18097	Åderspår						
18099	Åderspår						
18109	Stolphål		0,22	0,22	0,15		
18118	Stolphål		0,21	0,21	0,15		
18140	Stolphål						
18150	Stolphål		0,2	0,2	0,12		
18159	Stolphål		0,24	0,24	0,15		
18168	Stolphål						
18177	Stolphål		0,3	0,26	0,2		
18186	Stolphål		0,24	0,24	0,12		Hus 10
18196	Stolphål						
18205	Stolphål		0,49	0,4	0,35		
18217	Stolphål		0,44	0,4	0,22		
18227	Stolphål						
18235	Stolphål						
18244	Stolphål						
18254	Stolphål						
18263	Stolphål		0,35	0,3	0,21		
18275	Stolphål		0,3	0,24	0,22		
18285	Stolphål	Takbärande	0,65	0,6	0,43		Hus 10

Anläggningsnummer	Anläggningstyp	Undertyp	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Stenskoning	Kontext
18314	Stolphål		0,4	0,27	0,3		
18326	Stolphål						
18373	Stolphål						
18383	Stolphål						
18393	Stolphål						
18402	Stolphål						
18412	Stolphål						
18422	Stolphål						
18431	Stolphål						
18441	Stolphål						
18449	Stolphål						
18459	Stolphål						
18469	Stolphål						
18494	Stolphål						
18507	Stolphål						
18555	Stolphål						
18567	Stolphål						
18577	Stolphål						
18616	Stolphål						
18626	Stolphål						
18673	Stolphål						
18685	Stolphål	Vägg					Hus 3
18697	Ränna						
18716	Stolphål						
18731	Stolphål						
18743	Stolphål						
18754	Stolphål						
18767	Stolphål						
18778	Stolphål						
18789	Stolphål						
18797	Stolphål						
18807	Stolphål						
18817	Stolphål						
18828	Stolphål						
18837	Stolphål						
18855	Stolphål						
18863	Stolphål						
18901	Stolphål	Vägg					Hus 3
18912	Stolphål						
18926	Stolphål						
18942	Stolphål						
19169	Stolphål						
19179	Stolphål	Takbärande	0,64	0,6	0,45	Ja	Hus 10
19193	Stolphål	Ingång	0,32	0,26	0,16		Hus 10
19203	Stolphål	Ingång	0,2	0,2	0,15		Hus 10

Anläggningsnummer	Anläggnings typ	Undertyp	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Stenskon ing	Kontext
19287	Stolphål	Takbärande	0,62		0,36		Hus 11
19307	Grop						
19345	Stolphål						
19357	Stolphål						
19372	Stolphål						
19384	Stolphål						
19395	Stolphål						
19409	Stolphål						
19438	Stolphål						Hus 4
19453	Stolphål						Hus 6
19467	Stolphål		0,54	0,5	0,14		
19482	Stolphål						
19493	Stolphål						
19503	Stolphål						
19516	Stolphål						
19534	Stolphål						
19564	Stolphål						Hus 4

Bilaga 2

Fyndtabell

Slutundersökning Djäknebol 1:1, Enslöv RAÄ 344

Fyndlista upprättad: 2015-12-18

Accessionsnummer: HM 288823: 1-84.

Landskap: Halland

Socken: Enslöv

Fastighet: Djäknebol 1:1

Period: Mellersta bronsålder, yngre förromersk järnålder, yngre romersk järnålder, yngre vendeltid och vikingatid.

Undersökningsår: 2015

Fyndnummer	Material	Sakord	Vikt (G)	Antal	Anmärkning	Arkeologiskt objekt	Grävenhet	Fyndenhet
1	Keramik		48	10	Botten	1914		1924
2	Keramik		50	12	Botten	1914		18961
3	Keramik		18	4	Buk	3911		14882
4	Keramik		5	2	Buk	3911		16134
5	Keramik		7	1		3911		15992
6	Keramik		4	1	Buk	3911		16133
7	Keramik		4	1	Mynning	3911		15991
8	Keramik		202	29	Mynning	3911		16134
9	Keramik		259	45	Buk	3911		15973
10	Bränd lera	Vävttyngd	15	1		2378		2388
11	Bränd lera	Vävttyngd	16	1		2378		13689
12	Keramik		2	1	Buk	10000	15590	15635
13	Keramik		7	2	Buk	10000		15720
14	Keramik		7	2	Buk	5025		15757
15	Keramik		5	1	Buk	4963		15583
16	Bränd lera	Vävttyngd	6	1		15778		15794
17	Bränd lera	Vävttyngd	151	37		2378		2388
18	Bränd lera		1	1		12155		15761
19	Bränd lera	Vävttyngd	8	1		10000	15590	15612
20	Bränd lera	Vävttyngd	60	14		5380		15696

Fyndnummer	Material	Sakord	Vikt (g)	Antal	Anmärkning	Arkeologiskt objekt	Grävenhet	Fyndenhet
21	Bränd lera	Vävttyngd	170	25		5380		15588
22	Bränd lera	Vävttyngd	33	1		10000		15717
23	Ben		17	90		10000		15631
24	Ben		4	3		15032		16119
25	Ben		1	1	Käkben?	1393		19242
26	Ben		1	1		1393		15753
27	Ben		1	1		12388		16137
28	Ben		1	3		5025		15756
29	Ben		1	1		4898		15585
30	Flinta		1	2		4898		15585
31	Ben		1	1		15101		15587
32	Ben		1	2		5380		15637
33	Ben		1	2		5380		15719
34	Ben		4	2		13506		15762
35	Ben		6	23		10000		15694
36	Ben		5	3		4963		15583
37	Ben		1	3		10113		15760
38	Ben		1	1	Fingerled/svanskota?	15697		15732
39	Ben		1	1		1608		17281
40	Ben		1	1		4898		15586
41	Ben		3	2	Tand. Samma tand	5380		15638
42	Ben		1	11		5380		15636
43	Ben		1	15	2 st tänder	5380		15125
44	Ben		8	27		10000		15667
45	Ben		1	1	Hundtand?	5025		15758
46	Ben		1	1		15778		15793
47	Ben		4	7	Käke?	5025		15759
48	Ben		4	22		10000	15558	15582
49	Ben		18	58		10000		15640
50	Ben		1	2		10627		100051
51	Kvarts	Avslag/avfall	85	7		10000	15558	15613
52	Kvarts		336	1		10000		15695
53	Kvarts		3	1		15993		16026
54	Bergart		71	1		13506		16028
55	Keramik		46	8	Botten	10627		17000
56	Keramik		17	1	Buk	8898		15088
57	Flinta	Avslag/avfall	10	2		10627		17027
58	Flinta	Spån	1	1	Arbetsretusch	13506		16027
59	Flinta	Avslag/avfall	2	2	1 bränd 1 obränd	10000	15571	15589
60	Flinta	Avslag/avfall	1	1		10000	15590	15634

Fyndnummer	Material	Sakord	Vikt (G)	Antal	Anmärkning	Arkeologiskt objekt	Grävenhet	Fyndenhet
61	Flinta		1	1		5380		15124
62	Flinta	Avslag	1	1		12388		16139
63	Flinta	Spån	3	1	Spånknivliknande fragment	11283		11294
64	Flinta	Avslag	2	1				18101
65	Flinta	Avslag	1	1		19179		16249
66	Sandsten	Bryne	4	1		5380		15718
67	Kvarts	Avslag/avfall	1	1		10000		15641
68	Keramik		943	152	Mynning, buk	10627		16719
69	Järn	Kniv	17	1		13635		13647
70	Metall	Blyplomb	7	1				259
71	Brons		7	1				202
72	Järn		7	1		15065		15084
73	Järn	Kniv	10	2		10000		15063
74	Järn	Spik	6	1		11907		15085
75	Järn	Remsölja	2	1		15993		16004
76	Brons	Sölja	3	1				203
77	Brons	Hänge	4	1		11907		15086
78	Brons	Föremål	0	1	Liten bronsring			260
79	Järn	Spik	4	1		11907		15087
80	Ädelmetall	Mynt	1	1	Böjd			200
81	Järn	Föremål	1	1		11907		15064
82	Ädelmetall	Mynt	2	1				258
83	Kvarts	Avslag/avfall	12	1		10627		16723
84	Bergart		483	1	Metallhaltig malm?	11087		19265

Bilaga 3

Metalldetekteringsrapport

Jonas Paulsson

Metalldetektering i samband med arkeologisk slutundersökning inom fornlämningen RAÄ Enslöv 344, på fastigheten Djäknebol 1:1, Enslöv socken, Halmstad kommun, Halland.

Metalldetektor som användes: Modell: C-Scope CS-1220-XDP. En mycket känslig metalldetektor som med mätar- och ljudsignal registrerar magnetiska olikheter i undergrunden ner till ett största djup av cirka 35 cm.

Undersökningen:

Arbetsmetod och utförande:

Metalldetekteringen utfördes i flera steg -

Först avsöktes ploglagret inom större delen av undersökningsområdet (förutom närmst landsvägen i söder) systematiskt en gång från ytan. Ploglagret undersöktes även genom att dumphögarna från schaktningen gicks över med detektor. Vid denna undersökning negligerades generellt utslag från järnföremål medan alla andra kontrollerades.

Metallföremål som med säkerhet kunde tillföras tiden före 1850 eller med osäkerhet kunde dateras i fält togs upp och mättes in med totalstation. Metallföremål som med säkerhet kunde bestämmas till senare tid (d.v.s. efter 1850) tillvaratogs inte.

Därefter metalldetekterades de anläggningar och lager som hade tagits fram vid de arkeologiska sökschaktningarna. Här beaktades alla typer av metallutslag.

Detekteringssituationen: (fysiska faktorer som påverkar detekteringsresultatet) –

På undersökningsytan fanns vegetation från träda som kördes ner av grävmaskin.

Ploglagret innehöll en del magnetisk småsten och grus som delvis påverkade metalldetektorn negativt. Vid undersökningen av de framtagna anläggningarna stördes detektorn ännu mer av magnetisk sten/grus samt skörbränd sten. Följderna blev både ett försämrat sökdjup och en reducerad möjlighet att nå mindre fragment av metallföremål. Hela undersökningen utfördes vid meteorologiskt gynnsamma förhållanden.

Jonas Paulsson, Kula HB

Arkeolog och metalldetekteringsspecialist.

Bilaga 4

^{14}C -datering

Göran Possnert, Ångströmlaboratoriet

UPPSALA
UNIVERSITET

Angströmlaboratoriet
Tandemlaboratoriet

Göran Possnert

Besöksadress:
Angströmlaboratoriet
Lägerhyddsvägen 1
Rum 4143

Postadress:
Box 529
751 20 Uppsala

Telefon:
018 – 471 30 59

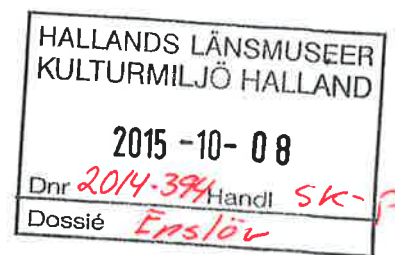
Telefax:
018 – 55 57 36

Hemsida:
<http://www.angstrom.uu.se>

E-post:
Goran.Possnert@Angstrom.uu.se

Uppsala 2015-10-02

Simon Karlsson
Kulturmiljö Halland
Bastionsgatan 3
302 43 HALMSTAD

**Resultat av ^{14}C datering av träkol och makrofossiler från Åled Djälnebol,
Enslöv socken, Halland.**

Förbehandling av träkol och liknande material:

1. Synliga rottrådar borttages.
2. 1 % HCl tillsätts (8-10 timmar, under kokpunkten) (karbonat bort).
3. 1 % NaOH tillsätts (8-10 timmar, under kokpunkten). Löslig fraktion fälls genom tillsättning av konc. HCl. Fällningen som till största delen består av humusmaterial, tvättas, torkas och benämns fraktion SOL. Olöslig del, som benämns INS, består främst av det ursprungliga organiska materialet. Denna fraktion ger därför den mest relevanta åldern. Fraktionen SOL däremot ger information om eventuella föroreningars inverkan.

Före acceleratorbestämningen av ^{14}C -innehållet förbränns det tvättade och intorkade materialet, surgjort till pH 4, till CO_2 -gas, som i sin tur konverteras till fast grafit genom en Fe-katalytisk reaktion. I den aktuella undersökningen har fraktionen INS daterats.

Förbehandling av makrofossiler:

1. 1 % HCl tillsätts (10 timmar, under kokpunkten) (karbonat bort).
2. 0.5 % NaOH tillsätts (1 timme 60°C). Löslig fraktion fälls genom tillsättning av konc. HCl. Fällningen som till största delen består av humusmaterial, tvättas, torkas och benämns fraktion SOL. Olöslig del, som benämns INS, består främst av det ursprungliga organiska materialet. Denna fraktion ger därför den mest relevanta åldern. Fraktionen SOL däremot ger information om eventuella föroreningars inverkan.

Före acceleratorbestämningen av ^{14}C -innehållet förbränns det intorkade materialet, surgjort till pH 4, till CO_2 -gas, som i sin tur konverteras till fast grafit genom en Fe-katalytiskreaktion. I den aktuella undersökningen har fraktionen INS daterats.

RESULTAT

Labnummer	Prov	$\delta^{13}\text{C}\text{‰ VPDB}$	^{14}C age BP
Ua-51446	PK15584	-25,4	1 295 $\pm$ 30
Ua-51447	PK15721	-28,0	1 131 $\pm$ 30
Ua-51448	PK17283	-26,2	1 147 $\pm$ 31
Ua-51449	PK18105	-28,8	1 053 $\pm$ 31
Ua-51450	PK18323	-28,8	1 189 $\pm$ 31
Ua-51451	PK19235	-26,6	1 732 $\pm$ 32

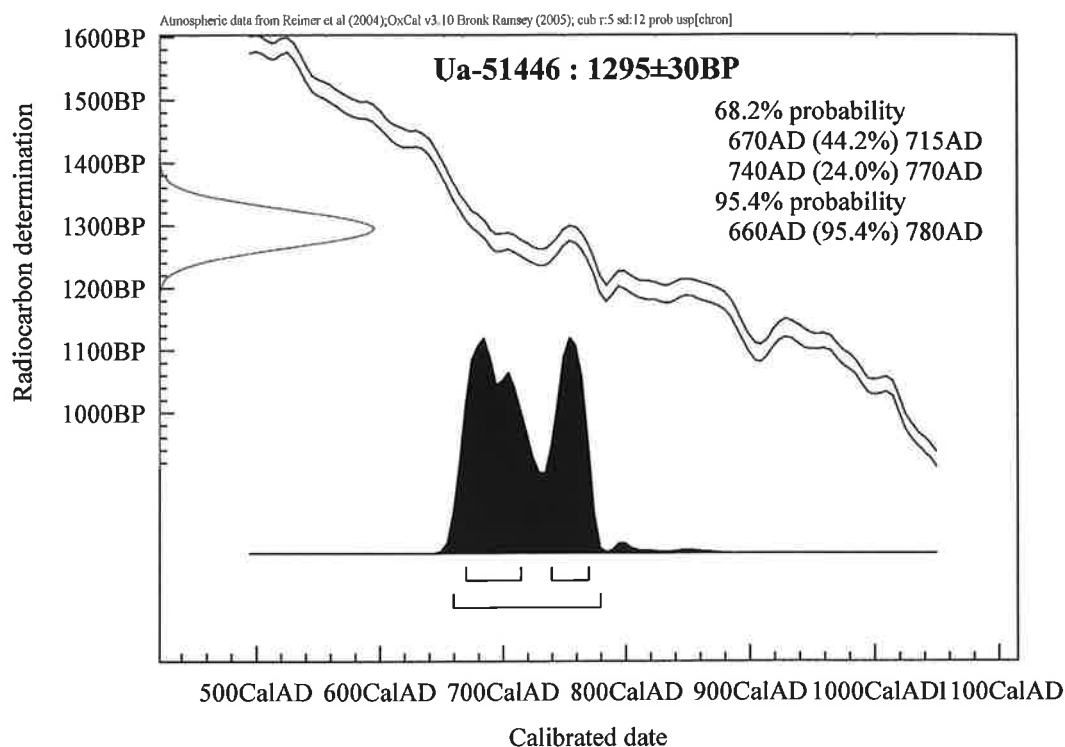
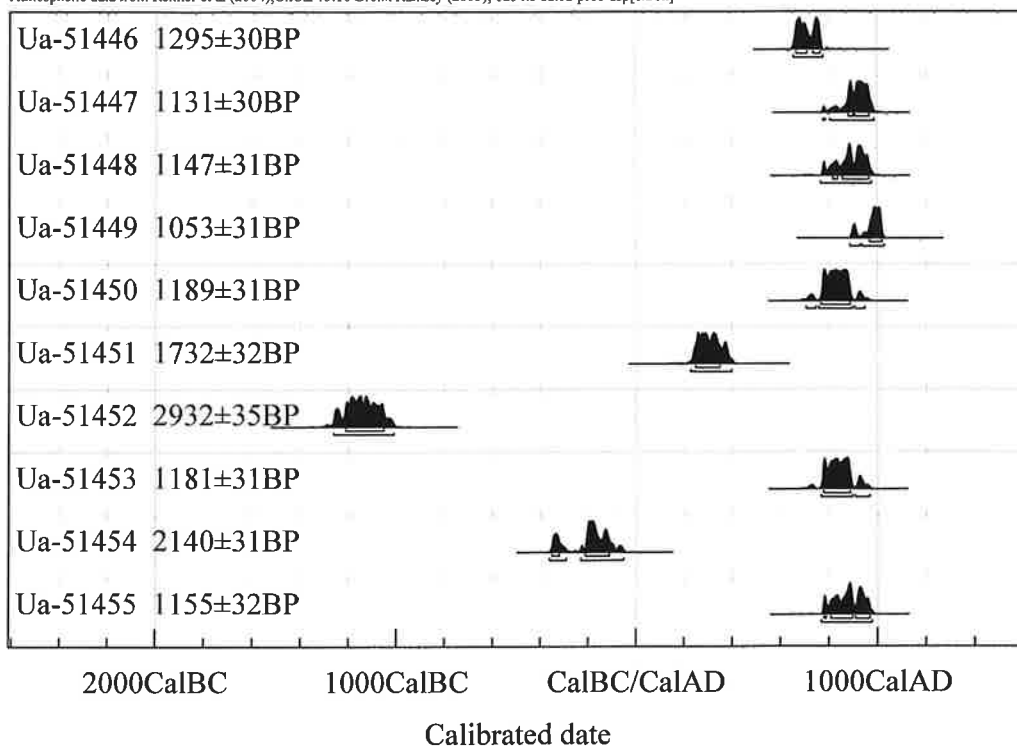
Ua-51452	PK19237	-28,5	2 932 ± 35
Ua-51453	PK19246	-28,2	1 181 ± 31
Ua-51454	PK100070	-26,6	2 140 ± 31
Ua-51455	RAÄ344 PK100001/5380	-23,0	1 155 ± 32

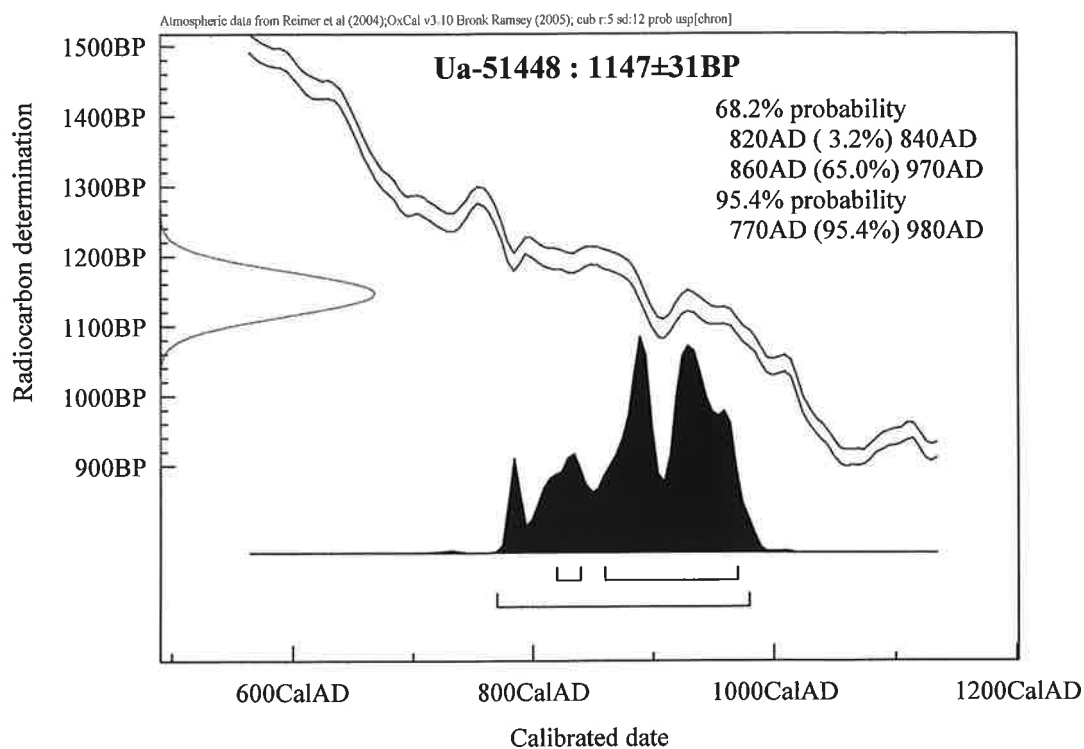
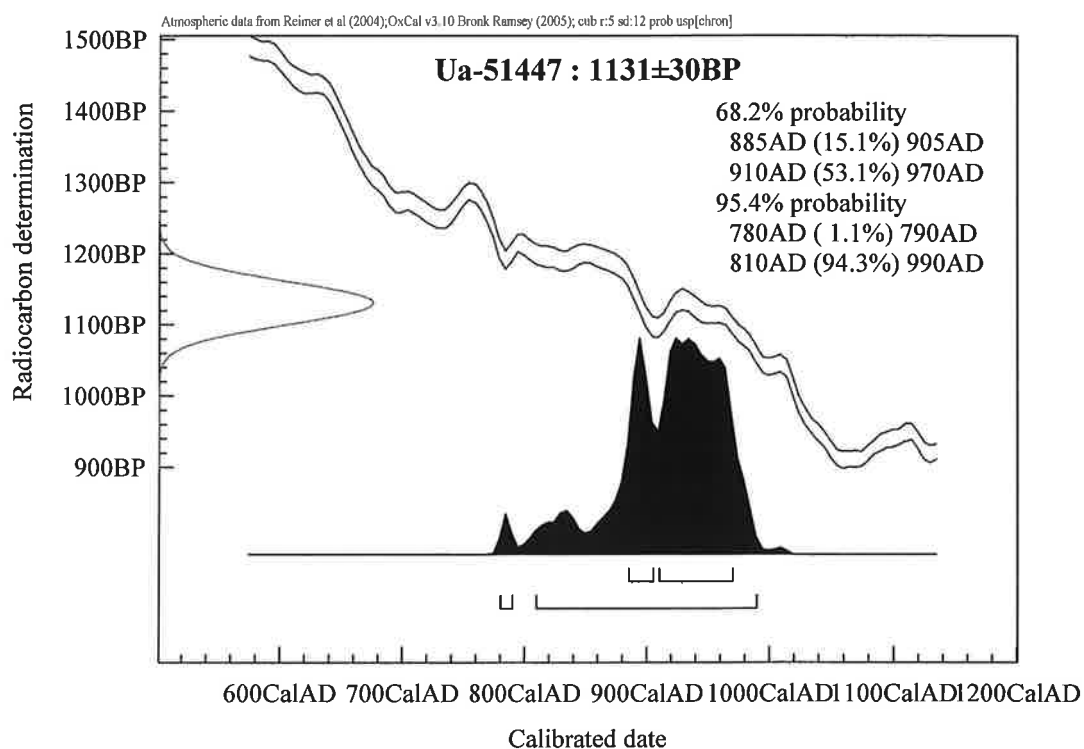
Med vänlig hälsning

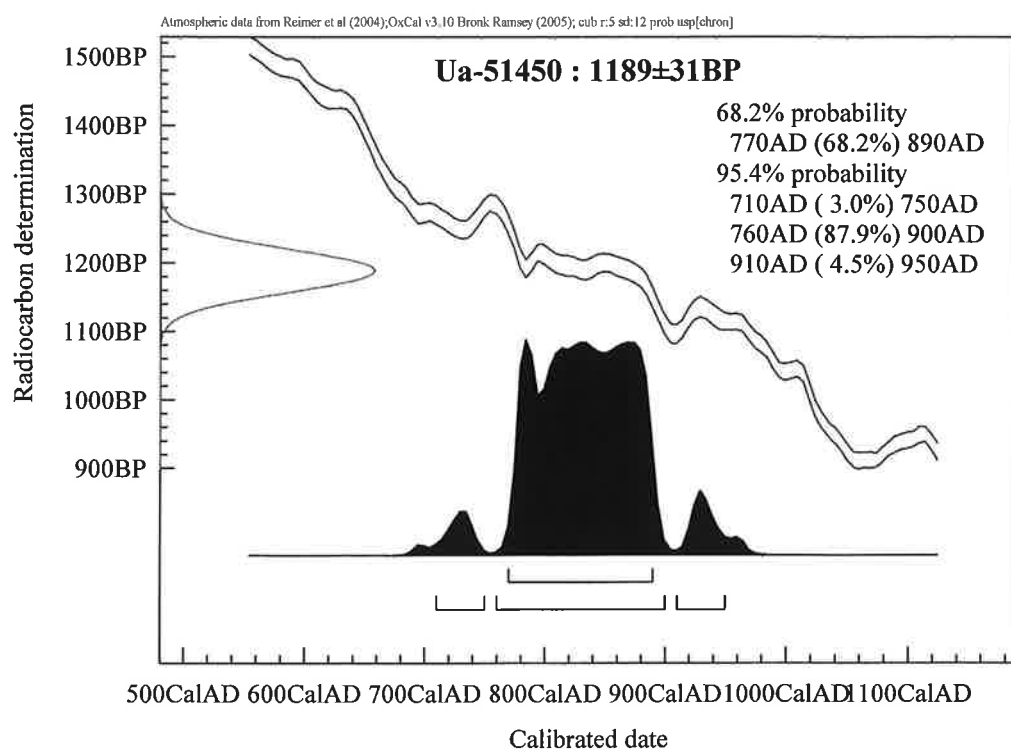
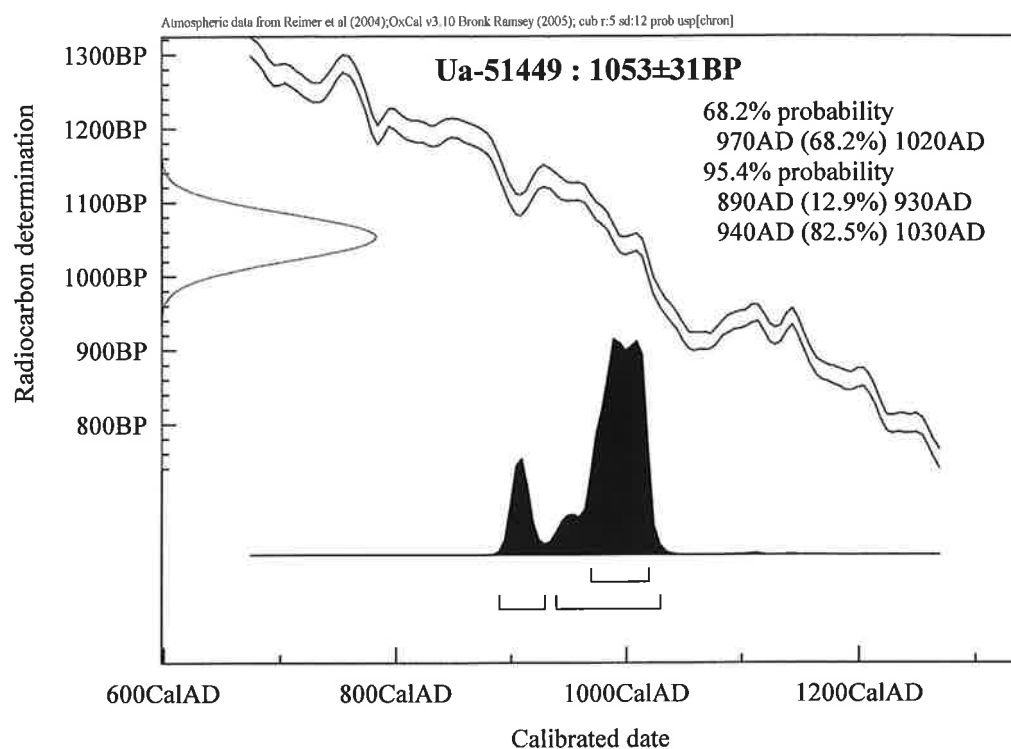

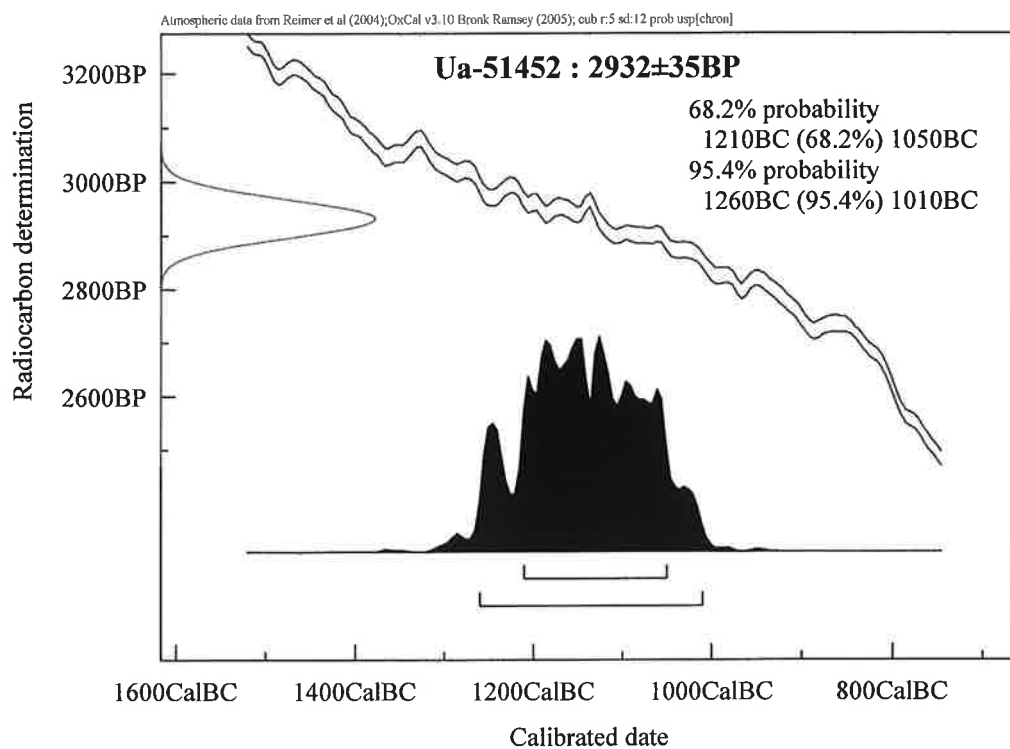
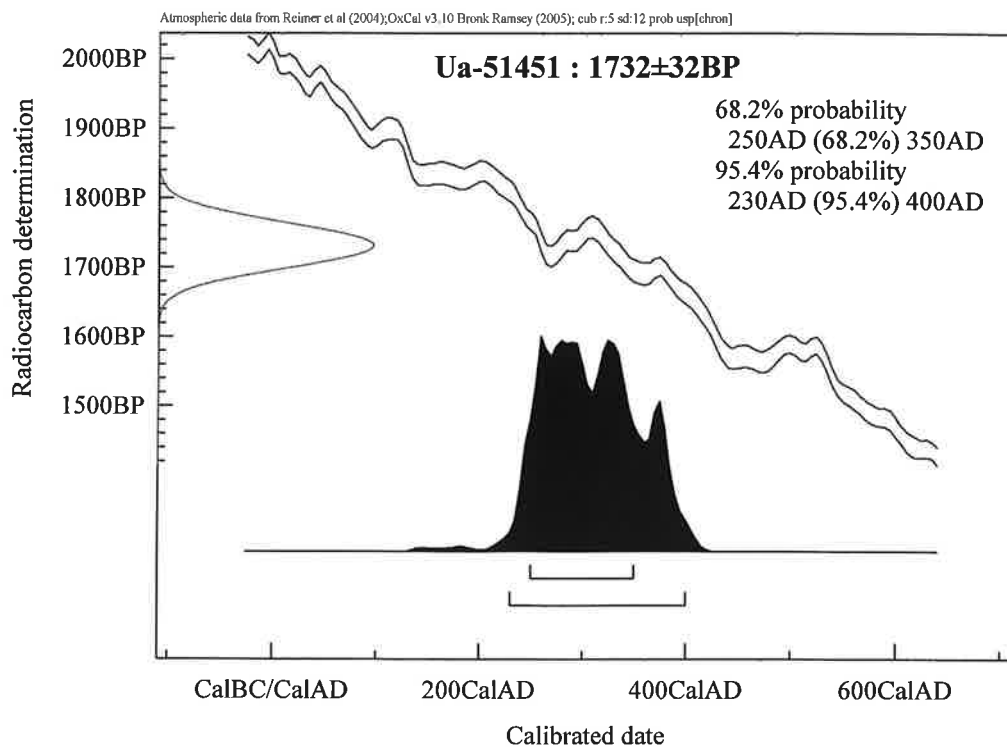
Göran Possnert/ Elisabet Pettersson

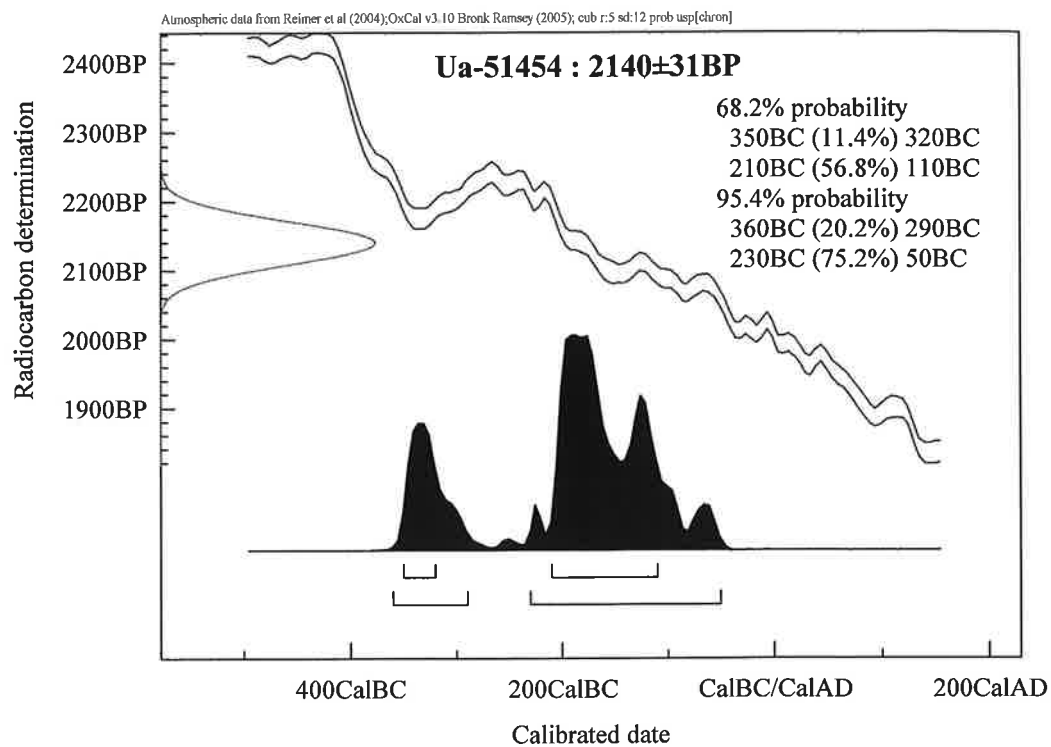
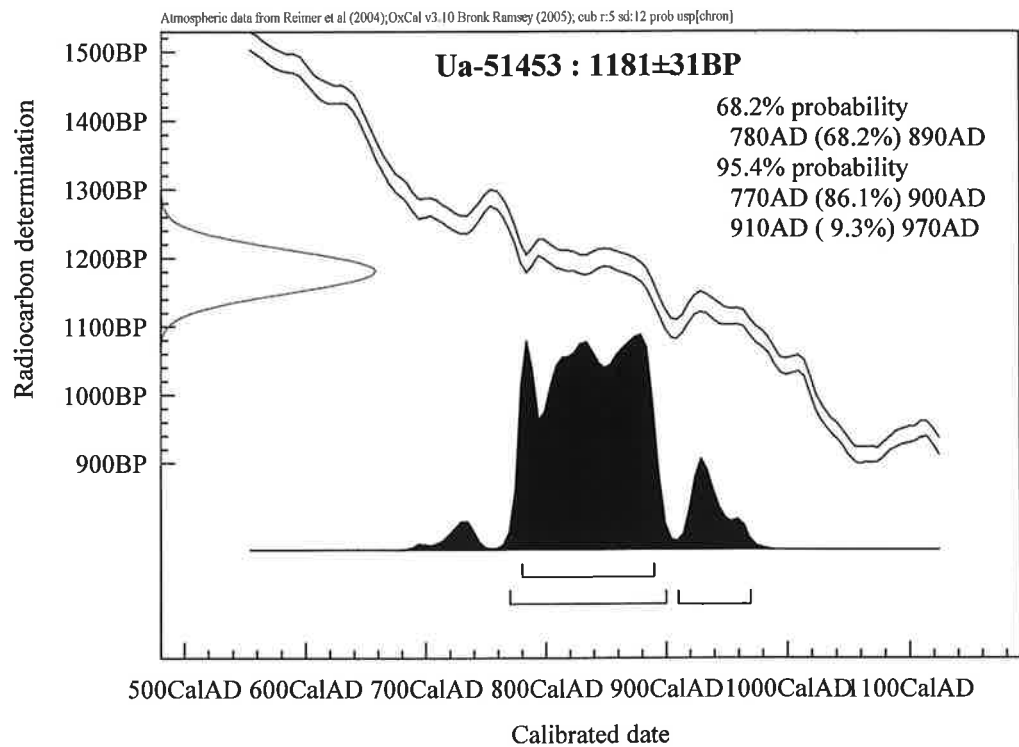
Atmospheric data from Reimer et al (2004);OxCal v3.10 Bronk Ramsey (2005); cub r:5 sd:12 prob usp[chron]

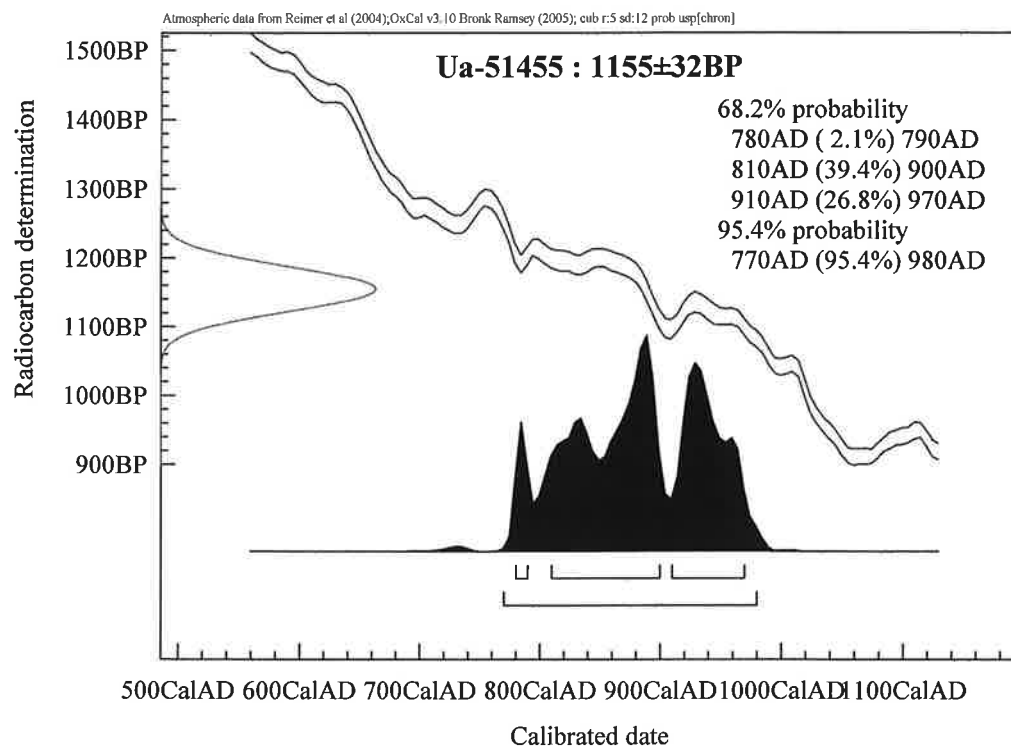

Bilaga 5

Osteologisk rapport

Emma Maltin, Bohusläns museum

OSTEOLOGISK RAPPORT, RAÄ 344 Enslöv

Åled Djäknebol,
RAÄ 344 Enslöv

2015-06-10
Emma Maltin

Inledning

Benmaterialet tillvaratogs vid en arkeologisk undersökning av en boplats daterad till yngre järnålder, ca 500-900 AD.

De tillvaratagna benen var samtliga, med endast ett par undantag, brända och vägde totalt 57,3 g.

Metod

Benmaterialet var dåligt bevarat och fragmenteringsgraden var hög. Endast ett fåtal fragment gick att bestämma till art och element morfologiskt. Övriga benfragment var så små att de inte gick att hänföra till specifika element. Dessa fragment har endast bedömts för att om möjligt skilja mellan ben från människa och andra däggdjur.

För att skilja mellan ben från människa och djur har en bedömning gjorts av fragment från rörben, då dessa uppvisar vissa typiska skillnader. Rörbenets yttre yta är ofta "strimmig" eller "fibrig" på ett karaktäristiskt sätt på människoben, medan djurben är slätare. Även insidan av rörbenet, mörghålan, skiljer sig åt. Människoben har oftast en ojämn mörghåla, med många lister, medan djurbenen generellt är slätare. Det finns dock undantag från denna regel. Mer säker kan man vara om man bryter rörbensfragment på tvären och studerar benets mikrostruktur i de färskas brottytorna. Vissa typer av ben är uppbyggda av osteoner, i vars mittpunkt det finns så kallade haverska kanaler där det löper blodkärl. Dessa kanaler syns i brända ben som små håligheter. Då det finns en skillnad i frekvens och storlek av haverska kanaler i mänskligt ben och ben från andra däggdjur kan detta ligga som grund för att avgöra om ben kommer från människa. Människoben har fler och grövre kanaler än djurben.

Vid den föreliggande analysen har stereolupp med 6-50x förstoring använts för att studera benets mikrostruktur, och som referens har kremerade ben från olika djur och människa använts. En sammanvägning av de ovan nämnda karaktärerna har om möjligt gjorts för alla fragment, men benets mikrostruktur är den karaktär som vägt tyngst.

Måtten i tabellerna avser fragmentens största mått, och är ämnade att ge en uppfattning om materialets utseende.

Resultat

Fnr 23

Det stora flertalet fragment var mycket små och kunde inte bestämmas närmare än till däggdjur. Tre fragment kom från rörben och här kunde det uteslutas att de kom från människa.

Det fanns ett litet fragment av en tandrot, samt ett fragment från antingen en underkäke eller överkäke med tydliga alveoler. Inget av dess fragment kunde artbestämmas. Det fanns även ett mycket litet fragment av en tandkrona, som skulle kunna komma från svin (*Sus scrofa*), men fragmentet var så litet att bedömning är osäker.

Art	Element	Antal frag.	Vikt	Fragmentstorlek
Svin (<i>Sus scrofa</i> / <i>domesticus</i>)?	Tand (<i>Dentes</i>)	1		
Däggdjur	Obestämt, både spongiosa och compacta	Ca 70 (många mycket små)		
Däggdjur	Över- eller underkäke (<i>Maxilla/mandibula</i>)	1		
Däggdjur	Tand (<i>Dentes</i>)	1		
Däggdjur (ej människa)	Rörben (<i>Ossa longa</i>)	3		
Totalt		75	16,1 g	5-30 mm

Tabell 1. Analys av benmaterialet från fnr. 23.

Fnr 24

Kunde inte bestämmas närmare än till däggdjur.

Art	Element	Antal frag.	Vikt	Fragmentstorlek
Däggdjur	Obestämt	3		
Totalt		3	0,5	6-10 mm

Tabell 2. Analys av benmaterialet från fnr. 24.

Fnr 25

Revbensfragment (?) som inte kunde bestämmas närmare än till däggdjur.

Art	Element	Antal frag.	Vikt	Fragmentstorlek
Däggdjur	Revben (<i>Costa</i>)?	1		
Totalt		1	1,1	20 mm

Tabell 3. Analys av benmaterialet från fnr. 25.

Fnr 26

Ett rörbensfragment från däggdjur, man kan man sannolikt utesluta människa.

Art	Element	Antal frag.	Vikt	Fragmentstorlek
Däggdjur (ej människa)	Rörben (<i>Ossa longa</i>)	1		
Totalt		1	0,4	10 mm

Tabell 4. Analys av benmaterialet från fnr. 26.

Fnr 27

Mycket litet rörbensfragment. Däggdjur, och sannolikt kan människa uteslutas.

Art	Element	Antal frag.	Vikt	Fragmentstorlek
Däggdjur (ej människa)	Rörben (<i>Ossa longa</i>)	1		
Totalt		1	0,3	10 mm

Tabell 5. Analys av benmaterialet från fnr. 27.

Fnr 28

Alla tre benfragmenten var mycket små. Ett kom från däggdjur, två av dem skulle kunna komma från fågel.

Art	Element	Antal frag.	Vikt	Fragmentstorlek
Däggdjur	Obestämt	1		
Fågel?	Obestämt	2		
Totalt		3	0,4	6-15 mm

Tabell 6. Analys av benmaterialet från fnr. 28.

Fnr 29

Kunde inte bestämmas närmare än till däggdjur.

Art	Element	Antal frag.	Vikt	Fragmentstorlek
Däggdjur	Obestämt	1		
Totalt		1	0,9	20 mm

Tabell 7. Analys av benmaterialet från fnr. 29.

Fnr 31

Revbensfragment (?) som inte kunde bestämmas närmare än till däggdjur.

Art	Element	Antal frag.	Vikt	Fragmentstorlek
Däggdjur	Revben (Costa)?	1		
Totalt		1	0,9	20 mm

Tabell 8. Analys av benmaterialet från fnr. 31.

Fnr 32

Kunde inte bestämmas närmare än till däggdjur.

Art	Element	Antal frag.	Vikt	Fragmentstorlek
Däggdjur	Obestämt	2		
Totalt		2	0,9	15 mm

Tabell 9. Analys av benmaterialet från fnr. 32.

Fnr 33

Två mycket små fragment som inte kunde bestämmas närmare än till däggdjur.

Art	Element	Antal frag.	Vikt	Fragmentstorlek
Däggdjur	Obestämt	2		
Totalt		2	0,3	8 mm

Tabell 10. Analys av benmaterialet från fnr. 33.

Fnr 34

Det lite större av fragmenten var ett rörbensfragment, som sannolikt kom från djur (däggdjur), men det gick inte helt att utesluta människa. Resterande tre fragment var mycket små, och kunde inte bestämmas närmare än till däggdjur.

Art	Element	Antal frag.	Vikt	Fragmentstorlek
Däggdjur	Rörben (<i>Ossa longa</i>)	1		
Däggdjur	Obestämt	3		
Totalt		4	1,5	10-24 mm

Tabell 11. Analys av benmaterialet från fnr. 34.

Fnr 35

Många av fragmenten var mycket små och kunde inte bestämmas närmare än till däggdjur. Två av fragmenten var dock lite större och kom från rörben. Då de hade såväl slät in- och utsida som en tät benstruktur med små haverska kanaler gjordes bedömningen att de sannolikt inte kommer från människa, utan från djur (däggdjur).

Art	Element	Antal frag.	Vikt	Fragmentstorlek
Däggdjur (ej människa)	Rörben (<i>Ossa longa</i>)	2		
Däggdjur	Obestämt	Ca 18		
Totalt		20	5,9	8-20 mm

Tabell 12. Analys av benmaterialet från fnr. 35.

Fnr 36

Tre av fragmenten var mycket små och kunde inte bestämmas närmare än till däggdjur. Två av fragmenten var lite större och kom från rörben. Vid bedömningen av det ena fragmentet kunde utifrån benets mikrostruktur människa uteslutas. Det andra rörbensfragmentet kunde inte bestämmas närmare än till däggdjur.

Art	Element	Antal frag.	Vikt	Fragmentstorlek
Däggdjur (ej människa)	Rörben (<i>Ossa longa</i>)	1		
Däggdjur	Rörben (<i>Ossa longa</i>)	1		
Däggdjur	Obestämt	3		
Totalt		5	2,5	7-20 mm

Tabell 13. Analys av benmaterialet från fnr. 36.

Fnr 37

Tre mycket små fragment som inte kunde bestämmas närmare än till däggdjur.

Art	Element	Antal frag.	Vikt	Fragmentstorlek
Däggdjur	Obestämt	3		
Totalt		3	0,2	6 mm

Tabell 14. Analys av benmaterialet från fnr. 37.

Fnr 38

En komplett andra tåled (*phalanx II*) från svin (*Sus scrofa/domesticus*). Tåleden kom från ett färdigvuxet djur.

Art	Element	Antal frag.	Vikt	Fragmentstorlek
Svin (<i>Sus scrofa/domesticus</i>)	Tåled II (<i>Phalanx II</i>)	1		
Totalt		1	1,1	

Tabell 15. Analys av benmaterialet från fnr. 38.

Fnr 39

Ett rörbensfragment. Utifrån bedömning av benets mikrostruktur är det osannolikt att det kommer från människa, men benet kunde inte artbestämmas närmare än däggdjur.

Art	Element	Antal frag.	Vikt	Fragmentstorlek
Däggdjur (ej människa)	Rörben (<i>Ossa longa</i>)	1		
Totalt		1	0,2	7 mm

Tabell 16. Analys av benmaterialet från fnr. 39.

Fnr 40

Kunde inte bestämmas närmare än till däggdjur.

Art	Element	Antal frag.	Vikt	Fragmentstorlek
Däggdjur	Obestämt	1		
Totalt		1	0,2	14 mm

Tabell 17. Analys av benmaterialet från fnr.40.

Fnr 41

En nästan komplett och obränd kindtand från svin (*M3-, dexter, Sus scrofa/domesticus*). Tanden var helt utan spår av slitage och kommer alltså från en ej färdigvuxen individ.

Art	Element	Antal frag.	Vikt	Fragmentstorlek
Svin (<i>Sus scrofa/domesticus</i>)	Kindtand (<i>M3-, dex.</i>)	1		
Totalt		1	2,8	

Tabell 18. Analys av benmaterialet från fnr. 41.

Fnr 42

En mycket fragmenterad tand som inte gick att bestämma till art.

Art	Element	Antal frag.	Vikt	Fragmentstorlek
Däggdjur	Tand (<i>Dentes</i>)	1		
Totalt		1	0,9	

Tabell 19. Analys av benmaterialet från fnr. 42.

Fnr 43

Två mycket små benfragment (ca 7-10 mm stora) som inte kunde bestämmas närmare än till däggdjur. Dessutom en obränd bit av en kindtand från svin (*Sus scrofa/domesticus*).

Art	Element	Antal frag.	Vikt	Fragmentstorlek
Svin (<i>Sus scrofa/domesticus</i>)	Kindtand (<i>Molar</i>)	1		
Däggdjur	Obestämt	2		7-10 mm
Totalt		3	1,4	

Tabell 20. Analys av benmaterialet från fnr. 43.

Fnr 44

De flesta fragmenten var mycket små och kunde inte bestämmas närmare än till däggdjur. Det fanns kompakt ben (compacta) och svampartat ben (spongiosa). Ett lite större rörbensfragment kunde studeras utifrån sin mikrostruktur och människa kunde uteslutas.

Art	Element	Antal frag.	Vikt	Fragmentstorlek
Däggdjur (ej människa)	Rörben (<i>Ossa longa</i>)	1		
Däggdjur	Obestämt	25		
Totalt		26	8,1	7-15 mm

Tabell 21. Analys av benmaterialet från fnr. 44.

Fnr 45

Ett fragment av en kindtand på svin (*Sus scrofa/domesticus*).

Art	Element	Antal frag.	Vikt	Fragmentstorlek
Svin (<i>Sus scrofa/ domesticus</i>)	Kindtand (<i>Molar</i>)	1		
Totalt		1	0,4	

Tabell 22. Analys av benmaterialet från fnr. 45.

Fnr 46

Ett rörbensfragment från däggdjur. Då benstrukturen var mycket tät med små haverska kanaler kunde människa sannolikt uteslutas.

Art	Element	Antal frag.	Vikt	Fragmentstorlek
Däggdjur (ej människa)	Rörben (<i>Ossa longa</i>)	1		
Totalt		1	0,6	11 mm

Tabell 23. Analys av benmaterialet från fnr. 46.

Fnr 47

Fem av fragmenten kunde inte bestämmas närmare än till däggdjur. Ett fragment var en bit av en underkäke(*mandibula*) från svin, förmodligen i området runt andra eller tredje kindtanden. Dessutom fanns ett mycket litet fragment som bedömdes komma från en svintand, men fragmentet var så litet och i så dåligt skick att bedömningen är osäker.

Art	Element	Antal frag.	Vikt	Fragmentstorlek
Svin (<i>Sus scrofa/ domesticus</i>)	Underkäke (<i>Mandibula</i>)	1		
Svin (<i>Sus scrofa/ domesticus</i>)?	Tand (<i>Dentes</i>)	1		
Däggdjur	Obestämt	5		
Totalt		7	4,1	7-30 mm

Tabell 24. Analys av benmaterialet från fnr. 47.

Fnr 48

Alla utom ett av benfragment var mycket små (runt 4 mm stora) och kunde inte bestämmas närmare än till däggdjur. En bit var lite större och kom från ett rörben. Här kunde människa uteslutas utifrån mikrostrukturen i benet.

Art	Element	Antal frag.	Vikt	Fragmentstorlek
Däggdjur (ej människa)	Rörben (<i>Ossa longa</i>)	1		
Däggdjur	Obestämt	20		
Totalt		21	4,3	4-24 mm

Tabell 25. Analys av benmaterialet från fnr. 48.

Fnr 49

De flesta av benfragmenten var mycket små och kunde inte bestämmas närmare än till däggdjur. Ca fyra rörbensfragment kunde dock bedömas utifrån sin mikrostruktur, och människa kunde uteslutas. Ett fragment var en ledända från första tåleden på ett svin (*phalanx I*, *proximal epifys*, *Sus scrofa/domesticus*). Den lösa ledändan visar att benet kommer från ett ej färdigvuxet djur.

Art	Element	Antal frag.	Vikt	Fragmentstorlek
Svin (<i>Sus scrofa/domesticus</i>)	Tåled I (<i>Phalanx I</i>)	1		
Däggdjur (ej människa)	Rörben (<i>Ossa longa</i>)	4		
Däggdjur	Obestämt	35		
Totalt		40	17,3	6-44 mm

Tabell 26. Analys av benmaterialet från fnr. 49.

Fnr 50

Två mycket små benfragment som inte kunde bestämmas närmare än till däggdjur.

Art	Element	Antal frag.	Vikt	Fragmentstorlek
Däggdjur	Obestämt	2		
Totalt		2	0,1	5 mm

Tabell 27. Analys av benmaterialet från fnr. 50.

Sammanfattning

Alla insamlade ben kom från däggdjur, utom två fragment som möjligen kom från fågel. Totalt vägde materialet 57,3 g, och alla utom två benfragment var genombrända och vita. Överlag var benmaterialet dåligt bevarat och mycket fragmenterat. I några fall var det dock möjligt att utesluta att benen kom från människa. Några fragment gick också att bestämma både till element och art. Alla artbestämda ben kom från svin (*Sus scrofa/domesticus*), och det rörde sig om tänder, en bit av en underkäke samt två tåleder.

Bilaga 6

Vedartsanalys

Thomas Bartholin

Wentorf, den 12. juni 2015.

RAÄ344.Enslöv.Karlsson.2015

Simon Karlsson

Kulturmiljö Halland

Bastionsgatan 3

302 43 Halmstad

Vedanatomisk analyse af 12 trækulsprover fra SU RAÄ344, Enslöv sn, Halland.

Dnr.: 2014-394. 2015-05-21.

Prøverne er vasket og tørret. 2 indeholdt intet kul og flere har en meget høj egenalder, som gør en datering usikker.

PK15584, hus 4:

Ca. 10 ml kol.

10 stk. = stickprov, analyseret med følgende resultat:

10 stk. *Quercus sp.*, ek, fra yngre stammer.

C-14-prov: 1 stk. *Quercus sp.*, ek, med ca. 2 årringe, max. 40 årringe fra bark.

PK15721, grophus 2:

Ca. 10 ml kol.

10 stk. = stickprov, analyseret med følgende resultat:

4 stk. *Betula sp.*, björk, fra yngre stammer.

6 stk. *Quercus sp.*, ek, fra yngre stammer.

C-14-prov: 1 stk. *Betula sp.*, björk, med ca. 2 årringe, max. 25 årringe fra bark.

PK16117, grophus 1:

< 1 ml kol. Meget små bitar.

5 stk. = alle, analyseret med følgende resultat:

5 stk. *Quercus sp.*, ek, fra ældre stammer.

C-14-prov: 5 stk. *Quercus sp.*, ek, max. 100 årringe fra bark?

PK17283, hus 9:

< 1 ml kol. Meget små bitar.

5 stk. = alle, analyseret med følgende resultat:

5 stk. *Betula sp.*, björk, fra yngre stammer.

C-14-prov: 2 stk. *Betula sp.*, björk, max. 25 årringe fra bark.

PK18105, hus 10:

Ca. 10 ml kol.

10 stk. = stickprov, analyseret med følgende resultat:

1 stk. *Betula sp.*, björk, fra yngre stamme.

9 stk. *Quercus sp.*, ek, fra yngre stammer.

C-14-prov: 1 stk. *Betula sp.*, björk, med ca. 3 årringe, max. 25 årringe fra bark.

PK18322, hus 3: Intet kul i prøven.

PK18323, hus 3:

< 1 ml kol. Meget små bitar.

5 stk. = alle, analyseret med følgende resultat:

5 stk. *Corylus avellana*, hassel.

C-14-prov: 5 stk. *Corylus avellana*., hassel, max. 40 årringe fra bark.

PK19235, hus 1:

Ca. 5 ml kol.

10 stk. = stickprov, analyseret med følgende resultat:

10 stk. *Quercus sp.*, ek, fra ældre stammer.

C-14-prov: 1 stk. *Quercus sp.*, ek, med ca. 10 årringe, max. 100 årringe fra bark?

PK19237, hus 8:

< 1 ml kol. Meget små bitar.

1 stk. = alle, analyseret med følgende resultat:

1 stk. *Tilia sp.*, lind, fra ældre stamme.

C-14-prov: 1 stk. *Tilia sp.*, lind, med ca. 5 årringe, max. 100 årringe fra bark?

PK19246, hus 6.

Ca. 2 ml kol.

2 stk. = alle, analyseret med følgende resultat:

2 stk. *Fagus silvatica*, bok, fra ældre stammer.

C-14-prov: 1 stk. *Fagus silvatica*, bok, med ca. 2 årringe, max. 100 årringe fra bark?

PK19306, hus 11: Intet kul i prøven.

PK100070, hus 11:

Ca. 5 ml kol.

5 stk. = stickprov, rest for små, analyseret med følgende resultat:

3 stk. *Betula sp.*, björk.

2 stk. *Quercus sp.*, ek.

C-14-prov: 1 stk. *Betula sp.*, björk, max. 40 årringe fra bark.

C-14-proverne postes i dag.

Faktura bifogas.

Med venlig hilsen

Thomas Bartholin,

Am Haidberg 18

D 21 465 Wentorf

0049 40 720 1821

Thomas.Bartholin@gmx.de

Bilaga 7

Vedartsanalys

Stefan Gustafsson, Arkeologikonsult

ARKEOBOTANISK ANALYS AV FÖRKOLNADE VÄXTER FRÅN ENSLÖV 344, ÅLED DJÄKNEBOL, ENSLÖV SOCKEN, HALLAND

Beställare: Kulturmiljö Halland

Analys: Stefan Gustafsson, Arkeologikonsult

Bakgrund och syfte

På uppdrag av Kulturmiljö Halland utförde Arkeologikonsult en arkeobotanisk analys av 5 jordprover. Proverna hade samlats in i samband med en arkeologisk undersökning av lämningar från yngre järnålder inom fornlämning Enslöv 344, Åled Djäknebol i Halmstad kommun. Proverna härrör från olika boplatslämningar såsom grophus, ekonomihus, lada och avfallsgrop. Syftet med analysen var att undersöka provenas informationspotential vad gäller odling och matberedning samt funktionsbestämning av huslämningarna.

Metod

Proverna samlades in av arkeologer från Kulturmiljö Halland under utgrävningen. Volymen på proverna var 1,3 liter jord. Proverna floterades i vatten och sållet som användes hade en maskstorlek av 0,25 mm (Wasylikowa 1986). Det floterade materialet torkades för att sedan identifieras under mikroskop med en förstoring av 7 till 100 gånger. För bestämningen användes referenslitteratur och referenssamling (Berggren 1969 & 1981; Digital Seed Atlas; Korsmo 1981 m.fl.). Växtmaterialet som påträffades i proverna var uteslutande av förkolnad karaktär och inslaget av recenta frön och rötter var minimalt vilket tyder på en begränsad bioturbation. Risken för sammanblandning av material från olika tidsperioder torde därför vara tämligen begränsad. Sädeskorn och frön har bestämts till art så långt det varit möjligt medan träkolet endast samlats in för eventuell ^{14}C -analys.

Resultat

Grophus 1 prov 100001

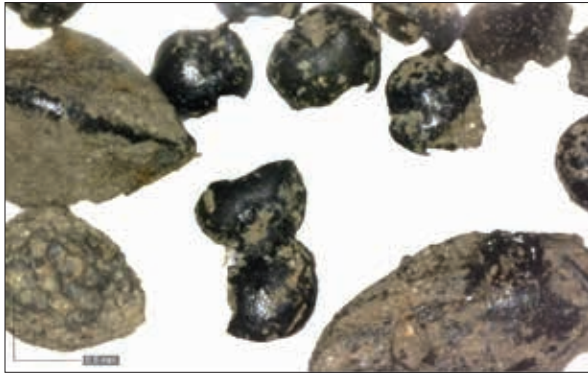
I provet fanns 2 skalkorn, 3 obestämda korn och 1 kärna av bröd-/kubbevete. Förutom dessa hittades även 6 fragment av sädeskorn samt 3 frön av svinmälla.

Man kan tolka materialet på lite olika vis beroende på om det analyserade provet kommer från ett golv-lager eller en sekundär deposition i grophuset. Rör det sig om golvmaterial har sädeskornen och ogräsfröna deponerats i samband med någon form av matberedning. I tidigare analyser från bland annat Skåne har det visat sig att många grophus innehåller relativt omfattande material av förkolnad växtmakrofossil (Gustafsson 2002). Flera av de undersökta grophusen har haft en differentierad användning som kan vara knuten till säsongsvis användning.

En alternativ tolkning blir om provet kommer från en sekundär deposition och hör samman med igenfyllningen av huset. Då får materialet ses som hushållsavfall och grophuset får en ny funktion som avfallsgrop.

Vilken tolkning som än förefaller vara bäst visar art-sammansättningen att det i anslutning till grophuset odlats både skalkorn och vete. Åkrarna var gödslade men det går inte att avgöra om det funnits något system med vår- eller höstsådd.

Både skalkorn och bröd-/kubbevete lämpar sig väl för en ^{14}C -analys. Även mängden kol i provet räcker för datering.

Figur 1. Ogräs och råg från grophus 2. Foto Stefan Gustafsson.

Grophus 2 prov 15639

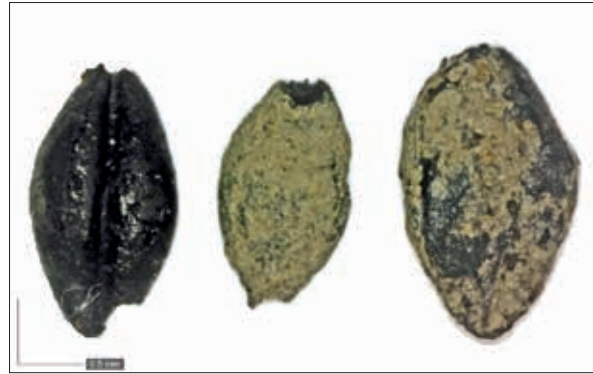
I provet fanns en kärna av råg samt 23 svinmålla, 1 åkerbinda, 1 revormstörel och 1 pilört. Förutom att rågkärnan visar på att ytterligare ett sädesslag odlades i närområdet så består provet av restprodukter. (figur 1). Ogräsen har sannolikt siktats från sädeskornen för att sedan användas i matberedning eller ges till djuren. Siktning och rensning av en skörd kan mycket väl försegätt i ett grophus.

Tolkningen är beroende av samma faktorer som tas upp i samband med redovisningen av resultatet från grophus 1. Antingen är det ett primärt material deponerats i samband med aktiviteter i huset eller så är det hushållsavfall.

Rågkärnan och träkol kan dateras med en ^{14}C -analys.

Hus 9 prov 19245

Provet innehöll gott om träkol samt en förkolnad och fragmenterad rotnöl av knylhavre. Knylhavre förekommer i både gravar och bostadssammanhang under bronsålder och järnålder (Engelmark 1984, Gustafsson 1995). Det är stärkerika rotnölar som kan liknas vid mycket små potatisar som både ingått i kosthållet och i samband rituella aktiviteter. Dock är materialet från huset allt för knapphändigt för att tolka dess funktion.

Figur 2. Skalkorn från hus 10. Till vänster: Ett tvättat skalkorn. Till höger: Två otvättade skalkorn. Foto Stefan Gustafsson.

Hus 10 prov 19247

Provet innehöll ett lite större förkolnat växtmaterial i form av sädeskorn och ogräs (tabell 1). Skalkorn verkar vara den enda odlade grödan och artsammansättningen av ogräs visar på att den odlades på en väl bearbetad och gödslad åker. Samtliga sädeskorn hade en hinna av lermineral efter floteringen. För en säker bestämning har sädeskornen tvättats (figur 2).

Art	Antal
Skalkorn	41
Obestämt korn	11
Fragmenterad säd	30
Svinmålla	19
Pilört	2
Åkerbinda	2
Våtarv	1
Vicker	2
Revormstörel	1

Tabell 1. Förkolnad växtmakrofossil i hus 10.

Huset har i underlaget till analysen beskrivits som lada. Det är fullt möjligt att huset fungerat som förråd för bland annat säd och att den i så fall utsatts för en brand. Alternativt kan det röra sig om ett bostadshus där säden förkolnats i samband med matberedning i husets köksdel.

Både sädeskorn och kol kan dateras med en ^{14}C -analys.

Avfallsgrop prov 17285

I provet hittades endast enstaka kolfragment. Troligen räcker mängden kol för en datering.

Litteratur

BERGGREN, G. 1969. *Atlas of seeds and small fruits of Northwest-European plant species with morphological descriptions*. Part 2. Cyperaceae. Swedish Natural Science Research Council. Stockholm.

BERGGREN, G. 1981. *Atlas of seeds and small fruits of Northwest-European plant species with morphological descriptions*. Part 3. Salicaceae - Cruciferae. Swedish Natural Science Research Council. Stockholm.

GUSTAFSSON, S. 2002. Makrofossilanalys. Underlagsrapport. I Hadevik, C. & Gidlöf, K. 2003. *Öresundsförbindelsen, Fosie 11A - D samt broläge Larsbovägen*. Rapport över arkeologisk slutundersökning. Malmö Kulturmiljö. Malmö.

Digital Seed Atlas of Netherlands:
<http://seeds.eldoc.ub.rug.nl/?pLanguage=en>

KORSMO, E., VIDME, T. & FYSKE, H. 1981. Korsmos ogräsplanscher.

WASYLIKOVA, K. 1986. Analysis of fossil fruits and seeds. I Berglund, B. E. (eds). *Handbook of Holocene Palaeoecology and Palaeohydrology*. John Wiley & Sons Ltd.

Bilaga 8

Fosfatkartering

Arendus AB

Visby 1 juni, 2015

Simon Karlsson
Kulturmiljö Halland
Bastionsgatan 3
302 43 HALMSTAD

Resultat av fosfatanalys på jordprover från Åled Djäknebol, Enslöv socken, Halland

Behandling

- Jordproverna har torkats, mortlats och sållats
- Citronsyralösning (2%) har tillsatts
- Jordproverna har skakats på vibrerbord i ca 16 timmar och därefter sedimenterat
- 0,25 ml av jordprovsextraktet har blandats med avjoniserat vatten samt molybden/svavelsyralösning samt natriumsulfit/hydrokinonlösning
- Proverna har därefter värmebehandlats i 6 timmar
- Proverna har avlästs i spektrofotometer vid våglängd 620 nm
- Som referens har använts natriumfosfatlösning

Resultat

26 prover har behandlats och analyserats. Majoriteten innehöll sandjord och ett antal av dem dessutom med tydliga inslag av hårdare mineral Korn.

Avlästa värden varierar från **96,0- 593 ppmP** (x g P per miljon gram jord) vilket motsvaras av **22 P°-136 P°** (fosfatgrader). Samtliga resultat finns i bifogad excel-fil.

Generellt sett så uppvisar proverna från relativt höga till mycket höga fosfatvärden. Värden upp till 175 ppmP bör ses som i marken naturlig fosfathalt. Fosfathalterna däröver utgör förhöjda värden och de som ligger över 390 ppmP utgör mycket förhöjda värden.

Leveransen från oss inkluderar;

- Excel-fil med samtliga resultat uttryckta i såväl ppmP som P°
- Sammanfattat resultat i form denna PDF-fil

Fakturan skickas i samband med leveransen till den fakturaadress som angivits vid beställning.

Vänliga hälsningar,
Arendus AB

Tabell 1			
Löpnr	Provnr (fält)	ppmP	P°
1	19213	144	33
2	19214	96	22
3	19215	222	51
4	19216	96	22
5	19217	214	49
6	19218	214	49
7	19219	157	36
8	19220	305	70
9	19221	279	64
10	19222	214	49
11	19223	323	74
12	19224	362	83
13	19225	275	63
14	19226	292	67
15	19227	576	132
16	19228	371	85
17	19229	257	59
18	19230	593	136
19	19231	153	35
20	19232	405	93
21	19233	405	93
22	19234	440	101
23	19255	453	104
24	19256	340	78
25	19257	262	60
26	19258	405	93

Bilaga 9

Ritningsförteckning

HMAK

Halland

Halmstad kommun

Enslövs socken

Djäknebol 1:1, RAÄ 344

Arkeologisk slutundersökning 2015

Sektionsritningar

HMAK-nr 4442	Innehåll	Skala
Ritning 1	AS8232, AS8220, AS8401, AS8496, AS1393, AS7880, AS8318, AS8389, AS8507, AS5025, AS8414, AS7868, AS6001, AS15101, AS4848, AS5061, AS8380, AS8352, AS8371, AS8362, AS5934, AS4963, AS4898, AS7186, AS19303.	1:20
Ritning 2	AS5944, AS1477, AS1512, AS617, AS1608, AS8432, AS5904, AS1066, AS1706, AS1717, AS1685, AS8949, AS1664, AS6911, 3C19301, AS16142, AS16155, AS8658, AS8340, AS6050, AS6041, AS6068, AS6089, AS6079, AS16818, AS6882, AS4938, AS1120, AS17053, AS1026, AS6809, AS7397, AS7277.	1:20
Ritning 3	AS467, AS486, AS924, AS3804, AS3872, AS3891, AS3901, AS3924, AS3934, AS3989, AS4011, AS4121, AS4046, AS4075, AS4055.	1:20
Ritning 4	AG3911, AS5479, AS5467, AS5734, AS1914, AS1893, AR1830, AS2378, AS2354, AS15020, AS2436, AS18314, AS2425, AS2329, AS5305, AH5596, AS14993, AS15002, AS3638, AS3620, AS5136, AS5328, AS5687.	1:20
Ritning 5	AS6565, AS16121, AS6445, AS6396, AS10274, AS6287, AS6343, AS3050, AS3025, AH6406, AH7621, AS16287, AH7637, AS10657, AG7755, AG7777.	1:20
Ritning 6	AS12715, A11907, 3C18128, 3C18130.	1:20
Ritning 7	AS10325, AS10339, AS5380, AS15668, AS15680, 3C16116, AS15850.	1:20
Ritning 8	AS19193, AS19179, AS19203, AS18285, AH11233, AH11087, AL15795, AH1158, AS19467.	1:20
Ritning 9	AG15032, AG12367, AG12388, AG10971, AH16328, AS16533, AS16297, AS16317, AS13905, AS13895, AS13884, AS13862, AS16709, AS13841.	1:20
Ritning 10	AG10627, AS10540, AS10495, AS17300, AS17287, AS17311, AS9729, AS9673, AS10210, AS10200, AR10219, AS18019, AS18007, AS14493, 3C18102, 3C18102, AS10879, AS10896, AS10933.	1:20
Ritning 11	AS18109, AS18118, AS18049, AS18040, AS18031, AS9809, AS9406, AS10854, AS9901, AS9913, AS9924, AS9934, AS18186, AS10719, AS10740, AS10729, AS10760, AS10771, AS10796, AS10784, AS10809, AS18263, AS18217, AS18205, AS18275, AG14116, AS10917, AS9748, AS9758, AS9770, AS18285, AS10027, AS18150, AS18159, AS9880, AS18177, AS13262, AS13273, AS13283, AS13292.	1:20
Ritning 12	AS15393, AS15763, AS15319, AS15309, AS1345, AS15538, AS15548, AS15299, AS15778, AS13382, AS13934, AS11590, AG13506, AS16014, AS15993, AH14244.	1:20
Ritning 13	AG10000, 3C15332, 3C15330, AS15722, AS15229, AS15343, AS13157, AS15656, AS15642, AS15239.	1:20

Rapporter utgivna under 2015 och hittills 2016

2016

2016:2

Ola Kadefors

Möten mellan tider - Om rännhus och gravar från brons- och järnåldern, samt något om en medeltida gård

HALLAND, SKREA SOCKEN, SKREA 6:68, RAÄ SKREA 224, 225

2016:1

Leif Häggström

Gravhögen Brune Kulle- utgrävningen av ett sargat monument i Skrea

HALLAND, SKREA SOCKEN, SKREA 6:63, RAÄ SKREA 21

2015

2015:8

Fredrik Larsson:

En medeltida gård och spår av nordiska sjuårskriget vid Slottsmöllan

HALLAND, HALMSTAD STAD, HALMSTAD 9:173, RAÄ HALMSTAD 87:1, 103 & 104

2015:7

Stina Tegnhed:

Boplatsen vid vadet

HALLAND, ELDSBERGA SOCKEN, ELDSBERGA 33:1, ELDSBERGA RAÄ 151

2015:6

Stina Tegnhed:

Boplatslämning och stensättning med milsvid utsikt i Elestorp

HALLAND, TJÄRBY SOCKEN, ELESTORP 7:445 OCH 7:570, RAÄ 75 & 78

2015:5

Lena Bjuggner och Erik Rosengren:

Ås kloster i nytt ljus - år 3

HALLAND, ÅS SOCKEN, ÅSKLOSTER 1:1, RAÄ 190

2015:3

Linn Nordvall:

Albinsro - Bebyggelseutveckling från senneolitikum till idag

HALLAND, SÖNDRUMS SOCKEN, TROTTEBERG 2:2, RAÄ 108

2015:2

Pär Connelid:

Full gas under vikingatid

HALLAND, HYLTE KOMMUN, LÅNGARYD SOCKEN, RAÄ 493

2015:1

Pär Connelid:

Åkermark i vägen

HALLAND, TORUP SN, RAÄ TORUP 237

Med anledning av att Halmstads kommuns detaljplanläggning av fastigheten Djäknebol 1:1 i Enslövs socken genomförde Kulturmiljö Halland en arkeologisk slutundersökning av boplatsen RAÄ 344 under april och maj 2015. Vid undersökningen framkom femton huslämningar från mellersta bronsålder, förromersk järnålder, yngre romersk järnålder, yngre vendeltid och vikingatid. Bland fyndmaterialet utmärker sig två järnknivar och flera fragment av vävtyngder samt brända ben av svin. Först under vendeltid kan man ana en bebyggelsekontinuitet på platsen som har fortsatt till omkring år 1000. Sedan har bebyggelsen möjligen flyttat österut mot

Enslövs kyrka. Det hittades också delar av en hålväg samt rester av äldre odlingsmark med årderspår. Den vikingatida gården på platsen har varit förhållandevis omfattande och har hitintills visat sig vara den näst största i Halland under denna period. Benmaterial från främst yngre svin kan tyda på en medveten och intensiv uppfödning. Makrofossilanalyser från möjliga ekonomibyggnader kan kopplas till djurhållning och magasinering av foder. Med undersökningen läggs ytterligare en pusselbit till förståelsen av yngre järnålderns agrara boplatslämningar i Hallands inland.

